

មេរៀនទី ១ មាតិកា	២
-------------------------	----------

មេរៀនទី ១ ទ្រឹស្តីស្តីអំពីការងារនៃក្រសួង	១
---	----------

១ ទ្រឹស្តីស្តីអំពីការងារនៃក្រសួង	១
២ សម្ពាធក្នុងទ្រឹស្តីស្តីអំពីការងារនៃក្រសួង	១
៣ ថាមពលស្តីអំពីការងារ និងសីតុណ្ហភាព	២
៣.១ សមីការភាពស្របគ្នានៃក្រសួងបរិសុទ្ធ	២
៣.២ សមីការបម្រែបម្រួលភាពស្របគ្នានៃក្រសួងបរិសុទ្ធ	២
៣.៣ ថាមពលស្តីអំពីការងារ និងសីតុណ្ហភាព	២
៣.៤ ល្បឿនប្រសិទ្ធភាពនៃការងារល្បឿនធម្មតា	៣
៤ សំណួរ និងលំហាត់អនុវត្ត	៤

មេរៀនទី ២ ច្បាប់ទី១នៃម៉ូឌុលទី១	១៧
---------------------------------------	-----------

១ ប្រព័ន្ធនៃម៉ូឌុលទី១	១៧
២ កម្មវិធីបំប្លែងក្នុងការងារបម្រែបម្រួលមាត្រៈ	១៧
២.១ ករណីសម្ពាធចែកចែក(លំដាប់ស៊ីស្តង់)	១៧
២.២ ករណីសម្ពាធប្រែប្រួលស្មើ	១៨
២.៣ ករណីសីតុណ្ហភាពចែកចែក(លំដាប់ស៊ីស្តង់)	១៩
២.៤ ករណីមាត្រៈចែកចែក(លំដាប់ស៊ីស្តង់)	២១
៣ ថាមពលក្នុងក្រុងនៃច្បាប់ទី១ នៃម៉ូឌុលទី១	២២
៣.១ កម្ពស់ និងកម្រិត	២២
៣.២ ថាមពលក្នុងក្រុងនៃក្រសួង	២២
៣.៣ ច្បាប់ទី១នៃម៉ូឌុលទី១	២២
៣.៤ បម្រែបម្រួល~គោលការណ៍សមមូល	២៣
៣.៥ កម្មវិធីក្នុងករណីកម្ពស់មិនប្រែប្រួលជាមួយមធ្យមស្រទាប់(លំដាប់ស៊ីស្តង់)	២៣
៤ សំណួរ និងលំហាត់អនុវត្ត	២៤

មេរៀនទី ៣ ម៉ាស៊ីន	៤៣
--------------------------	-----------

១ លំដាប់ស៊ីស្តង់	៤៣
២ ម៉ាស៊ីនទ្រឹស្តី(ម៉ាស៊ីនកាតព្វ, ម៉ាស៊ីនអ៊ីដេអាល់)	៤៣
២.១ ម៉ាស៊ីនកម្ពស់	៤៣
២.២ ស៊ីតកាតព្វ	៤៥
២.៣ ម៉ាស៊ីនអ៊ីដេអាល់	៤៦
៣ ម៉ាស៊ីនពិត(ម៉ាស៊ីនសំរាំង, ម៉ាស៊ីនម៉ាស៊ីត)	៤៦
៣.១ ម៉ាស៊ីនសំរាំងបន្តបន្ទាប់	៤៦
៤ សំណួរ និងលំហាត់អនុវត្ត	៤៩

មេរៀនទី ៤ គោលការណ៍រចនាសម្ព័ន្ធនៃប្រព័ន្ធនិងប្រព័ន្ធបញ្ជា	៥៧
---	-----------

១ ខួប និងប្រភេទរចនាសម្ព័ន្ធ	៥៧
-----------------------------	----

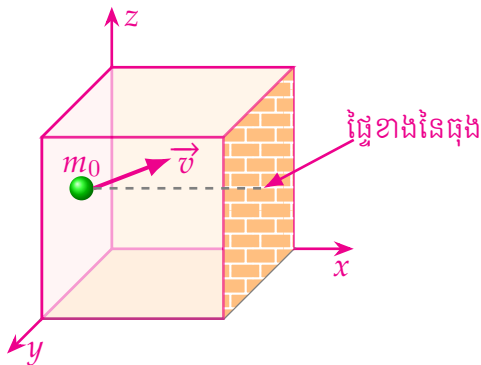

បេរៀនទី ១ ទ្រឹស្តីស៊ីនេទិចនៃឧស្ម័ន

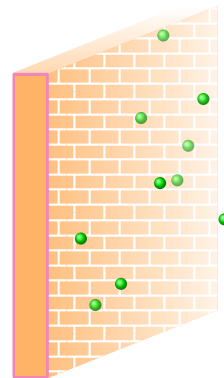
១ ទ្រឹស្តីស៊ីនេទិចនៃឧស្ម័ន

និយមន័យ

ទ្រឹស្តីស៊ីនេទិចនៃឧស្ម័ន: ជាការសិក្សាអំពីចលនារបស់ម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ដែលស្ថិតក្នុងធុងដែលផ្ទុកវា ។

(ក). ធុងផ្ទុកឧស្ម័ន

(ខ). ផ្ទៃខាងនៃធុង

- ម៉ូលេគុលឧស្ម័នទាំងអស់ធ្វើចលនាឥតឈប់ឈរ និងគ្មានសណ្តាប់ធ្នាប់ ។
- គ្រប់ការទង្គិចរបស់ម៉ូលេគុលជាទង្គិចខ្នាត ។
- គេសន្មតថាម៉ូលេគុលនីមួយៗមានល្បឿនថេរជានិច្ច និងអាចអនុវត្តច្បាប់ញ៉ូតុនបានគ្រប់ពេល ។
- គេចាត់ទុកម៉ូលេគុលឧស្ម័នជាចំណុចរូបធាតុ ព្រោះវិមាត្ររបស់ម៉ូលេគុលនីមួយៗតូចធៀបនឹងលំហអន្តរម៉ូលេគុល ។
- ថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលសមាមាត្រនឹងសីតុណ្ហភាព ។

២ សម្ភាពក្នុងទ្រឹស្តីស៊ីនេទិចនៃឧស្ម័ន

យើងសិក្សាចលនាម៉ូលេគុលក្នុងធុងមួយ ។ យើងបានសម្ភាពដែលសង្កត់លើផ្ទៃធុងគឺជាកម្លាំងទង្គិចរបស់ចលនាម៉ូលេគុល

$$\text{យើងបាន} : P = \frac{F}{A} \quad \text{ដោយ} : F = m \frac{\Delta v_x}{\Delta t} = \frac{m \times 2v_x}{\frac{2L}{v_x}} = \frac{mv_x^2}{L}$$

$$\text{យើងបាន} : P = \frac{mv_x^2}{AL} = \frac{mv_x^2}{V}$$

$$\text{តែ} : (v^2)_{av} = (v_x^2)_{av} + (v_y^2)_{av} + (v_z^2)_{av} = 3(v_x^2)_{av}$$

$$\text{ដែល} : (v = v_x = v_y = v_z = \text{ថេរ})$$

$$\text{នាំឲ្យ} : (v_x^2)_{av} = \frac{1}{3}(v^2)_{av}$$

$$\text{យើងបានសម្ភាពលើផ្ទៃខាងនីមួយៗ កំណត់ដោយ} : P = \frac{1}{3} \times \frac{m}{V} (v^2)_{av} \quad \text{ឬ} \quad P = \frac{1}{3} \rho (v^2)_{av}$$

$$\text{ដែល} : \rho = \frac{m}{V} \text{ (ម៉ាសមាឌ)}$$

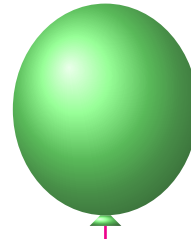
$$\text{ម្យ៉ាងទៀត} : m = m_0 N$$

$$\begin{aligned}\text{យើងបាន} & : P = \frac{1}{3} \times \frac{Nm_0}{V} (v^2)_{av} = \frac{2N}{3V} \times \frac{1}{2} m_0 (v^2)_{av} \\ \text{ដូចនេះ} & : P = \frac{2}{3} \times \frac{N}{V} K_{av}\end{aligned}$$

៣ ចាមពលស៊ីនេទិច និងសីតុណ្ហភាព

ក សមីការភាពនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធ៖

តាមពិសោធន៍បង្ហាញថា៖

រូបភាព ២. បាញ់បាល់ស្វែងរកឧស្ម័ន

- សម្ពាធសមាមាត្រនឹងសីតុណ្ហភាព៖ $P \propto T$
- សម្ពាធសមាមាត្រនឹងចំនួនម៉ូលេគុល៖ $P \propto N$
- សម្ពាធប្រាសសមាមាត្រនឹងមាឌ៖ $P \propto \frac{1}{V}$

$$\begin{aligned}\text{យើងបាន} & : P \propto \frac{NT}{V} \quad \text{ឬ} \quad P = k_B \frac{NT}{V} \quad \text{នោះ} \quad PV = Nk_B T \\ \text{ដែល} & : k_B = 1.38 \times 10^{-23} J/K \text{ (ថេរហ្វូលស្មាន់)} \\ \text{តែ} & : N = nN_A \quad \text{នោះ} \quad PV = nk_B N_A T \\ \text{តាង} & : R = k_B N_A \quad \text{ដែល} \quad N_A = 6.02 \times 10^{23} \text{ម៉ូលេគុល/mol (ចំនួនអាវ៉ូកាដ្រូ)} \\ \text{ដូចនេះ} & : PV = k_B NT = nRT\end{aligned}$$

ខ សមីការបម្រែបម្រួលភាពនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធ៖

បើឧស្ម័នប្រែប្រួលភាព ពីភាពដើម 1 ទៅភាពស្រេច 2 យើងបាន៖

$$\begin{aligned}\bullet \text{ នៅភាពដើម 1: } P_1 V_1 &= nRT_1 \quad \text{ឬ} \quad \frac{P_1 V_1}{T_1} = nR & \bullet \text{ នៅភាពស្រេច 2: } P_2 V_2 &= nRT_2 \quad \text{ឬ} \quad \frac{P_2 V_2}{T_2} = nR \\ \text{យើងបាន} & : \frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2} = nR = \text{ថេរ} \\ \text{ច្បាប់ប៊ិយ-ម៉ាហ្គីត} & : P_1 V_1 = P_2 V_2 \quad (\text{សីតុណ្ហភាពថេរ } T_1 = T_2) \\ \text{ច្បាប់សាល} & : \frac{P_1}{T_1} = \frac{P_2}{T_2} \quad (\text{មាឌថេរ } V_1 = V_2) \\ \text{ច្បាប់កេលុយសាក់} & : \frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2}\end{aligned}$$

គ ចាមពលស៊ីនេទិច និងសីតុណ្ហភាព៖

១. កម្រិតចាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័ន៖

$$\text{តាមសម្រាយបញ្ជាក់ខាងលើ} : P = \frac{2}{3} \times \frac{N}{V} K_{av}$$

យើងបាន: $PV = \frac{2}{3}NK_{av}$

នាំឱ្យ: $K_{av} = \frac{3}{2} \times \frac{PV}{N} = \frac{3}{2}k_B T$

ព្រោះ: $\frac{PV}{N} = k_B T$

ដូចនេះ តម្លៃថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័នគឺ: $K_{av} = \frac{3}{2}k_B T = \frac{3}{2} \left(\frac{PV}{N} \right)$

២. តម្លៃថាមពលស៊ីនេទិចសរុបនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័ន:

យើងមាន: $K_{av} = \frac{3}{2}k_B T$

នាំឱ្យ: $K = N \times K_{av} = \frac{3}{2}Nk_B T = \frac{3}{2}nRT$

ដូចនេះ តម្លៃថាមពលស៊ីនេទិចសរុបនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័នគឺ: $K = \frac{3}{2}Nk_B T = \frac{3}{2}nRT = \frac{3}{2}PV$

២៥ ល្បឿនបួសកាអែនៃការល្បឿនមធ្យម:

យើងមាន: $K_{av} = \frac{3}{2}k_B T = \frac{1}{2}m_0 (v^2)_{av}$

នាំឱ្យ: $\sqrt{(v^2)_{av}} = \sqrt{\frac{3k_B T}{m_0}}$

តាង: $v_{rms} = \sqrt{(v^2)_{av}} = \sqrt{\frac{3k_B T}{m_0}} = \sqrt{\frac{3RT}{M}}$

ដូចនេះ ល្បឿនបួសកាអែនៃការល្បឿនមធ្យមគឺ: $v_{rms} = \sqrt{\frac{3k_B T}{m_0}} = \sqrt{\frac{3RT}{M}}$

សម្គាល់

១. ល្បឿនមធ្យម: $v_{av} = \frac{v_1 + v_2 + v_3 + \dots + v_N}{N}$ ដែល v_{av} គិតជា m/s

$(v_{av})^2 = (\bar{v})^2 = \left(\frac{v_1 + v_2 + v_3 + \dots + v_N}{N} \right)^2$ ល្បឿនមធ្យមលើកជាការេ

$(v^2)_{av} = v_{rms}^2 = \frac{v_1^2 + v_2^2 + v_3^2 + \dots + v_N^2}{N}$ តម្លៃមធ្យមនៃការេល្បឿន

២. ល្បឿនបួសកាអែនៃការល្បឿនមធ្យម: $v_{rms} = \sqrt{(v^2)_{av}} = \sqrt{\frac{v_1^2 + v_2^2 + v_3^2 + \dots + v_N^2}{N}}$

ដែល v_{rms} គិតជា m/s និង $v_{rms}^2 = (v^2)_{av}$

៣. ម៉ាសមាឌ ឬដង់ស៊ីតេមាឌនៃឧស្ម័ន: $\rho = \frac{m}{V} = \frac{m_0 N}{V}$ ដែល ρ គិតជា (kg/m^3)

m ជាម៉ាសឧស្ម័ន គិតជា (kg)

m_0 ម៉ាសម៉ូលេគុល គិតជា (kg)

V មាឌឧស្ម័ន គិតជា (m^3)

៤. ចំនួនម៉ូល: $n = \frac{m}{M} = \frac{N}{N_A} = \frac{V}{V_{mol}}$ ដែល M ម៉ាសម៉ូលគិតជា (kg/mol)

N ចំនួនម៉ូលេគុលសរុប

V_{mol} ជាមាឌឧស្ម័នក្នុងមួយម៉ូល (m^3/mol)

V មាឌឧស្ម័ន (m^3)

៥. ចំនួនម៉ូលេគុលសរុបនៃឧស្ម័ន: $N = \frac{m}{m_0} = nN_A = \frac{m}{M} \times N_A$ ដែល n ចំនួនម៉ូល គិតជា (mol)

៦. មាឌម៉ូលនៃឧស្ម័នក្នុងលក្ខខណ្ឌគំរូដែលមានសម្ពាធនៃ $P_0 = 1atm$ និងសីតុណ្ហភាព $T = 273K$

គឺ: $V_{mol} = 22.4 \times 10^{-3} m^3/mol$

៧. ល្បឿននៃចលនាត្រង់ស្មើ: (បង្គោលទី=ល្បឿន $\times$ រយៈពេល) $x = v \times \Delta t$

៤ សំណួរ និងលំហាត់អនុវត្ត

១. ចូរពោលទ្រឹស្តីស្តីនៃទីចនៃឧស្ម័ន ។

២. ចូរសរសេរសមីការភាពនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធ ។

៣. ចូរសរសេររូបមន្តថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័ននីមួយៗ ។

៤. ចូរសរសេររូបមន្តថាមពលស៊ីនេទិចសរុបនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ។

៥. ចូរសរសេររូបមន្តល្បឿនបូសកាវេនៃការល្បឿនមធ្យមម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ។

៦. ក្នុងធុងបិទជិតមួយមានផ្ទុកឧស្ម័នអុកស៊ីសែន (O_2) $2mol$ ។

គណនាចំនួនម៉ូលេគុលរបស់ឧស្ម័នអុកស៊ីសែននេះ បើចំនួនអាវ៉ូកាដ្រូ $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/ mol ។

៧. ក្នុងធុងបិទជិតមួយមានឧស្ម័នអ៊ីដ្រូសែន (H_2) $0.2mol$ និងមានម៉ាស់ម៉ូល $2.0g/mol$ ។

បើគេដឹងថា ចំនួនអាវ៉ូកាដ្រូ $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/ mol ។

ក. គណនាចំនួនម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូសែនក្នុងធុងនេះ ។

ខ. គណនាម៉ាស់សរុបរបស់ឧស្ម័នអ៊ីដ្រូសែន ។

៨. ក្នុងធុងបិទជិតមួយមានឧស្ម័ន $0.25mol$ និងមានម៉ាស់សរុប $7.0g$ ។

បើគេដឹងថា ចំនួនអាវ៉ូកាដ្រូ $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/ mol ។

ក. គណនាចំនួនម៉ូលេគុលសរុបរបស់ឧស្ម័នក្នុងធុងនេះ ។

ខ. តើឧស្ម័ននេះជាឧស្ម័នអ្វី ?

៩. ក្នុងធុងបិទជិតមួយមានឧស្ម័នពេញ មានម៉ាស់សរុប $64.0g$ និងមានចំនួនម៉ូលេគុលសរុបគឺ 12.044×10^{23} ម៉ូលេគុល ។

បើគេដឹងថា ចំនួនអាវ៉ូកាដ្រូ $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/ mol ។

ក. គណនាចំនួនម៉ូលរបស់ឧស្ម័នក្នុងធុងនេះ ។

ខ. តើឧស្ម័ននេះជាឧស្ម័នអ្វី ?

១០. ក្នុងធុងបិទជិតមួយមានផ្ទុក ឧស្ម័ន H_2 ពេញមានម៉ាស់សរុប $1.0g$ ។ ដោយឧស្ម័ននេះមានម៉ាស់ម៉ូល $2.0g/mol$

និងចំនួនអាវ៉ូកាដ្រូ $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/ mol ។

ក. គណនាចំនួនម៉ូលេគុលសរុបរបស់ឧស្ម័នក្នុងធុងនេះ ។

ខ. គណនាចំនួនម៉ូលរបស់ឧស្ម័ន H_2 ។

- ១១.** ផង់នីមួយៗមានម៉ាស់ m_0 និងផ្លាស់ទីដោយល្បឿន v តាមបណ្តោយអ័ក្ស ox ។ គេដឹងថាក្នុងផ្ទៃ $1mm^2$ និងក្នុង $1s$ មានផង់ចំនួន 10^{15} ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃនោះ។ ចូររកសម្ពាធរបស់ផង់លើផ្ទៃប៉ះ។
គេឲ្យ $m_0 = 9.1 \times 10^{-31}kg$ និង $v = 8 \times 10^7 m/s$ ។ គេសន្មត ទង្គិចរវាងផង់ និងផ្ទៃប៉ះជាទង្គិចស្ងួត។
- ១២.** គេបាញ់ផង់ឲ្យផ្លាស់ទីតាមបណ្តោយអ័ក្ស ox ដែលកែងនឹងផ្ទៃរបស់អេក្រង់មួយ។ គេដឹងថា ផង់នីមួយៗមានម៉ាស់ m_0 និងល្បឿន v_0 ។ គេដឹងថាក្នុង $1.25mm^2$ ផ្ទៃរបស់អេក្រង់មានផង់ចំនួន 4×10^{14} ទៅទង្គិចរៀងរាល់វិនាទី។
គេសន្មតថា ទង្គិចនោះជាទង្គិចស្ងួត។ គណនាល្បឿនរបស់ផង់ដែលផ្លាស់ទីតាមអ័ក្ស ox ។
បើគេដឹងថា សម្ពាធដែលកើតឡើងដោយសារការទង្គិចរបស់ផង់លើផ្ទៃអេក្រង់គឺ $P = 3.64 \times 10^{-3} N/m^2$
 $m_0 = 9.1 \times 10^{-31}kg$ ។
- ១៣.** ផង់នីមួយៗមានម៉ាស់ m_0 និងផ្លាស់ទីដោយល្បឿន v តាមបណ្តោយអ័ក្ស ox ។ គេដឹងថាក្នុងផ្ទៃ $2mm^2$ និងក្នុងមួយវិនាទីមានផង់ចំនួន 2×10^{15} ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃនោះ។ គេឲ្យ: $m_0 = 9.1 \times 10^{-31}kg$ និង $v = 5 \times 10^7 m/s$ ។ គេសន្មតថា ទង្គិចរវាងផង់ និងផ្ទៃប៉ះជាទង្គិចស្ងួត។
- ក.** គណនាកម្លាំងសរុបដែលផង់មានអំពើលើផ្ទៃប៉ះ។   **ខ.** គណនាសម្ពាធសរុបរបស់ផង់លើផ្ទៃប៉ះ។
- ១៤.** ប្រូតុងមួយមានម៉ាស់ $m_p = 1.67 \times 10^{-27}kg$ ផ្លាស់ទីដោយល្បឿន v តាមបណ្តោយអ័ក្ស ox ក្នុងមាឌមួយមានរាងជាកូបដែលទ្រនុងនីមួយៗមានរង្វាស់ $3mm$ ប្រូតុងផ្លាស់ពីផ្ទៃម្ខាងទៀតក្នុង $2ns$ ។ គេសន្មតថា ទង្គិចរវាងប្រូតុង និងផ្ទៃខាងនៃកូបជាទង្គិចស្ងួត។
- ក.** រកល្បឿនដើមប្រូតុង នៅខណៈវាចាប់ផ្តើមចេញពីផ្ទៃខាងនៃកូប។
- ខ.** រកសម្ពាធរបស់ប្រូតុងលើផ្ទៃខាងនៃកូប។
- គ.** គេដឹងថាក្នុងរយៈពេល $2ns$ មានចំនួនប្រូតុង 2×10^6 ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃខាងនៃកូប។ រកសម្ពាធសរុបរបស់ប្រូតុងលើផ្ទៃខាងនៃកូប។
- ១៥.** អេឡិចត្រុងមួយមានម៉ាស់ $m_e = 9.1 \times 10^{-31}kg$ ផ្លាស់ទីដោយល្បឿន v តាមបណ្តោយអ័ក្ស ox ក្នុងមាឌមួយមានរាងជាកូបដែលទ្រនុងនីមួយៗមានរង្វាស់ $5mm$ ប្រូតុងផ្លាស់ពីផ្ទៃម្ខាងទៀតក្នុង $25ns$ ។ គេសន្មតថា ទង្គិចរវាងប្រូតុង និងផ្ទៃខាងនៃកូបជាទង្គិចស្ងួត។
- ក.** រកល្បឿនដើមអេឡិចត្រុង នៅខណៈវាចាប់ផ្តើមចេញពីផ្ទៃខាងនៃកូប។
- ខ.** រកសម្ពាធរបស់អេឡិចត្រុងលើផ្ទៃខាងនៃកូប។
- គ.** គេដឹងថាក្នុងរយៈពេល $25ns$ មានចំនួនអេឡិចត្រុង 2×10^{10} ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃខាងនៃកូប។ រកសម្ពាធសរុបរបស់អេឡិចត្រុងលើផ្ទៃខាងនៃកូប។
- ១៦.** អេឡិចត្រុងមួយមានម៉ាស់ $m_e = 9.1 \times 10^{-31}kg$ ផ្លាស់ទីដោយល្បឿន v តាមបណ្តោយអ័ក្ស ox ក្នុងមាឌមួយមានរាងជាកូបដែលទ្រនុងនីមួយៗមានរង្វាស់ $2mm$ ប្រូតុងផ្លាស់ពីផ្ទៃម្ខាងទៀតក្នុង $25ns$ ។ គេសន្មតថា ទង្គិចរវាងប្រូតុង និងផ្ទៃខាងនៃកូបជាទង្គិចស្ងួត។
- ក.** រកល្បឿនដើមអេឡិចត្រុង នៅខណៈវាចាប់ផ្តើមចេញពីផ្ទៃខាងនៃកូប។
- ខ.** រកសម្ពាធរបស់អេឡិចត្រុងលើផ្ទៃខាងនៃកូប។
- គ.** គេដឹងថាក្នុងរយៈពេល $25ns$ មានចំនួនអេឡិចត្រុង 25×10^6 ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃខាងនៃកូប។ រកសម្ពាធសរុបរបស់អេឡិចត្រុងលើផ្ទៃខាងនៃកូប។

១៧. អាតូមអ៊ីដ្រូសែនមួយមានម៉ាស់ m ផ្លាស់ទីដោយល្បឿន $v = 1500 \text{ km/s}$ តាមបណ្តោយអ័ក្ស ox ក្នុងមាឌមួយ មានរាងគូបដែលទ្រនុងនីមួយៗមានរង្វាស់ 3 mm ។ អ៊ីដ្រូសែន ផ្លាស់ទីពីផ្ទៃម្ខាងទៅម្ខាងទៀត។ គេសន្មតថាសន្ទត់ ថា ទង្គិចរវាងអ៊ីដ្រូសែន និងផ្ទៃខាងនៃគូបជាទង្គិចឆ្មាត។

ក. រករយៈពេលដែលអាតូមអ៊ីដ្រូសែនទៅប៉ះនឹងផ្ទៃម្ខាងទៀតនៃគូប។

ខ. គេដឹងថាក្នុងរយៈពេល 2 ns មានចំនួនអាតូមអ៊ីដ្រូសែន 2×10^6 ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃខាងនៃគូបហើយផ្ទៃខាង រងនៅសម្ពាធសរុប $27.83 \times 10^{-2} \text{ N/m}^2$ ។ រកម៉ាស់អាតូមអ៊ីដ្រូសែនមួយ។

១៨. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមានមាឌ $V = 100 \text{ cm}^3$ ស្ថិតក្រោមសម្ពាធដែលមានលំដាប់ $2.00 \times 10^5 \text{ Pa}$ នៅសីតុណ្ហភាព 20°C ។ តើឧស្ម័ននោះមានប៉ុន្មានម៉ូល? ($R = 8.31 \text{ J/mol} \cdot \text{K}$)

១៩. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមាន $n = 0.08 \times 10^{-1} \text{ mol}$ មានសម្ពាធដែលមានលំដាប់ $P = 5.00 \times 10^5 \text{ Pa}$ នៅសីតុណ្ហភាព 60°C ។ តើឧស្ម័ននោះមានមាឌប៉ុន្មាន?

២០. នៅសីតុណ្ហភាព 293 K និងសម្ពាធដែលមានលំដាប់ 5 atm មេតាន 1 kmol មានម៉ាស់ 16.0 kg ។ គណនាម៉ាស់មាឌនៃមេតានក្នុងលក្ខខណ្ឌខាងលើ។

២១. នៅក្នុងបំពង់បិទជិតដែលមានមាឌ 20 mL នៅសីតុណ្ហភាពកំណត់មួយយ៉ាងទាបមានតំណក់នីត្រូសែនរាវមាន ម៉ាស់ 50 mg ។ គណនាសម្ពាធនីត្រូសែននៅក្នុងបំពង់នោះ កាលណាបំពង់នោះមានសីតុណ្ហភាព 300 K ដោយសន្មត ថានីត្រូសែននេះជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធ។ គេឲ្យ: $R = 8.31 \text{ J/mol} \cdot \text{K}$ ។

២២. ធុងមួយមានផ្ទុកអេល្យូម 2.00 mol នៅសីតុណ្ហភាព 27°C ។ គេសន្មតថាអេល្យូមជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធ។

ក. គណនាតម្លៃមធ្យមនៃថាមពលស៊ីនេទិចរបស់ម៉ូលេគុលនីមួយៗ

ខ. គណនាថាមពលស៊ីនេទិចសរុបរបស់ម៉ូលេគុលទាំងអស់។
គេឲ្យ: $k_B = 1.38 \times 10^{-23} \text{ J/K}$, $R = 8.31 \text{ J/mol} \cdot \text{K}$ ។

២៣. នៅក្នុងធុងមួយដែលមានមាឌ 2.00 mL មានឧស្ម័នដែលមានម៉ាស់ 50 mg និងសម្ពាធដែលមានលំដាប់ 100 kPa ។ ម៉ាស់របស់ម៉ូលេគុលនៃឧស្ម័ននីមួយៗគឺ $8.0 \times 10^{-26} \text{ kg}$ ។

ក. រកចំនួនម៉ូលេគុលនៃឧស្ម័ននោះ។

ខ. រកតម្លៃមធ្យមនៃថាមពលស៊ីនេទិចរបស់ម៉ូលេគុលនីមួយៗ។ គេឲ្យ: $k = 1.38 \times 10^{-23} \text{ J/K}$

២៤. ចូរគណនាប្លូសកាអែនៃការល្បឿនមធ្យមរបស់អាតូមអេល្យូមនៅសីតុណ្ហភាព 20.0°C ។ ម៉ាស់ម៉ូលអេល្យូមគឺ $4.00 \times 10^{-3} \text{ kg/mol}$ ។ គេឲ្យ: $R = 8.31 \text{ J/mol} \cdot \text{K}$ ។

២៥. រកប្លូសកាអែនៃការល្បឿនមធ្យមរបស់ម៉ូលេគុលអុកស៊ីសែននៅសីតុណ្ហភាព 200°C ។ ម៉ាស់ម៉ូលអុកស៊ីសែន $32 \times 10^{-3} \text{ kg/mol}$ និង $R = 8.31 \text{ J/mol} \cdot \text{K}$ ។

២៦. ក. គណនាម៉ាស់ម៉ូលេគុលនៃអ៊ីដ្រូសែន។ គេឲ្យម៉ាស់ម៉ូលគឺ $M = 2.00 \times 10^{-3} \text{ kg/mol}$ និងចំនួនអាវ៉ូកាដ្រូ $N_A = 6.02 \times 10^{23} / \text{mol}$ ។

ខ. គណនាតម្លៃប្លូសកាអែនៃការល្បឿនមធ្យមរបស់ឧស្ម័នអ៊ីដ្រូសែននៅសីតុណ្ហភាព 100°C ។

គ. គណនាតម្លៃមធ្យមនៃថាមពលស៊ីនេទិចរបស់ម៉ូលេគុលនៃឧស្ម័នអ៊ីដ្រូសែននីមួយៗនៅសីតុណ្ហភាព 100°C ។ គេឲ្យ: $k = 1.38 \times 10^{-23}$ ។

២៧. ដោយប្រើតម្លៃលេខ 1, 3, 7 និង 8 ចូរបង្ហាញថា ប្លូសកាអែនៃការល្បឿនមធ្យម v_{rms} ខុសគ្នាពីតម្លៃមធ្យម v_{av} របស់វា។

២៨. ចូរកំណត់រកល្បឿន v_{rms} របស់ម៉ូលេគុលឧស្ម័នអុកស៊ីសែន (O_2) និងអាសូត (N_2) ក្នុងបន្ទប់មួយដែលមាន

សីតុណ្ហភាព 20°C ។

- ២៩. ក.** បង្ហាញថាល្បឿន v_{rms} នៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធ អាចសរសេរជាទម្រង់មួយទៀតគឺ $v_{rms} = \sqrt{\frac{3P}{\rho}}$ ដែល ρ ជាដង់ស៊ីតេ ឬហៅថាម៉ាស់មាឌ ហើយ P ជាសម្ពាធទៅលើមាឌ។
- ខ.** ល្បឿន v_{rms} របស់ម៉ូលេគុលឧស្ម័នមួយប្រភេទស្មើ 450m/s ។
ប្រសិនបើវាស្ថិតនៅសម្ពាធបរិយាកាស តើដង់ស៊ីតេរបស់ឧស្ម័ននោះស្មើប៉ុន្មាន?
- ៣០.** កែវបាឡុងមួយចំណុះ 1L មានអុកស៊ីសែនជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធដែលមានសីតុណ្ហភាព 27°C ក្រោមសម្ពាធទៅលើមាឌ 2atm ។ គណនាម៉ាស់អុកស៊ីសែន។ គេឲ្យ: $O = 16$
- ៣១.** គេមានខ្យល់មានមាឌ 1m^3 នៅសីតុណ្ហភាព 18°C ក្នុងសម្ពាធបរិយាកាស $P_1 = 1\text{atm}$ ទៅបណ្តែននៅសីតុណ្ហភាពដដែល តែក្នុងសម្ពាធបរិយាកាស $P_2 = 3.5\text{atm}$ ។ គណនាមាឌស្រេចនៃខ្យល់។
- ៣២.** ដបមួយផ្ទុកឧស្ម័នមានសម្ពាធទៅលើមាឌ $P_0 = 1.0\text{atm}$ នៅសីតុណ្ហភាព 17°C ។
តើគេត្រូវកម្ដៅឱ្យឧស្ម័ននេះដល់សីតុណ្ហភាពប៉ុន្មាន ដើម្បីសម្ពាធកើនឡើងដល់ 1.5atm ?
- ៣៣.** គេយកបំពង់អុកស៊ីសែនមានចំណុះ 20L ក្រោមសម្ពាធទៅលើមាឌ $P_1 = 200\text{atm}$ នៅសីតុណ្ហភាព 20°C ទៅដាក់ក្នុងបាឡុង កៅស៊ូស្តើងមួយ។
គណនាមាឌបាឡុង បើឧស្ម័នក្នុងបាឡុងមានសម្ពាធទៅលើមាឌ $P_2 = 1\text{atm}$ និងសីតុណ្ហភាព 9°C ។
- ៣៤. ក.** ចូរគណនាល្បឿនប្រសិទ្ធ (v_{rms}) នៃម៉ូលេគុលឧស្ម័ននីត្រូសែននៅសីតុណ្ហភាព 20°C ។
- ខ.** គណនាសីតុណ្ហភាព ប្រសិនបើល្បឿនប្រសិទ្ធ (v_{rms}) ថយចុះពាក់កណ្តាល។
- គ.** គណនាសីតុណ្ហភាព ប្រសិនបើល្បឿនប្រសិទ្ធ (v_{rms}) កើនឡើងពីរដងវិញ។
- ៣៥.** មួយ ម៉ូលេគុលឧស្ម័ននីត្រូសែនផ្សំឡើងពីអាតូមនីត្រូសែនពីរ។ គណនាម៉ាស់ម៉ូលេគុលនីត្រូសែន។
ម៉ាស់ម៉ូលេគុលនីត្រូសែនគឺ $M = 28\text{kg/kmol}$ គេឲ្យ $N_A = 6.02 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/mol
- ៣៦.** គណនាមាឌឧស្ម័នអុកស៊ីសែន 3.2g ដែលផ្ទុកក្នុងធុងនៅសម្ពាធទៅលើមាឌ 76cmHg និងសីតុណ្ហភាព 27°C ។
- ៣៧.** រកល្បឿនប្រសិទ្ធ v_{rms} នៃម៉ូលេគុលអាសូតដោយម៉ាស់ម៉ូល $M = 28\text{g/mol}$ នៅ 300K ។ គេឲ្យ: $R = 8.31\text{J/mol}\cdot\text{K}$
- ៣៨.** គណនាសីតុណ្ហភាពដែលធ្វើឲ្យល្បឿនប្រសិទ្ធនៃម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូសែនស្មើ 331m/s ។ គេឲ្យ: $M_{H_2} = 2.0\text{g/mol}$ ។
- ៣៩.** គណនាតម្លៃមធ្យមនៃថាមពលស៊ីនេទិចនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័ននៅសីតុណ្ហភាព 727°C ។ គេឲ្យ: $R = 8.31\text{J/mol}\cdot\text{K}$ និង $N_A = 6.02 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/mol ។
- ៤០.** រកតម្លៃមធ្យមនៃថាមពលស៊ីនេទិចរបស់ម៉ូលេគុលឧស្ម័នអុកស៊ីសែននីមួយៗក្នុងខ្យល់នៅក្នុងបន្ទប់មានសីតុណ្ហភាព 300K គិតជាអេឡិចត្រុង-វ៉ុល។ គេឲ្យ $1\text{eV} = 1.6 \times 10^{-19}\text{J}$ និង $k_B = 1.38 \times 10^{-23}\text{J/K}$
- ៤១.** មួយម៉ូលេគុលនីត្រូសែននៅពេលស្ថិតនៅលើផ្ទៃដីវាកើតមានល្បឿនប្រសិទ្ធ នៅសីតុណ្ហភាព 0°C ។ ប្រសិនបើវាផ្លាស់ទីឡើងត្រង់ទៅលើដោយគ្មានទង្គិចនឹងម៉ូលេគុលផ្សេងទៀត។ ចូរគណនាកម្ពស់ដែលវាឡើងដល់។
គេឲ្យម៉ាស់មួយម៉ូលេគុលរបស់នីត្រូសែន $m = 4.65 \times 10^{-26}\text{kg}$ និង $g = 10\text{m/s}^2$ ។
- ៤២.** ស៊ីទែនមួយស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌស្តង់ដា (STP) ផ្ទុកឧស្ម័ននីត្រូសែន 28.5kg ។
- ក.** ចូរគណនាមាឌរបស់ស៊ីទែន។
- ខ.** ប្រសិនបើគេបន្ថែមនីត្រូសែន 32.2kg ទៀតចូលក្នុងស៊ីទែនដោយរក្សាសីតុណ្ហភាពនៅដដែល។
ចូរគណនាសម្ពាធម្នាលឧស្ម័ននីត្រូសែនក្នុងស៊ីទែន។

៤៣. បាច់ម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូសែនត្រូវបានបាញ់លើជញ្ជាំងដោយទិសបង្កើតបានមុំ 55° ជាមួយនឹងវ៉ិចទ័រឯកតាផ្ទៃ ($\vec{n}$) របស់ជញ្ជាំង។ ម៉ូលេគុលនីមួយៗនៃឧស្ម័នអ៊ីដ្រូសែនមានល្បឿន 1km/s និងម៉ាស់ $3.3 \times 10^{-24}\text{kg}$ ។ បាច់អ៊ីដ្រូសែនបានទៅទង្គិចនឹងជញ្ជាំងដែលមានផ្ទៃ 2cm^2 ដោយអត្រា 10^{23} ម៉ូលេគុលក្នុងមួយវិនាទី។
ដោយសន្មតថាទង្គិចនេះ ជាទង្គិចខ្ចាត ចូរគណនាសម្ពាធដែលមានលើជញ្ជាំង។
៤៤. គេបាញ់ផង់ឲ្យផ្លាស់ទីតាមបណ្តោយអ័ក្ស $\vec{ox}$ ដែលកែងនឹងផ្ទៃរបស់អេក្រង់មួយ។ គេដឹងថាផង់នីមួយៗមានម៉ាស់ m_0 និងមានល្បឿន v ។ គេដឹងថាក្នុង 1.25mm^2 ផ្ទៃរបស់អេក្រង់មានផង់ 4×10^{14} ទៅទង្គិចរៀងរាល់វិនាទី។
គេសន្មតថា ទង្គិចនោះជាទង្គិចស្លាក់។ គណនាល្បឿនរបស់ផង់ដែលផ្លាស់ទីតាមតាមអ័ក្ស $\vec{ox}$ ។ បើគេដឹងថាសម្ពាធដែលកើតឡើងដោយសារការទង្គិចរបស់ផង់លើផ្ទៃរបស់អេក្រង់គឺ $3.64 \times 10^{-3}\text{N} \cdot \text{m}^{-2}$ និង $m_0 = 9.1 \times 10^{-31}\text{kg}$ ។
៤៥. ផង់នីមួយៗមានម៉ាស់ m_0 និងផ្លាស់ទីដោយល្បឿន v តាមបណ្តោយអ័ក្ស $\vec{ox}$ ។ គេដឹងថាក្នុងផ្ទៃ 2mm^2 និងក្នុងមួយវិនាទីមានផង់ចំនួន 2×10^{15} ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃនោះ។ គេឲ្យ: $m_0 = 9.1 \times 10^{-31}\text{kg}$ និង $v = 5.0 \times 10^{15}\text{m/s}$ ។
គេសន្មតថា ទង្គិចរវាងផង់និងផ្ទៃប៉ះជាទង្គិចស្លាក់។
- ក. គណនាកម្លាំងសរុបដែលផង់មានអំពើលើផ្ទៃប៉ះ។
  - ខ. គណនាសម្ពាធសរុបរបស់ផង់លើផ្ទៃប៉ះ។
៤៦. ប្រូតុងមួយមានម៉ាស់ $m_p = 1.67 \times 10^{-27}\text{kg}$ និងផ្លាស់ទីដោយល្បឿនដើម $\vec{v}_0$ តាមបណ្តោយអ័ក្ស $\vec{ox}$ ក្នុងធុងមួយមានរាងជាគូប។ គេដឹងថាក្នុងផ្ទៃ 4mm^2 និងក្នុងមួយវិនាទីមានប្រូតុងចំនួន 5×10^{13} ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃនោះ ហើយសម្ពាធរបស់ប្រូតុងលើផ្ទៃប៉ះគឺ $8.35 \times 10^{-2}\text{Pa}$ ។ គេសន្មតថាទង្គិចរវាងផង់និងផ្ទៃប៉ះជាទង្គិចស្លាក់។
- ក. គណនាកម្លាំងដែលប្រូតុងនីមួយៗមានអំពើលើផ្ទៃប៉ះ។
  - ខ. គណនាល្បឿនប្រូតុងនៅខណៈវាទៅប៉ះនឹងផ្ទៃម្ខាងទៀតនៃគូប។
៤៧. អេឡិចត្រុងមួយមានម៉ាស់ $m_e = 9.1 \times 10^{-31}\text{kg}$ ផ្លាស់ទីដោយល្បឿន v តាមបណ្តោយអ័ក្ស $\vec{ox}$ ។ ក្នុងធុងមួយមានរាងជាគូបដែលទ្រនុងនីមួយៗមានរង្វាស់ $l = 5\text{mm}$ ។ អេឡិចត្រុងផ្លាស់ទីពីផ្ទៃម្ខាងទៅផ្ទៃម្ខាងទៅក្នុង 25ns ។ គេសន្មតថាទង្គិចរវាងអេឡិចត្រុង នឹងផ្ទៃខាងនៃគូបជាទង្គិចស្លាក់។
- ក. គណនាល្បឿនស្រេចអេឡិចត្រុង នៅខណៈវាទៅប៉ះនឹងផ្ទៃម្ខាងទៀតនៃគូប។
  - ខ. គណនាសម្ពាធរបស់អេឡិចត្រុងមានលើផ្ទៃខាងនៃគូប។
  - គ. គេដឹងថាក្នុងរយៈពេល 25ns មានចំនួនអេឡិចត្រុង 2×10^{10} ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃខាងនៃគូប។
គណនាសម្ពាធសរុបរបស់អេឡិចត្រុងមានលើផ្ទៃខាងនៃគូប។
៤៨. សម្ពាធនៃឧស្ម័ននៅក្នុងធុងមួយមានមាឌ 250mL ស្ថិតនៅក្រោមសម្ពាធនៃ 125kPa និងថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃភាគល្អិតនីមួយៗគឺ $1.875 \times 10^{-21}\text{J}$ ។
- ក. គណនាចំនួនភាគល្អិតនៃឧស្ម័ននៅក្នុងធុង។
  - ខ. គណនាចំនួនម៉ូលនៃ ឧស្ម័ននៅក្នុងធុង។ គេឲ្យ: $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/mol
៤៩. ក្នុងធុងមួយមានមាឌ 200mL មានម៉ូលេគុលសរុប 5×10^{21} ហើយស្ថិតនៅក្រោមសម្ពាធនៃ 250kPa ។ ថេរបុលស្ប៉ាន់ $k_B = 1.38 \times 10^{-23}\text{J/K}$ និង ចំនួនអាវ៉ូកាដ្រូ $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/mol
- ក. គណនាថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃភាគល្អិតនីមួយៗ។

ខ. គណនាចំនួនម៉ូលនៃ ឧស្ម័ននៅក្នុងធុង ។

គ. គណនាសីតុណ្ហភាពនៃឧស្ម័ននៅក្នុងធុង ។

៥០. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមានមាឌ $V = 500\text{cm}^3$ ស្ថិតក្រោមសម្ពាធ 600kPa នៅសីតុណ្ហភាព 27°C ។ គណនាចំនួនម៉ូលនៃ ឧស្ម័ននោះ ។ គេឲ្យថេរសាកលនៃឧស្ម័ន $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$

៥១. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមាន $n = 0.25\text{mol}$ មានសម្ពាធ $P = 250\text{kPa}$ នៅសីតុណ្ហភាព 57°C ។ តើឧស្ម័ននោះមានមាឌប៉ុន្មាន? គេឲ្យថេរសាកលនៃឧស្ម័ន $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$

៥២. ធុងមួយមានផ្ទុកឧស្ម័នអេល្យូម 0.5mol នៅសីតុណ្ហភាព 27°C ។ គេសន្មតថាអេល្យូមជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធ ។ គេឲ្យ: $k_B = 1.38 \times 10^{-23}\text{J/K}$ និង $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$ ។

ក. គណនាតម្លៃមធ្យមនៃថាមពលស៊ីនេទិចរបស់ម៉ូលេគុលឧស្ម័ននីមួយៗ ។

ខ. គណនាថាមពលស៊ីនេទិចសរុបរបស់ម៉ូលេគុលទាំងអស់ ។

គ. គណនាសម្ពាធឧស្ម័នអេល្យូមក្នុងធុង បើធុងមានមាឌ $4.53 \times 10^{-3}\text{m}^3$ ។

៥៣. ក. គណនាល្បឿនប្រសិទ្ធនៃម៉ូលេគុលអុកស៊ីសែននៅសីតុណ្ហភាព 127°C ។ ម៉ាសម៉ូលអុកស៊ីសែនគឺ 32g/mol និង $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$ ។

ខ. គណនាតម្លៃថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័នអុកស៊ីសែននីមួយៗ នៅសីតុណ្ហភាព 127°C ។ គេឲ្យ: $k_B = 1.38 \times 10^{-23}\text{J/K}$

៥៤. ក. គណនាសីតុណ្ហភាពនៃម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូសែនគិតជា $^\circ\text{C}$ ។

បើដឹងថា ល្បឿនប្រសិទ្ធនៃម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូសែន $v_{rms} = 1933.78\text{m} \cdot \text{s}^{-1}$ ម៉ាសម៉ូលអ៊ីដ្រូសែនស្មើនឹង 2.0g/mol និងគេឲ្យ: $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$; $k_B = 1.38 \times 10^{-23}\text{J/K}$ ។

ខ. គណនាតម្លៃថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូសែននីមួយៗ នៅសីតុណ្ហភាពនោះ ។

៥៥. ធុងមួយមានមាឌ $V = 2.5\text{mL}$ មានផ្ទុកឧស្ម័នដែលមានម៉ាស 50mg ស្ថិតក្រោមសម្ពាធ 1035kPa ។ ម៉ាសរបស់ម៉ូលេគុលនៃឧស្ម័ននីមួយៗគឺ $8 \times 10^{-26}\text{kg}$ ។

ក. គណនាចំនួនម៉ូលេគុលសរុបនៃឧស្ម័ននោះ ។ គេឲ្យ: $k_B = 1.38 \times 10^{-23}\text{J/K}$ ។

ខ. គណនាតម្លៃថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័ននីមួយៗ

គ. គណនាតម្លៃថាមពលស៊ីនេទិចសរុបរបស់ម៉ូលេគុលក្នុងធុង ។

ឃ. គណនាសីតុណ្ហភាពនៃឧស្ម័នក្នុងធុង ។

៥៦. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមានមាឌ $V = 125\text{cm}^3$ ស្ថិតក្រោមសម្ពាធ $2 \times 10^5\text{Pa}$ ។

គណនាសីតុណ្ហភាពនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធនោះ ។ បើគេដឹងថាឧស្ម័ននោះមាន $n = 9.4 \times 10^{-3}\text{mol}$; $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$ ។

៥៧. ធុងមួយមានមាឌ 0.025m^3 ផ្ទុកម៉ាស 0.084kg នៃឧស្ម័ននីដ្រូសែន N_2 ស្ថិតនៅក្រោមសម្ពាធ 3.17atm ។

គណនាសីតុណ្ហភាពនៃឧស្ម័នគិតជាអង្សារសេ ($^\circ\text{C}$) ។ គេឲ្យ: $1\text{atm} = 1.013 \times 10^5\text{Pa}$ ម៉ាសម៉ូល $M = 28\text{g/mol}$ និង $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$ ។

៥៨. ផង់នីមួយៗមានម៉ាស m_0 និងផ្លាស់ទីដោយល្បឿន $\vec{v}$ តាមបណ្តោយអ័ក្ស $\vec{ox}$ ។ គេដឹងថាក្នុងផ្ទៃ 5mm^2 និងក្នុងមួយវិនាទីមានផង់ចំនួន 1×10^{15} ទៅទង្គិចនឹងផ្ទៃនោះ ។ គណនាសម្ពាធសរុបរបស់ផង់មានលើផ្ទៃប៉ះ ។ គេសន្មតថា ទង្គិចរវាងផង់នឹងផ្ទៃប៉ះជាទង្គិចស្មើ ហើយម៉ាសផង់នីមួយៗគឺ $m_0 = 9.1 \times 10^{-31}\text{kg}$ និង $v = 8 \cdot 10^7\text{m/s}$ ។

៥៩. គណនាចំនួនម៉ូលេគុលសរុបដែលមាននៅក្នុង 500g នៃខ្យល់ ។

បើគេដឹងថាក្នុងខ្យល់មានអុកស៊ីសែន 22% និងមានអាសូត 78% ជាម៉ាស ។

- ៦០.** ក្នុងធុងបិទជិតមួយមានមាឌសរុប $16.62 dm^3$ មានផ្ទុកឧស្ម័នបរិសុទ្ធពេញស្ថិតក្រោមសម្ពាធ $3 \times 10^5 Pa$ និងមានសីតុណ្ហភាព $47^\circ C$ ។ គេឲ្យថេរឧស្ម័នបរិសុទ្ធ $R = 8.31 J/mol \cdot K$ ។ គណនាចំនួនម៉ូលនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធក្នុងធុងនោះ។
- ៦១.** ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមានម៉ាស់ម៉ូលេគុលនីមួយៗគឺ $8 \times 10^{-26} kg$ នៅសីតុណ្ហភាព $57^\circ C$ ។ គេឲ្យ: $k_B = 1.38 \times 10^{-23} J/K$ ។
- ក.** គណនាប្រសិទ្ធភាពនៃការលឿនមធ្យម v_{rms} ។
  - ខ.** គណនាតម្លៃថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័នបរិសុទ្ធនីមួយៗ។
- ៦២.** **ក.** គណនាម៉ាស់ម៉ូលេគុលនីមួយៗរបស់ឧស្ម័នអុកស៊ីសែន។
បើគេដឹងថាម៉ាស់ម៉ូលរបស់វាគឺ $32 g/mol$ និង $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/mol
- ខ.** គណនាល្បឿនប្រសិទ្ធនៃឧស្ម័នអុកស៊ីសែនស្ថិតនៅសីតុណ្ហភាព $0^\circ C$ ។
  - គ.** គណនាតម្លៃថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលនីមួយៗ របស់ឧស្ម័នអុកស៊ីសែននៅសីតុណ្ហភាព $0^\circ C$ ។
គេឲ្យ: $k_B = 1.38 \times 10^{-23} J/K$
- ៦៣.** បាឡុងពីរត្រូវបានភ្ជាប់គ្នាដោយបំពង់មួយមានរ៉ូពីនេបិទជិត។ ដោយបាឡុងទី១ មានផ្ទុកឧស្ម័នដែលមានសម្ពាធ $5 atm$ និងមានមាឌ $6 L$ ចំណែកបាឡុងទី២នៅទីនោះមានមាឌ $4 L$ ។
គេចាប់ផ្តើមបើករ៉ូពីនេ (បើគេដឹងថាបាឡុងនីមួយៗមានសីតុណ្ហភាពថេរ) ។
គណនាសម្ពាធរបស់បាឡុងនីមួយៗ ក្រោយពេលគេបើករ៉ូពីនេ។
- ៦៤.** បាឡុងពីរត្រូវបានភ្ជាប់គ្នាដោយបំពង់មួយមានរ៉ូពីនេបិទជិត។ ដោយបាឡុងទី១ មានផ្ទុកឧស្ម័នដែលមានសម្ពាធ $6 atm$ និងមានមាឌ $5 L$ ចំណែកបាឡុងទី២ មានផ្ទុកឧស្ម័នដូចគ្នាដែលមានសម្ពាធ $4 atm$ និងមានមាឌ $3 L$ ។
គេចាប់ផ្តើមបើករ៉ូពីនេ (បើគេដឹងថាបាឡុងនីមួយៗមានសីតុណ្ហភាពថេរ) ។
គណនាសម្ពាធរបស់បាឡុងនីមួយៗ ក្រោយពេលគេបើករ៉ូពីនេ។
- ៦៥.** កំណត់សីតុណ្ហភាពដើម្បីឲ្យល្បឿនប្រសិទ្ធនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័នអាសូតដែលមានម៉ាស់ម៉ូល $M_{(N_2)} = 28 g/mol$ ស្មើនឹងល្បឿនប្រសិទ្ធនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័នអុកស៊ីសែន ដែលមានម៉ាស់ម៉ូល $M_{(O_2)} = 32 g/mol$ នៅសីតុណ្ហភាព $47^\circ C$ ។
- ៦៦.** គូបមួយមានជ្រុង $10.0 cm$ ផ្ទុកខ្យល់ដែលមានម៉ាស់ម៉ូល $28.9 g/mol$ នៅសម្ពាធបរិយាកាស និងសីតុណ្ហភាព $300 K$ ។
- ក.** គណនាម៉ាស់ និងទម្ងន់នៃឧស្ម័នក្នុងគូប។
  - ខ.** គណនាកម្លាំងដែលមានអំពើលើផ្ទៃខាងនីមួយៗនៃគូប។
  - គ.** តើហេតុអ្វីបានជាសំណាកដ៏តូចល្អិតមួយអាចបង្កើតកម្លាំងដ៏មហិមានេះបាន?
- ៦៧.** **ក.** គណនាចំនួនម៉ូលនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធដែលមានមាឌ $1 m^3$ នៅសីតុណ្ហភាព $20.0^\circ C$ និងសម្ពាធបរិយាកាស។
- ខ.** ក្នុងមួយម៉ូលនៃម៉ូលេគុលខ្យល់មានម៉ាស់ $28.9 g$ ។ គណនាម៉ាស់ខ្យល់ក្នុង $1 m^3$ ។
- ៦៨.** ឧស្ម័នអុកស៊ីសែនមួយម៉ូលមានសម្ពាធ P_1 នៅសីតុណ្ហភាព $27.0^\circ C$ ។
- ក.** បើឧស្ម័នត្រូវបានកម្ដៅដោយរក្សាមាឌថេររហូតដល់សម្ពាធកើនឡើងបីដង ចូរគណនាសីតុណ្ហភាពនៃឧស្ម័ន។
  - ខ.** បើឧស្ម័នមានសម្ពាធ និងមាឌកើនឡើងពីរដង ចូរគណនាសីតុណ្ហភាពរបស់ឧស្ម័ន។
- ៦៩.** នៅក្រោមផ្ទៃទឹកសមុទ្រជម្រៅ $25.0 m$ មានម៉ាស់មាឌ $\rho = 1025 kg/m^3$ មានសីតុណ្ហភាព $5^\circ C$ ។ ពពុះខ្យល់មួយមានមាឌ $1 cm^3$ ផុសចេញមកលើផ្ទៃទឹកដែលមានសីតុណ្ហភាព $20^\circ C$ ។

គណនាមាឌរបស់ពុះខ្យល់ពេលរៀបបែកចូលក្នុងខ្យល់។

៧០. គេដាក់ទឹក $9.0g$ ទៅក្នុងធុងដែលមានចំណុះ $2.0L$ រួចដុតកម្ដៅដល់សីតុណ្ហភាព $500^{\circ}C$ ។
គណនាសម្ពាធក្នុងធុង។

៧១. សរីរដ្ឋានមួយមានវិមាត្រ $10.0m \times 20.0m \times 30.0m$ ។
គណនាចំនួនម៉ូលេគុលខ្យល់នៅក្នុងសរីរដ្ឋាននោះនៅកម្រិតសីតុណ្ហភាព $20.0^{\circ}C$ និងសម្ពាធនៃ $101kPa$ ។

៧២. ក. បង្ហាញឲ្យឃើញថា ម៉ាស់មាឌឧស្ម័នបរិសុទ្ធដែលមានមាឌ V មានទំនាក់ទំនង $\rho = \frac{PM}{RT}$ ដែល P ជាសម្ពាធនៃឧស្ម័ន M ជាម៉ាស់ម៉ូលេគុលឧស្ម័ន T ជាសីតុណ្ហភាពឧស្ម័ន និង R ជាថេរសកលនៃឧស្ម័ន។

ខ. គណនាម៉ាស់មាឌនៃឧស្ម័នអុកស៊ីសែននៅសម្ពាធធម្មតា និងសីតុណ្ហភាព $20.0^{\circ}C$ ។

៧៣. មាសមានម៉ាស់ម៉ូល $197g/mol$ ។

ក. គណនាចំនួនម៉ូលនៃអាតូមមាសក្នុងគម្រូមាសសុទ្ធ $2.50g$ ។

ខ. គណនាចំនួនអាតូមដែលមានក្នុងគម្រូខាងលើ។

៧៤. គណនា: ចំនួនម៉ូល និងចំនួនម៉ូលេគុលក្នុង $1.00cm^3$ នៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធនៅសម្ពាធនៃ $100Pa$ និងសីតុណ្ហភាព $220K$ ។

៧៥. គណនាតម្លៃមធ្យមនៃថាមពលស៊ីនេទិចរបស់ម៉ូលេគុលឧស្ម័នបរិសុទ្ធក្នុងករណី:

1. **ក.** សីតុណ្ហភាព $0.00^{\circ}C$ ។

ខ. សីតុណ្ហភាព $100^{\circ}C$ ។

2. គណនាថាមពលស៊ីនេទិចសរុបក្នុងមួយម៉ូលនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធក្នុងករណី:

ក. សីតុណ្ហភាព $0.00^{\circ}C$ ។

ខ. សីតុណ្ហភាព $100^{\circ}C$ ។

៧៦. គណនាប្រសិទ្ធភាពនៃការលឿនមធ្យម v_{rms} នៃអាតូមអេលូមនៅសីតុណ្ហភាព $1000K$ ។
គេឲ្យម៉ាស់ម៉ូលអេលូម $M = 4.00g/mol$

៧៧. គណនាថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលនីត្រូសែននៅសីតុណ្ហភាព $1600K$ ។

៧៨. ឧស្ម័នអុកស៊ីសែនមួយមានមាឌ $1000cm^3$ នៅសីតុណ្ហភាព $40^{\circ}C$ និងមានសម្ពាធនៃ $1.01 \times 10^5 Pa$ បានរីករហូតដល់មាឌរបស់វា $1500cm^3$ និងសម្ពាធរបស់វាគឺ $1.06 \times 10^5 Pa$ ។

ក. គណនាចំនួនម៉ូលនៃឧស្ម័នអុកស៊ីសែនខាងលើ។

ខ. គណនាសីតុណ្ហភាពស្រេចនៃឧស្ម័នគម្រូខាងលើ។

៧៩. ក្នុងប្រព័ន្ធសុញ្ញាកាសខ្ពស់មួយ សម្ពាធដែលអាចវាស់បានស្មើនឹង $1.00 \times 10^{-10} torr$ (ដែល $1 torr = 133 Pa$) ។
ឧបមាថា សីតុណ្ហភាពស្មើនឹង $300K$ ។ គេឲ្យ ថេរហ្វូលស្មាន់ $k_B = 1.38 \times 10^{-23} J/K$
ចូរគណនាចំនួនម៉ូលេគុលក្នុងមាឌមួយស្មើនឹង $1.00cm^3$ ។

៨០. បរិមាណនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធនៅសីតុណ្ហភាព $10.0^{\circ}C$ និងសម្ពាធនៃ $100kPa$ ត្រូវបានគេបំពេញទៅក្នុងមាឌ $2.50m^3$ ។
គេឲ្យ ថេរសកលនៃឧស្ម័ន $R = 8.31 J/mol \cdot K$

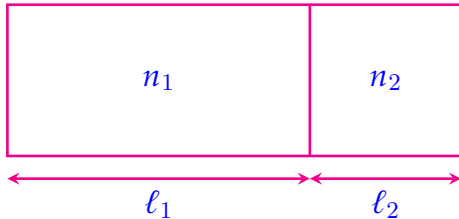
ក. គណនាចំនួនម៉ូលនៃឧស្ម័នដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ។

ខ. ប្រសិនបើសម្ពាធឡើងដល់ $300kPa$ និងសីតុណ្ហភាពឡើងដល់ $30.0^{\circ}C$ ។
គណនាមាឌដែលត្រូវយកឧស្ម័នទៅបំពេញ សន្មតថាគ្មានលិចឧស្ម័ន។

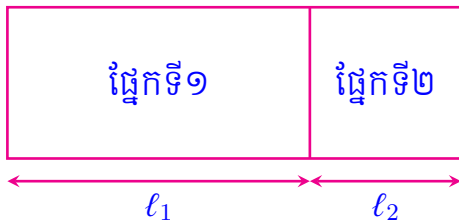

៨១. ប្រសិនបើ ម៉ាស់ $m = 2.1212g$ នៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមានមាឌ $V = 1.49L$ ស្ថិតក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលមានសីតុណ្ហភាព $t = 0^{\circ}C$ និងសម្ពាធ $P = 810.6kPa$ តើវាជាឧស្ម័នអ្វី? គេឲ្យ: $R = 8.31J/mol \cdot K$
៨២. បាឡុងរាងស៊ីវែរមួយមានមាឌ $4000cm^3$ ផ្ទុកដោយអេល្យូមនៅសម្ពាធ (ខាងក្នុង) $1.20 \times 10^5 Pa$ ។ គណនាចំនួនម៉ូលនៃអេល្យូមក្នុងបាឡុង។ ប្រសិនបើថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃអាតូមអេល្យូមនីមួយៗស្មើនឹង $3.60 \times 10^{-23} J$ ។ គេឲ្យ: $R = 8.31J/mol \cdot K$ និង $k_B = 1.38 \times 10^{-23} J/K$
៨៣. ក. តើអាតូមនៃឧស្ម័នអេល្យូមប៉ុន្មាន ដែលបំពេញក្នុងបាឡុងមួយដែលមានអង្កត់ផ្ចិត $30.0cm$ នៅសីតុណ្ហភាព $20.0^{\circ}C$ និងសម្ពាធ $1.00atm$ ។
ខ. តើថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃអាតូមអេល្យូមមួយស្មើប៉ុន្មាន?
គ. គណនាបួសការងារនៃការល្បឿនមធ្យមនៃអាតូមអេល្យូម។ គេឲ្យ: $R = 8.31J/K \cdot mol$, $k_B = 1.38 \times 10^{-23} J/K$, $1atm = 10^5 Pa$ និងម៉ាស់ម៉ូលអេល្យូម $M = 4 \times 10^{-3} kg/mol$
៨៤. ធុងមួយមានមាឌ $20.0L$ ផ្ទុកឧស្ម័នអេល្យូម $0.225kg$ នៅសីតុណ្ហភាព $18.0^{\circ}C$ ។ ម៉ាស់ម៉ូលអេល្យូមគឺ $4.00g/mol$ ។ យក $R = 8.31J/mol \cdot K$ និង $1atm = 1.013 \times 10^5 Pa$
ក. គណនាចំនួនម៉ូលនៃឧស្ម័នអេល្យូមនៅក្នុងធុង។
ខ. គណនាសម្ពាធនៅក្នុងធុងគិតជា Pa និង atm ។
៨៥. វិមាត្រនៃបន្ទប់មួយគឺ $4.20m \times 3.00m \times 2.50m$ ។
ក. គណនាចំនួនម៉ូលេគុលខ្យល់ក្នុងបន្ទប់នៅសម្ពាធបរិយាកាស ($1atm$) ដែលមានសីតុណ្ហភាព $20^{\circ}C$ ។
ខ. គណនាម៉ាស់ខ្យល់នេះ។ សន្មតថាខ្យល់ចាត់ចូលម៉ូលេគុលឌីអាតូម ដែលមានម៉ាស់ម៉ូល $28.9g/mol$ ។
គ. គណនាតម្លៃមធ្យមនៃថាមពលស៊ីនេទិចនៃម៉ូលេគុលនីមួយៗ។
ឃ. គណនាបួសការងារនៃការល្បឿនមធ្យមរបស់ម៉ូលេគុល។
៨៦. អ្នកផ្គុំបំប៉ោងបាឡុងរាងស៊ីវែរមួយដល់អង្កត់ផ្ចិត $50.0cm$ រហូតដល់សម្ពាធខាងក្នុងគឺ $1.25atm$ និងសីតុណ្ហភាពគឺ $22.0^{\circ}C$ ។ សន្មតថាឧស្ម័នទាំងអស់ជា N_2 មានម៉ាស់ម៉ូល $28.0g/mol$ ។
ក. រកម៉ាស់នៃម៉ូលេគុល N_2 មួយ។
ខ. រកតម្លៃមធ្យមនៃថាមពលស៊ីនេទិចនៃម៉ូលេគុល N_2 មាន។
គ. តើមានចំនួនម៉ូលេគុល N_2 ក្នុងបាឡុងនេះប៉ុន្មាន?
ឃ. រកថាមពលស៊ីនេទិចសរុបនៃម៉ូលេគុល N_2 ទាំងអស់ក្នុងបាឡុង។ គេឲ្យ: $R = 8.31J/mol \cdot K$; $k_B = 1.38 \times 10^{-23} J/K$; $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/mol និង $1atm = 10^5 Pa$
៨៧. ក. គណនាមាឌ ដើម្បីរក្សា $4.0g$ នៃឧស្ម័នអុកស៊ីសែន ($M = 32g/mol$) នៅលក្ខខណ្ឌ (S.T.P) ។
ខ. គណនាថាមពលស៊ីនេទិចសរុបនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័នអុកស៊ីសែននោះ។
គ. គណនាល្បឿន rms នៃអុកស៊ីសែននោះ។
៨៨. ឧស្ម័នមួយត្រូវបានផ្ទុកក្នុងធុង $8.00L$ បិទជិតមួយនៅសីតុណ្ហភាព $20.0^{\circ}C$ និងមានសម្ពាធ $9.00atm$ ។
ក. គណនាចំនួនម៉ូលនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័នក្នុងធុង។
ខ. គណនាចំនួនម៉ូលេគុលដែលមានក្នុងធុង។

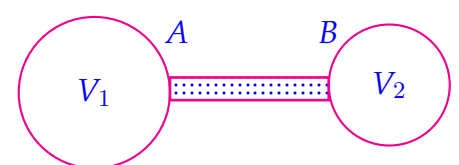
៨៩. ធុងមួយមានពីរផ្នែក ដែលផ្នែកទី១ដាក់ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយប្រភេទដែលមានចំនួនម៉ូល n_1 និងផ្នែកទី២ ដាក់ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយប្រភេទទៀតដែលមានចំនួនម៉ូល n_2 ។ នៅចន្លោះឧស្ម័នទាំងពីរមានពីរស្តង់ដែលអាចចល័តបាន និងមានកម្រាស់អាចចោលបានដូចរូប។ ក្នុងធុងនោះមានឧស្ម័នសរុបចំនួន 20 ម៉ូល។ នៅពេលដែលប្រព័ន្ធមានសីតុណ្ហភាព និងសម្ពាធដូចគ្នា ប្រវែង $\ell_1 = 80cm$ និង $\ell_2 = 20cm$ ។ គណនា ចំនួនម៉ូល n_1 និង n_2 ។

៩០. ស៊ីឡាំងបិទជិតមួយមានពីរផ្នែក។ ផ្នែកទី១ មានផ្ទុកនីត្រូសែន $25mg$ ហើយផ្នែកទី២ ផ្ទុកឧស្ម័នអេល្យូម $40mg$ ។ នៅពេលពីរស្តង់លែងផ្លាស់ទីវាមានលំនឹងដូចរូប។ គណនា ផលធៀបរវាង $\frac{\ell_1}{\ell_2}$ ហើយគណនា ផលធៀបចំនួនម៉ូល នីត្រូសែន និងចំនួនម៉ូលអេល្យូម។

៩១. ថ្នាំកែវពីរមានមាឌ $V_1 = 400cm^3$ និង $V_2 = 200cm^3$ ត្រូវបានគេតភ្ជាប់គ្នាដោយបំពង់កែវតូចមួយមានមាឌអាចចោលបាន ហើយក្នុងបំពង់នោះមានផ្ទុកអង្គធាតុអ៊ីសូឡង់កម្ដៅដែលអាចឲ្យឧស្ម័នឆ្លងកាត់បាន។ ខណៈដំបូង ថ្នាំទាំងពីរផ្ទុកឧស្ម័នមានសីតុណ្ហភាព $27^{\circ}C$ និងសម្ពាធ $760mmHg$ ដូចគ្នា។ បន្ទាប់មកគេក៏បានតំឡើងសីតុណ្ហភាពនៅថ្នាំ A ឲ្យឡើងដល់ $100^{\circ}C$ និងបញ្ចុះសីតុណ្ហភាពថ្នាំ B ឲ្យចុះដល់ $0^{\circ}C$ ។ គណនា សម្ពាធស្រេចនៃឧស្ម័នក្នុងថ្នាំ។

៩២. បង្ហាញថា ចំពោះឧស្ម័នបរិសុទ្ធ $P = \frac{1}{3}\rho v_{rms}^2$ ដែល P ជាសម្ពាធមួយហើយតម្លៃ ρ ដង់ស៊ីតេម៉ាស់ឧស្ម័ន និង v_{rms} ជាល្បឿនប្រសិទ្ធរបស់ម៉ូលេគុលឧស្ម័ន។

៩៣. ចូរគណនាម៉ាស់មាឌនៃចំហាយទឹកនៅសីតុណ្ហភាព $100^{\circ}C$ ស្ថិតក្រោមសម្ពាធបរិយាកាស។

៩៤. រកដង់ស៊ីតេរបស់ម៉ូលេគុលនីត្រូសែន (N_2) និងអុកស៊ីសែន (O_2) នៅលក្ខខណ្ឌស្តង់ដា បើគេសន្មតថា ឧស្ម័នទាំងនោះជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធ។ គេឲ្យ: $M(N_2) = 28g/mol$; $M(O_2) = 32g/mol$

៩៥. ធុងមួយមានចំណុះ $0.5m^3$ ផ្ទុកឧស្ម័នមេតានក្រោមសម្ពាធ $3atm$ ។ គេរំលែកឧស្ម័ននោះចូលក្នុងកំប៉ុងតូចៗ ដែលកំប៉ុងនីមួយៗមានមាឌ 1ℓ នូវបរិមាណមេតានស្មើគ្នា ហើយមានសម្ពាធ $1.5atm$ ។ គណនាចំនួនកំប៉ុង បើគេសន្មតបានសីតុណ្ហភាពមេតានថេរ ហើយធុងធំគ្មានសល់មេតានក្រោយពីរំលែក។

៩៦. បំពង់ឧស្ម័នអុកស៊ីសែនមួយបណ្តែននៅសម្ពាធ $P_1 = 10^4MPa$ និងសីតុណ្ហភាព $43^{\circ}C$ មានម៉ាស់ $M_1 = 70kg$ ។ នៅពេលគេប្រើប្រាស់បានមួយរយៈសម្ពាធ $P_2 = 5 \times 10^2MPa$ នៅសីតុណ្ហភាព $17^{\circ}C$ ម៉ាស់របស់បាឡុងនិងឧស្ម័ន $M_2 = 49kg$ ។ គណនា ម៉ាស់អុកស៊ីសែននៅសល់ក្នុងបាឡុង និងមាន V របស់បំពង់។ គេឲ្យម៉ាស់ឧស្ម័នអុកស៊ីសែន $M = 32g/mol$ ។

៩៧. នៅក្នុងចន្លោះពេល 1 នាទី ម៉ាស៊ីនកាំភ្លើងយន្តបានបាញ់ 150 គ្រាប់ ដែលគ្រាប់នីមួយៗមានម៉ាស់ 8g ហើយមានល្បឿន $400m/s$ ។ គ្រាប់កាំភ្លើងបានទង្គិចហើយជាប់នឹងផ្ទាំងស៊ីប ។ ប្រសិនបើផ្ទាំងស៊ីបមានក្រឡាផ្ទៃ $5m^2$ ។

៩៨. ប្រសិនបើថាមពលស៊ីនេទិចគ្រប់គ្រាន់នោះម៉ូលេគុលដែលស្ថិតនៅលើផែនដីអាចរួចផុតពីផែនដីដែលអាចឲ្យវាមានចលនាចាកចេញពីផែនដីជារៀងរហូត ។

ក. ចូរប្រើប្រាស់ច្បាប់រក្សាថាមពលបង្ហាញថា ថាមពលស៊ីនេទិចអប្បបរមាដែលត្រូវការដើម្បីឲ្យម៉ូលេគុលអាចខ្ចាតចេញពីផែនដីស្មើនឹង mgR_E ដែល m ជាម៉ាស់ម៉ូលេគុល g ជាសំទុះនៃទម្លាក់សេរីនៅលើផែនដី និង R_E ជាកាំរបស់ផែនដី ។

ខ. គណនាសីតុណ្ហភាពដើម្បីឲ្យថាមពលស៊ីនេទិចអប្បបរមានេះស្មើនឹងដប់ដងនៃថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលអុកស៊ីសែន ។ គេឲ្យ: $g = 9.80m/s^2$, $R_E = 6.37 \times 10^6m$

៩៩. ផ្ទុះគូបបិទជិតមួយមានរង្វាស់ $20m$ មានម៉ូលេគុលឧស្ម័នចំនួនបីដងនៃចំនួនអង្កាត់ជ្រួញ និងមានសីតុណ្ហភាព $20^{\circ}C$ ។ គណនាកម្លាំងដែលឧស្ម័នមានអំពើលើជញ្ជាំងនីមួយៗនៃផ្ទុះ ។

១០០. ក. តើគេត្រូវការឧស្ម័នអេល្យូមប៉ុន្មានអាតូមដើម្បីដាក់បំពេញបាឡុងមួយដែលមានអង្កត់ផ្ចិត $30.0cm$ មានសីតុណ្ហភាព $20^{\circ}C$ និងសម្ពាធ $1.00atm$ ។

ខ. គណនាថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃអាតូមអេល្យូម ។

គ. គណនាល្បឿនសករណ៍នៃការលេចមធ្យមនៃអាតូមអេល្យូម ។

១០១. ភាគល្អិតចំនួន 9 មានល្បឿន 5, 8, 12, 12, 12, 14, 14, 17 និង $20m/s$ ។

ក. គណនា ល្បឿនមធ្យមរបស់ភាគល្អិត ។

ខ. គណនា ល្បឿនប្រសិទ្ធរបស់ភាគល្អិត ។ គេឲ្យ: $\sqrt{178} = 13.3$

គ. គណនា ល្បឿនប្រូបាប៊ីលីតេរបស់ភាគល្អិត ។

១០២. ត្រង់សីតុណ្ហភាព $273K$ និងសម្ពាធ $10^{-2}atm$ ដងស៊ីតេនៃឧស្ម័នមួយមានតម្លៃ $d = 1.24 \times 10^{-5}g/cm^3$ ។

ក. គណនា ល្បឿនប្រសិទ្ធ v_{rms} របស់ម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ។

ខ. គណនា ម៉ាស់ម៉ូលនៃឧស្ម័ននោះ ។

គ. ផ្ទៀងផ្ទាត់ ឧស្ម័ននោះជាអ្វី ?

១០៣. ក្នុងចន្លោះពេល 1.0s ម៉ូលេគុលនីត្រូសែនចំនួន 5×10^{23} បានទង្គិច និងជញ្ជាំងមួយដែលមានផ្ទៃ $8.0cm^2$ ។ ប្រសិនបើម៉ូលេគុលនោះផ្លាស់ទីដោយល្បឿន $300m/s$ ទង្គិចនឹងជញ្ជាំងនៅខាងមុខជាទង្គិចខ្ចាត តើសម្ពាធដែលមានអំពើលើជញ្ជាំងស្មើនឹងប៉ុន្មាន ? គេឲ្យម៉ាស់ម៉ូលេគុលនីត្រូសែនស្មើនឹង $m = 4.68 \times 10^{-26}kg$ ។

១០៤. បំពង់ស៊ីឡាំងមួយមានអេល្យូម $4mol$ នៅសីតុណ្ហភាព $27^{\circ}C$ ដែលចាត់ទុកជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធមានម៉ាស់ម៉ូល $4 \times 10^{-3}kg/mol$ ។

ក. គណនា ថាមពលស៊ីនេទិចសរុបនៃប្រព័ន្ធ ។

ខ. គណនា ថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលនីមួយៗ ។

គ. គណនា ល្បឿនសករណ៍នៃការលេចមធ្យម ម៉ូលេគុលនីមួយៗ ។

ឃ. គណនា សីតុណ្ហភាពនៃបំពង់ស៊ីឡាំង ដើម្បីបំពេញបូសកាវនៃការលេចមធ្យមកើនឡើងពីរដង និងថាមពលក្នុងដែលត្រូវការបន្ថែមទៅឲ្យប្រព័ន្ធ ។

មេរៀនទី ២ ច្បាប់ទី១នៃម៉ូឌីណាមិច

១ ប្រព័ន្ធនៃម៉ូឌីណាមិច:

និយមន័យ

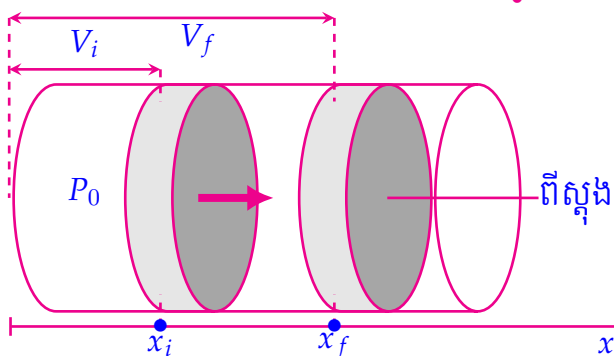
១. **ប្រព័ន្ធ:** គឺជាវត្ថុ ឬសំណុំវត្ថុដែលយើងលើកកមកសិក្សា ដោយធៀបទៅនឹងវត្ថុដ៏ទៃផ្សេងទៀត ។
(វត្ថុដ៏ទៃផ្សេងទៀតនោះ យើងហៅថា: មជ្ឈដ្ឋានក្រៅ) ។
២. **ភាពនៃប្រព័ន្ធ:** គឺជាសំណុំលេខដែលវាស់ទំហំរូបវិទ្យា ដើម្បីសម្គាល់ប្រព័ន្ធនៅឧទាហរណ៍ណាមួយ មានមាឌ សម្ពាធនិងសីតុណ្ហភាពជាអថេរសម្គាល់ភាពនៃប្រព័ន្ធ ។
៣. **បម្លែងទែម៉ូឌីណាមិច:** ប្រព័ន្ធមួយទទួលបម្លែងទែម៉ូឌីណាមិច កាលណាវាផ្លាស់ប្តូរភាព ដោយប្តូរតែ កម្មន្ត និងកម្ដៅ ជាមួយមជ្ឈដ្ឋានក្រៅប៉ុណ្ណោះ ។ គេចែកបម្លែងទែម៉ូឌីណាមិចជាពីរគឺ បម្លែងចំហ និងបម្លែងបិទ ។
  - * បម្លែងចំហ-បម្លែងបិទ: ពេលប្រព័ន្ធមួយទទួលបម្លែងទែម៉ូឌីណាមិច:
    - បើភាពដើម និងភាពស្រេចនៃប្រព័ន្ធមួយ ខុសគ្នា នោះគេថាប្រព័ន្ធទទួលរងនូវបម្លែងចំហ ។
    - បើភាពដើម និងភាពស្រេចនៃប្រព័ន្ធមួយ ដូចគ្នា នោះគេថាប្រព័ន្ធទទួលរងនូវបម្លែងបិទ ។
៤. **ប្រព័ន្ធទែម៉ូឌីណាមិច:** គឺជាប្រព័ន្ធដែលទទួល បម្លែងទែម៉ូឌីណាមិចដោយមានការផ្លាស់ប្តូរភាពដើម និងភាពស្រេចតាមដំណើរប្រព្រឹត្តទៅខុសៗគ្នា ។
  - សមីការប្រែប្រួលភាពនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធ: $\frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2} = nR = \text{ថេរ}$
ដែលភាពដើម P_1, V_1 សម្ពាធនិងមាឌឧស្ម័ននៅសីតុណ្ហភាព T_1 និង ភាពស្រេច P_2, V_2 សម្ពាធនិងមាឌឧស្ម័ននៅសីតុណ្ហភាព T_2 មាឌគិតជា m^3 សីតុណ្ហភាពគិតជា K និងសម្ពាធគិតជា Pa (V_1, V_2 អាចគិតជា L ក៏បាន) ។

២ កម្មន្តបំពេញក្នុងពេលបម្រែបម្រួលមាឌ:

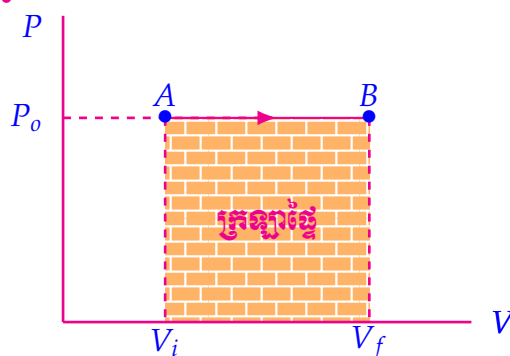
ក ករណីសម្ពាធមេរ (លំនាំអ៊ីសូបាត):

ឧបមាថាឧស្ម័នមានមាឌដើម V_i ស្ថិតក្នុងស៊ីឡាំងដែលមានមុខកាត់ A បិទជិតដោយពីស្តុងមួយ ។ ពេលឧស្ម័នរុញពីស្តុងពីទីតាំង x_i ទៅទីតាំង x_f ដែល $V_i = Ax_i$ និង $V_f = Ax_f$ ក្រោមសម្ពាធមេរ P_o :

រូបភាព ១. លំនាំអ៊ីសូបាត

(ក). កម្មន្តបំពេញដោយឧស្ម័ន

(ខ). ដ្យាក្រាម ($P - V$)

និយមន័យ

លំនាំអ៊ីសូបារ (Isobaric Process) គឺជាលំនាំមួយដែលសម្ពាធនៃប្រព័ន្ធក្នុងបម្លែងទែម៉ូឌីណាមិចមានតម្លៃថេរ ។

១. កម្មន្តបំពេញដោយឧស្ម័ន:

$$\text{កម្មន្តបំពេញដោយឧស្ម័ន} : W = F \times \Delta x = F (x_f - x_i)$$

$$\text{ដែល} : P_o = \frac{F}{A} \quad \text{នោះ} : F = P_o A$$

$$\text{យើងបាន} : W = P_o A (x_f - x_i) = P_o (Ax_f - Ax_i)$$

$$\text{នាំឲ្យ} : W = P_o (V_f - V_i) = P_o \Delta V$$

$$\text{ដូចនេះ} : W = P_o \Delta V$$

$$\text{២. សមីការប្រែប្រួលសីតុណ្ហភាព:} \quad \frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2}$$

$$\bullet \text{ ករណីសម្ពាធថេរ: } P_1 = P_2 = P_o = \text{ថេរ}$$

$$\text{យើងបាន} : \frac{V_1}{T_1} = \frac{V_2}{T_2} = \text{ថេរ}$$

$$\text{នាំឲ្យ} : V_2 = \left(\frac{V_1}{T_1}\right) T_2 \quad \text{មានរាង} \quad y = ax \quad \text{ជាបន្ទាត់}$$

• កម្មន្តក្នុងលំនាំអ៊ីសូបារ: តាមដ្យាក្រាម ($P - V$) ក្នុងរូបបង្ហាញពីសម្ពាធថេរ និងកំណើនមាឌនៃឧស្ម័ន:

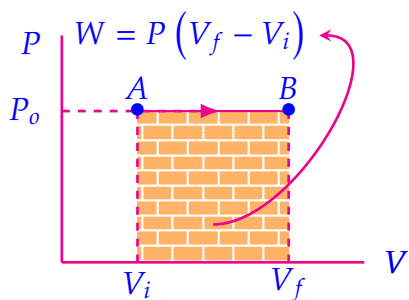
$$W = P \Delta V = P (V_f - V_i) = A$$

ដូចនេះក្នុងដ្យាក្រាម ($P - V$) កម្មន្តដែលបំពេញ ដោយឧស្ម័នគឺជាក្រឡាផ្ទៃចតុកោណកែងដែលមានវិមាត្រជា

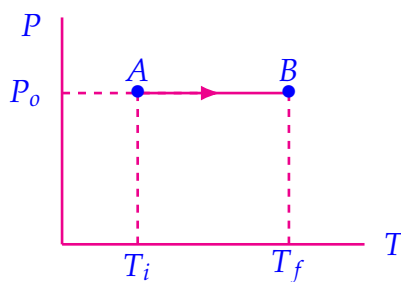
P និង ΔV ។

៣. ដ្យាក្រាម ($P - V$), ($P - T$) និង ($V - T$)

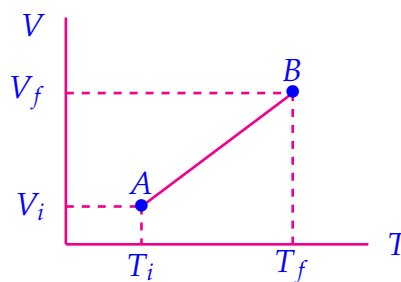
រូបភាព ២. ដ្យាក្រាម

(ក). ដ្យាក្រាម ($P - V$)

(ខ). ដ្យាក្រាម ($P - T$)

(គ). ដ្យាក្រាម ($V - T$)

២ ករណីសម្ពាធប្រែប្រួលស្មើ

បើប្រព័ន្ធប្រែប្រួលសម្ពាធពី P_1 ទៅ P_2 យើងបានសម្ពាធមធ្យមកំណត់ដោយ: $P_{av} = \frac{P_1 + P_2}{2}$

១. កម្មន្តបំពេញដោយឧស្ម័ន

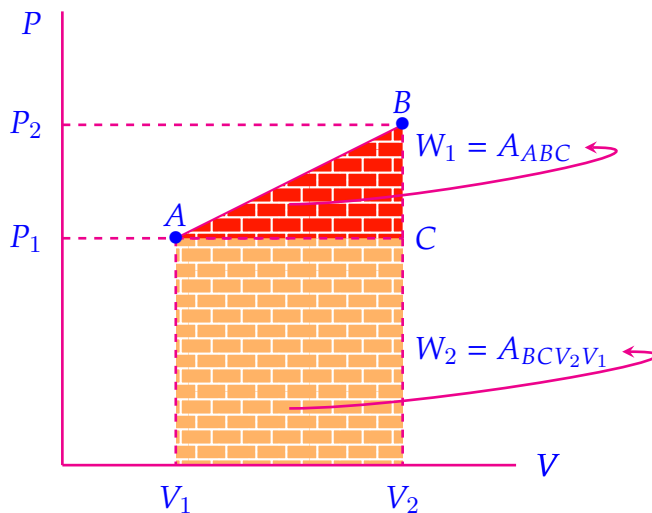
$$\text{យើងបាន} : W = P_{av} \Delta V = \frac{P_1 + P_2}{2} \Delta V$$

ម៉្យាងទៀត : $W = \frac{2P_1 - P_1 + P_2}{2} \Delta V$

នោះ : $W = P_1 \Delta V + \frac{P_2 - P_1}{2} \Delta V$

ដូចនេះ : $W = P_1 \Delta V + \frac{1}{2} (P_2 - P_1) \Delta V$

២. ដ្យាក្រាម (P - V) ករណីសម្ពាធបម្រែបម្រួលស្មើ

រូបភាព ៣. ដ្យាក្រាម (P - V) ករណីសម្ពាធបម្រែបម្រួលស្មើ

៣. កម្មន្តក្នុងករណីសម្ពាធសមាមាត្រនឹងមាឌ

តាមដ្យាក្រាម (P - V) ខាងលើ យើងបានក្រឡាផ្ទៃឆ្នូតនៃ (P - V) គឺ $A = A_{ABC} + A_{BCV_2V_1}$

ដែល : $A_{ABC} = \frac{1}{2} (P_2 - P_1) (V_2 - V_1)$ និង $A_{BCV_2V_1} = P_1 \Delta V$

សមមូល : $A = P_1 \Delta V + \frac{1}{2} (P_2 - P_1) (V_2 - V_1)$

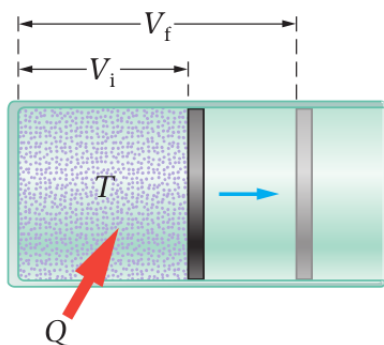
ដូចនេះ : $A = W = P_1 \Delta V + \frac{1}{2} (P_2 - P_1) \Delta V$

ដូចនេះកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័ន គឺជាក្រឡាផ្ទៃផ្នែកឆ្នូតដែលបានខ័ណ្ឌដោយខ្សែកោង (P - V) ។

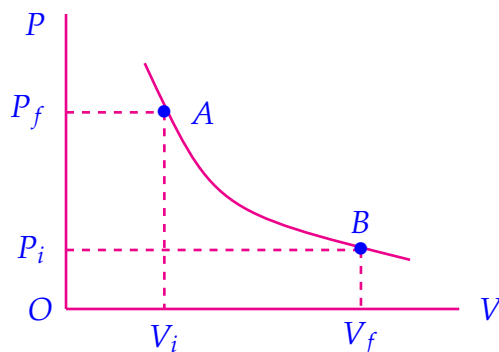
គ ករណីសីតុណ្ហភាពថេរ(លំនាំអ៊ីសូទែម)៖

ក្នុងករណីប្រព័ន្ធដំណើរការដោយរក្សាសីតុណ្ហភាពថេរ តាមពិសោធន៍គេបានដ្យាក្រាម (P - V) ដូចរូប៖

រូបភាព ៤. លំនាំអ៊ីសូទែម

(ក). ស៊ីឡាំងដែលមានសីតុណ្ហភាពថេរ

(ខ). ដ្យាក្រាម (P - V) ករណីសីតុណ្ហភាពថេរ

និយមន័យ

លំនាំអ៊ីសូទែម(Isothermal Process): គឺជាលំនាំមួយដែល សីតុណ្ហភាពនៃ ប្រព័ន្ធក្នុង បម្លែងទែម៉ូឌីណាមិច មានតម្លៃថេរ។

១. កម្មន្តបំពេញដោយឧត្ត័នៈ

តាមសម្រាយបញ្ជាក់ខាងលើ: : $W = A$ ដែល $W = A = \int_{V_i}^{V_f} p dV = Nk_B T \int_{V_i}^{V_f} \frac{dV}{V}$

នោះ: : $W = Nk_B T \ln [V]_{V_i}^{V_f}$

នាំឱ្យ: : $W = Nk_B T \ln \left(\frac{V_f}{V_i} \right) = nRT \left(\frac{V_f}{V_i} \right)$

ដូចនេះ: : $W = nRT \left(\frac{V_f}{V_i} \right)$

២. សមីការប្រែប្រួលភាព: $\frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2}$

• ករណីសីតុណ្ហភាពថេរ: $T_1 = T_2 = \text{ថេរ}$

យើងបាន : $P_1 V_1 = P_2 T_2 = \text{ថេរ}$

នាំឱ្យ : $P_2 = \frac{P_1 V_1}{V_2}$ មានរាង $y = \frac{a}{x}$ ជាអ៊ីពែបូល

• កម្មន្តក្នុងករណីសីតុណ្ហភាពថេរ:

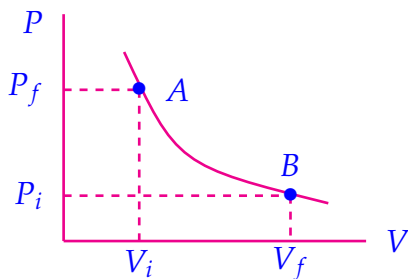
យើងមាន : $W = nRT \ln \left(\frac{V_f}{V_i} \right)$ ឬ $W = Nk_B T \ln \left(\frac{V_f}{V_i} \right)$

ដែល : $\frac{V_f}{V_i} = \frac{P_i}{P_f}$

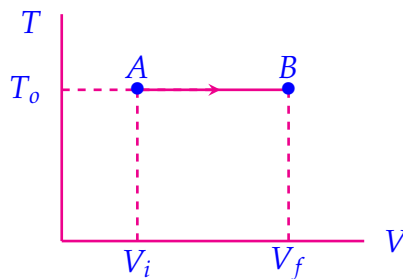
នោះ: : $W = nRT \ln \left(\frac{P_i}{P_f} \right)$ ឬ $W = P_i V_i \ln \left(\frac{P_i}{P_f} \right)$

៣. ដ្យាក្រាម $(P - V)$, $(T - V)$ និង $(P - T)$

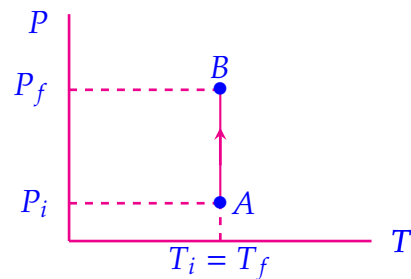
រូបភាព ៥. ដ្យាក្រាម

(ក). ដ្យាក្រាម $(P - V)$

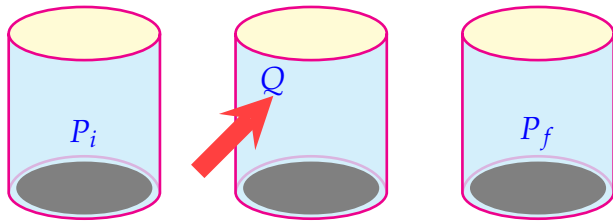
(ខ). ដ្យាក្រាម $(T - V)$

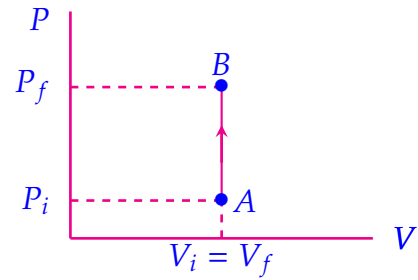
(គ). ដ្យាក្រាម $(P - T)$

២៥ ករណីមាឌថេរ (លំនាំអ៊ីសូករ)

រូបភាព ៦. លំនាំអ៊ីសូករ

(ក). ស៊ីឡាំងមានមាឌថេរ

(ខ). ដ្យាក្រាម ($P - V$)

និយមន័យ

លំនាំអ៊ីសូករ (Isochoric Process): គឺជាលំនាំមួយដែលមាឌនៃប្រព័ន្ធក្នុងបម្លែងទែម៉ូឌីណាមិចមានតម្លៃថេរ។

១. កម្មន្តបំពេញដោយខ្លួនឯង:

ដោយ : $V_i = V_f = \text{ថេរ}$

ដូចនេះ : $W = 0$

២. សមីការប្រែប្រួលភាព $\frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2}$

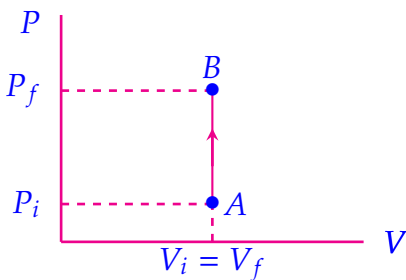
• ករណីមាឌថេរ: $V_1 = V_2 = \text{ថេរ}$

យើងបាន : $\frac{P_1}{T_1} = \frac{P_2}{T_2} = \text{ថេរ}$

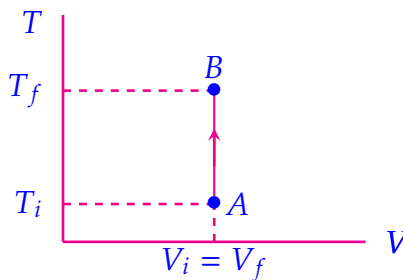
នាំឱ្យ : $P_2 = \frac{P_1}{T_1} T_2$ មានរាង $y = ax$ ជាបន្ទាត់

៣. ដ្យាក្រាម ($P - V$), ($T - V$) និង ($P - T$)

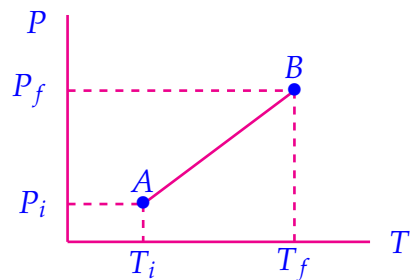
រូបភាព ៧. ដ្យាក្រាម

(ក). ដ្យាក្រាម ($P - V$)

(ខ). ដ្យាក្រាម ($T - V$)

(គ). ដ្យាក្រាម ($P - T$)

៣ ថាមពលក្នុងនៃច្បាប់ទី១ នៃម៉ូឌីណាមិច

ក កម្ដៅ និងកម្មន្ត:

កម្ដៅមានទំនាក់ទំនងជាមួយសីតុណ្ហភាព។ ថាមពលកម្ដៅអាចផ្ទេរពីអង្គធាតុមួយទៅអង្គធាតុមួយទៀតកាលណាវាមានសីតុណ្ហភាពខុសគ្នា។ ដូចនេះសីតុណ្ហភាពខុសគ្នាជាលក្ខណៈចាំបាច់សម្រាប់ផ្ទេរកម្ដៅ។

ខ ថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន

ក. ថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន:

និយមន័យ

ថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន: គឺជាថាមពលស៊ីនេទិចសរុបនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័ន។

$$\text{គេកំណត់សរសេរដោយ:} \quad U = \frac{3}{2}Nk_B T = \frac{3}{2}nRT = \frac{3}{2}PV$$

ខ. បម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន: បើពេលមានបម្រែបម្រួលសីតុណ្ហភាព នោះឧស្ម័នមានបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុង:

$$\text{យើងបាន:} \quad \Delta U = U_2 - U_1$$

$$\text{ដែល:} \quad U_1 = \frac{3}{2}Nk_B T_1 = \frac{3}{2}nRT_1 \quad \text{និង} \quad U_2 = \frac{3}{2}Nk_B T_2 = \frac{3}{2}nRT_2$$

$$\text{សមមូល:} \quad \Delta U = \frac{3}{2}Nk_B T_2 - \frac{3}{2}Nk_B T_1 \quad \text{ឬ} \quad \Delta U = \frac{3}{2}nRT_2 - \frac{3}{2}nRT_1$$

$$\text{ដូចនេះ:} \quad \Delta U = \frac{3}{2}Nk_B \Delta T = \frac{3}{2}nR\Delta T \quad \text{ឬ} \quad \Delta U = \frac{3}{2}(P_2 V_2 - P_1 V_1)$$

សង្ខេប

បើឧស្ម័នមានសីតុណ្ហភាពថេរ នោះមិនមានបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងទេ ព្រោះថាមពលក្នុងអាស្រ័យនឹងសីតុណ្ហភាព។

$$\text{យើងបាន:} \quad \Delta T = T_2 - T_1 = 0$$

$$\text{ដូចនេះ:} \quad \Delta U = 0$$

គ ច្បាប់ទី១នៃម៉ូឌីណាមិច:

និយមន័យ

ច្បាប់ទីមួយនៃម៉ូឌីណាមិច: ក្នុងបម្លែងនៃម៉ូឌីណាមិចកម្ដៅស្រូបដោយប្រព័ន្ធលើនឹងផលបូកកម្មន្តបង្កើតឡើងដោយប្រព័ន្ធ និងបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធ។

$$\text{គេសរសេរ:} \quad Q = W + \Delta U$$

សង្ខេប

* សិក្សាសញ្ញា:

១. បើប្រព័ន្ធបញ្ចេញកម្ដៅ (បំពេញកម្ដៅ) ឬ ធ្វើកម្ដៅ នោះ $W > 0$ តែបើប្រព័ន្ធរងកម្ដៅ ឬទទួលកម្ដៅ នោះ $W < 0$
២. បើប្រព័ន្ធស្រូបកម្ដៅ នោះ $Q > 0$ តែបើប្រព័ន្ធបញ្ចេញកម្ដៅ នោះ $Q < 0$
៣. បើចាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធកើន $\Delta U > 0$ តែបើចាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធចុះ នោះ $\Delta U < 0$

បម្លែងបិទ~គោលការណ៍សមមូល:

១. បម្លែងបិទ: បើប្រព័ន្ធមួយប្រែប្រួលពីភាព 1 ទៅភាព 2 រួចត្រឡប់ពីភាព 2 ទៅភាព 1 វិញនោះយើងបាន:

- ក្នុងលំនាំនៃភាព 1 ទៅភាព 2 $Q_1 = W_1 + \Delta U_1$ ឬ $Q_1 = W_1 + U_2 - U_1$
- ក្នុងលំនាំនៃភាព 2 ទៅភាព 1 $Q_2 = W_2 + \Delta U_2$ ឬ $Q_2 = W_2 + U_1 - U_2$

យើងបានបម្លែងសរុបគឺ: $Q_1 + Q_2 = W_1 + U_2 - U_1 + W_2 + U_1 - U_2$

តាង $W = W_1 + W_2$ និង $Q = Q_1 + Q_2$

សមមូល $Q = W + 0 (\Delta U = 0)$

ដូចនេះ $\Delta U = Q - W = 0$

២. គោលការណ៍សមមូល: កាលណាប្រព័ន្ធធើបម្លែងបិទ ក្នុងមួយស៊ីច (វដ្ត) ដោយប្រព័ន្ធប្តូរតែកម្ដៅ និងកម្ដៅជាមួយមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ មានន័យថា:

- បើប្រព័ន្ធបំពេញកម្ដៅ ឬធ្វើកម្ដៅ ($W > 0$) នោះវាបញ្ចេញកម្ដៅ $Q < 0$
- បើប្រព័ន្ធទទួលកម្ដៅ ឬរងកម្ដៅ ($W < 0$) នោះវាស្រូបកម្ដៅ $Q > 0$

គេអាចកំណត់សរសេរ $|Q| = |W|$ ឬ $\Delta U = 0$

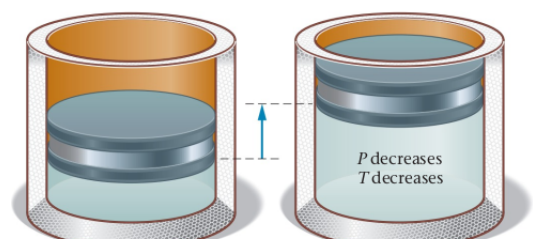
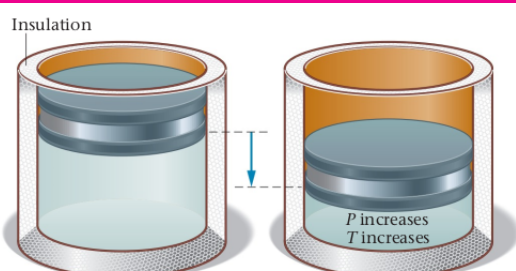
១ កម្មន្តក្នុងករណីកម្ដៅមិនប្តូរជាមួយមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ (លំនាំអាដ្យាបាទិច)

និយមន័យ

លំនាំអាដ្យាបាទិច (Adiabatic Processes) ជាលំនាំមួយដែលគ្មានបណ្តាចាមពលកម្ដៅ (មិនស្រូប និងមិនបញ្ចេញកម្ដៅ) ជាមួយមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ មានន័យថា $Q = 0 J$

តាមច្បាប់ទីមួយនៃម៉ូឌីណាមិច $Q = W + \Delta U$ តែ $Q = 0$

ដូចនេះ $W = -\Delta U$

៤ សំណួរ និងលំហាត់អនុវត្ត

១. ដូចម្តេចដែលហៅថាប្រព័ន្ធទែម៉ូឌីណាមិច ?
២. ដូចម្តេចដែលហៅថាបម្លែងទែម៉ូឌីណាមិច ? បម្លែងទែម៉ូឌីណាមិចមានប៉ុន្មានយ៉ាង ? ចូរពន្យល់ពីបម្លែងនីមួយៗ ។
៣. ចូរពោលច្បាប់ទីមួយទែម៉ូឌីណាមិច រួចចូរបញ្ជាក់រូបមន្តនៃច្បាប់ទីមួយទែម៉ូឌីណាមិចផង ។

សង្ខេបរូបមន្ត

កម្មន្តក្នុងករណីសម្ពាធមេរ (លំនាំអ៊ីសូបារ)

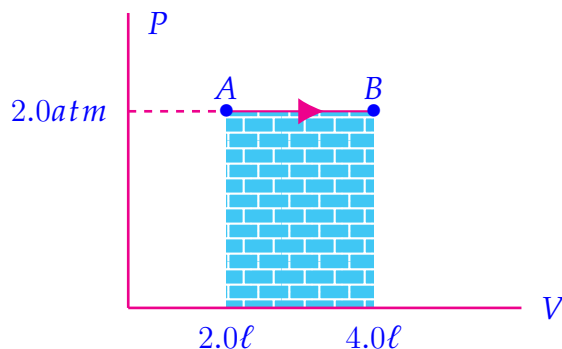
សម្ពាធមេរ : $W = P\Delta V$ ដែល $\Delta V = V_2 - V_1$

ម្យ៉ាងទៀត : $W = PV_2 - PV_1 = nRT_2 - nRT_1$

គេអាចសរសេរ : $W = nR\Delta T$ ដែល $\Delta T = T_2 - T_1$

- W កម្មន្ត គិតជាស៊ូល (J)
- n ចំនួនម៉ូលនៃឧស្ម័ន គិតជា ម៉ូល mol
- P សម្ពាធ គិតជាប៉ាស្កាល់ (Pa)
- R ថេរសកលនៃឧស្ម័ន $8.31 J/mol \cdot K$
- V_1 មាឌនៅភាពងើម គិតជាម៉ែតគូប (m^3)
- T_1 សីតុណ្ហភាពនៅភាពងើម គិតជាកែលវិន (K)
- V_2 មាឌនៅភាពស្រេច គិតជាម៉ែតគូប (m^3)
- T_2 សីតុណ្ហភាពនៅភាពស្រេច គិតជាកែលវិន (K)

៤. នៅសម្ពាធមេរ $200kPa$ ឧស្ម័នមួយប្រែប្រួលមាឌពី $0.75m^3$ រហូតដល់ $1.90m^3$ ។ គណនាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័នក្នុងរយៈពេលបម្រែបម្រួលមាឌខាងលើ ។
  ៥. គេសន្មតថាឧស្ម័នមួយនៅក្នុងស៊ីឡាំងដែលត្រូវបានបិទជិតដោយពីស្តុងមួយ អាចរីកមាឌក្រោមសម្ពាធមេរ $500kPa$ ពី 10ℓ ទៅ 25ℓ ។ គណនាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័ននោះ ។
  ៦. ក្នុងលំនាំអ៊ីសូបារនៃឧស្ម័នមួយមានសម្ពាធ $150kPa$ ហើយមានមាឌ $75 \times 10^4 cm^3$ ។ តើឧស្ម័ននោះមានមាឌកើនឡើងដល់កម្រិតណា បើគេដឹងថាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័នក្នុងរយៈពេលនោះមានតម្លៃ $22.5kJ$ ។
  ៧. ឧស្ម័នក្នុងធុងមួយស្ថិតក្រោមសម្ពាធ $240kPa$ ។ គេធ្វើឲ្យឧស្ម័នរីកមាឌកើនឡើង ២ដងនៃមាឌដើម ដោយរក្សាសម្ពាធឲ្យនៅដដែល ហើយកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័ននោះមានតម្លៃ $2.88kJ$ ។ គណនាមាឌដើម និងមាឌស្រេចនៃឧស្ម័ននោះ ។
  ៨. គេសន្មតថាឧស្ម័នមួយនៅក្នុងស៊ីឡាំងដែលបិទជិតដោយពីស្តុង អាចរីកមាឌពី $2dm^3$ ទៅ $5dm^3$ ក្រោមសម្ពាធមេរ $200kPa$ ។ គណនាកម្មន្តធ្វើដោយឧស្ម័ននោះ ។
  ៩. គេផ្ទុកឧស្ម័នមានមាឌ $8 \times 10^2 cm^3$ ក្នុងសម្ពាធមេរ $100kPa$ នោះឧស្ម័នរីកមាឌលើសពីមាឌដើម $15 \times 10^4 cm^3$ ។
    - ក. គណនាមាឌដែលឧស្ម័នបានរីក ។
    - ខ. គណនាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័ននោះ ។
១០. តើផ្ទៃដែលបានគូសក្រោមក្រាប $P - V$ ស្មើប៉ុន្មាន ? តើកម្មន្តដែលបានធ្វើពីភាព $A \rightarrow B$ ស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?

សង្ខេបរូបមន្ត

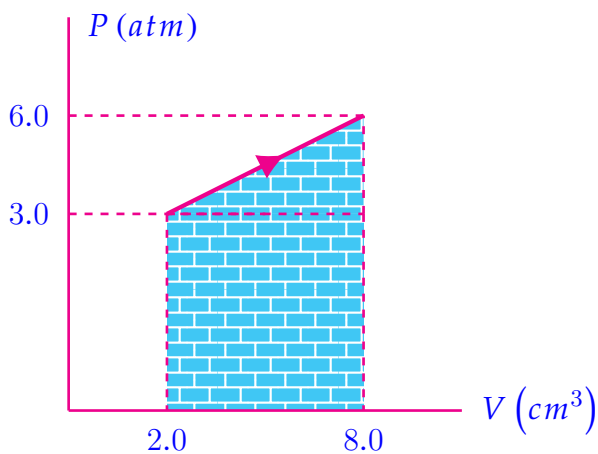
កម្មន្តក្នុងករណីសម្ពាធព្រែប្រួលស្មើ (សម្ពាធនិងមាឌប្រែប្រួល)

យើងមាន : $W = P_{av}\Delta V$ ដែល $P_{av} = \frac{P_1 + P_2}{2}$ និង $\Delta V = V_2 - V_1$

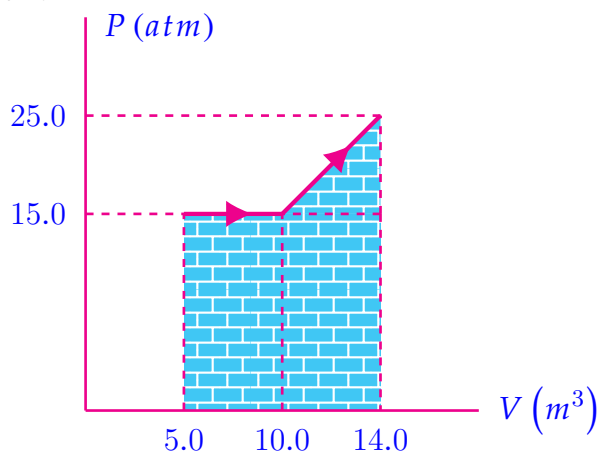
ឬ : $W = P_1\Delta V + \frac{1}{2}(P_2 - P_1)\Delta V = P_1\Delta V + \frac{1}{2}\Delta P\Delta V$

- P_{av} តម្លៃនៃសម្ពាធមធ្យម គិតជាប៉ាស្កាល់ (Pa)   - P_2 សម្ពាធនៅភាពស្រេច គិតជា ប៉ាស្កាល់ (Pa)
- P_1 សម្ពាធនៅភាពដើម គិតជា ប៉ាស្កាល់ (Pa)

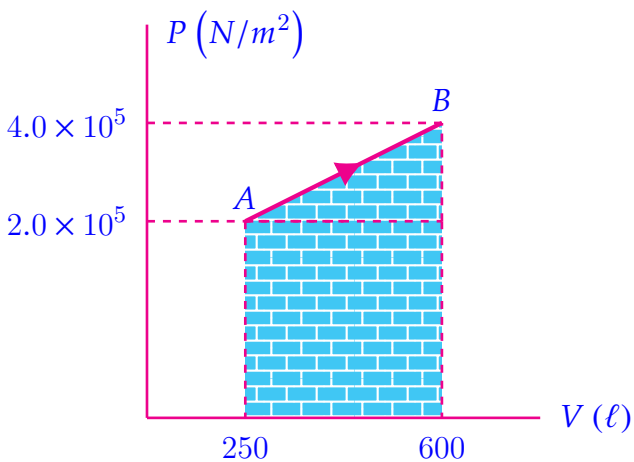
- ១១.** ឧស្ម័នមួយរីកមាឌពី $0.50m^3$ រហូតដល់ $0.70m^3$ កាលណាសម្ពាធកើនឡើងពី $1.0 \times 10^5 Pa$ ដល់ $2.5 \times 10^5 Pa$ ។ គណនាកម្មន្តបំពេញដោយប្រព័ន្ធខ្នែងនេះ ។
- ១២.** នៅក្នុងបំពង់មួយមានដាក់ឧស្ម័នដែលគេសន្មតថាជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធ ។ គេធ្វើឲ្យឧស្ម័ននោះរីកមាឌពី $40dm^3$ ទៅ $100dm^3$ ហើយសម្ពាធរបស់វាកើនឡើង ស្មើពី $2atm$ ទៅ $5atm$ ។ គណនាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័ននោះ ពេលមានបម្រែបម្រួលមាឌ ។
- ១៣.** តាមក្រាប $P - V$ ខាងក្រោម ចូរគណនាកម្មន្តដែលផ្លាស់ប្តូរក្នុងប្រព័ន្ធទែម៉ូឌីណាមិច ។

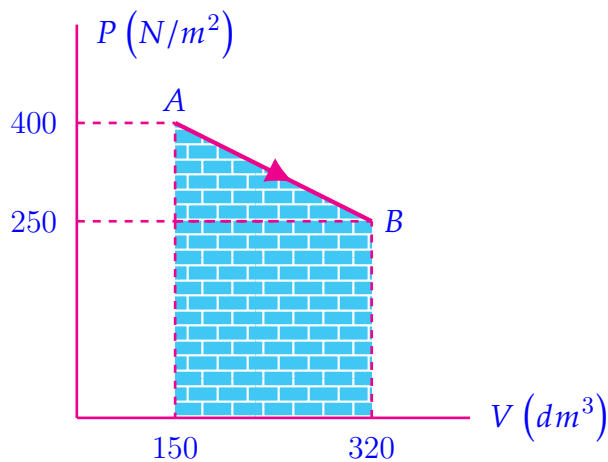
(ក). ក្រាប $P - V$

(ខ). ក្រាប $P - V$

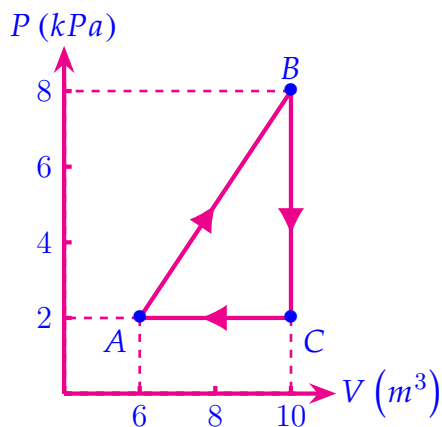

(គ). ក្រាប $P - V$

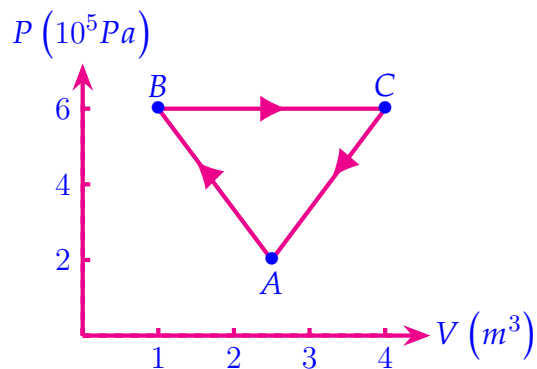

(ឃ). ក្រាប $P - V$

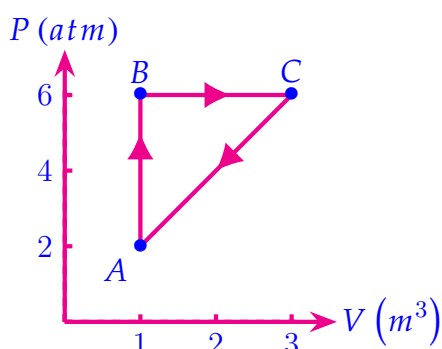
១៤. ចូរគណនាកម្មន្តសរុបក្នុងរូបនីមួយៗខាងក្រោម៖

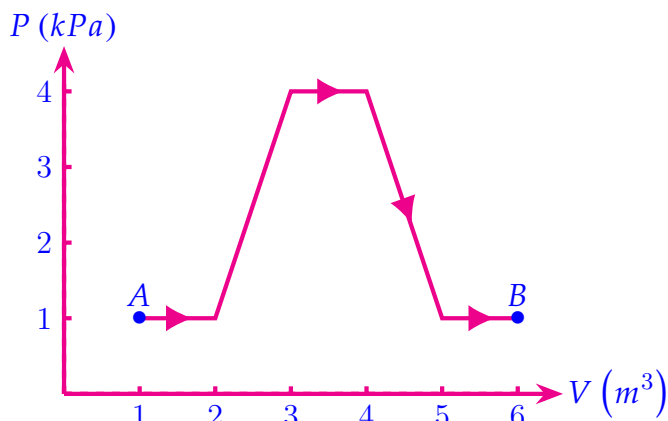
(ក). ក្រាប $P - V$

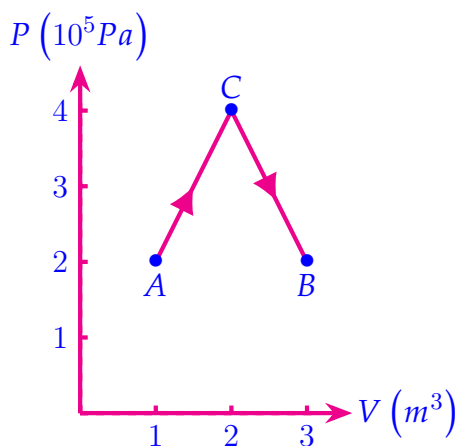
(ខ). ក្រាប $P - V$

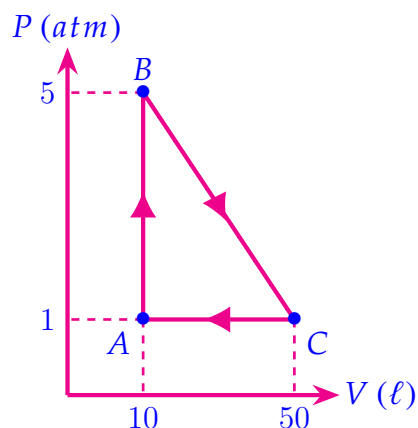
(គ). ក្រាប $P - V$

(ឃ). ក្រាប $P - V$

(ង). ក្រាប $P - V$

(ច). ក្រាប $P - V$

សង្ខេបរូបមន្ត

កម្មន្តក្នុងករណីសីតុណ្ហភាពថេរ (លំនាំអ៊ីសូទែម)

កម្មន្ត : $W = Nk_B T \ln\left(\frac{V_2}{V_1}\right) = nRT \ln\left(\frac{V_2}{V_1}\right)$ ករណី $T_1 = T_2 = T =$ ថេរ

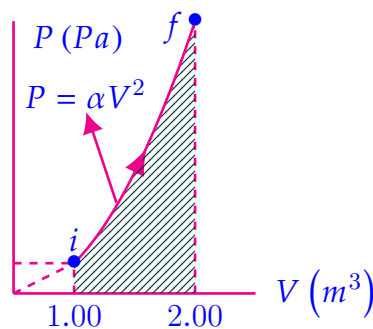
ឬ : $W = Nk_B T \ln\left(\frac{P_1}{P_2}\right) = nRT \ln\left(\frac{P_1}{P_2}\right) = P_1 V_1 \ln\left(\frac{P_1}{P_2}\right)$

ដែល : $k_B = \frac{R}{N_A}$ និង $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/mol

– T សីតុណ្ហភាព គិតជា កែលវីន (K)

– k_B ថេរហ្វូលស្មាន់ (1.38×10^{-23} J/K)

- ១៥.** គេមានឧស្ម័នបរិសុទ្ធ 0.5mol ស្ថិតក្រោមសីតុណ្ហភាព 0°C ។ គេធ្វើឲ្យឧស្ម័ននោះរីកមាឌពី 20ℓ ទៅ 40ℓ តាមលំនាំអ៊ីសូទែម ។
- គណនាកម្មន្តដែលបានបំពេញដោយឧស្ម័នក្នុងពេលមានបម្រែបម្រួលមាឌ ។
  - ចូរធ្វើគំនូសតាងដ្យាក្រាម $P - V$ ដោយឆ្លុះតាងលើក្រឡាផ្ទៃតាងឲ្យកម្មន្តដែលបានបំពេញដោយឧស្ម័ន ។
គេឲ្យ: $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$
- ១៦.** ក្នុងស៊ីឡាំងមួយមានឧស្ម័នបរិសុទ្ធម៉ូណូអាតូម 2mol នៅសីតុណ្ហភាព 0°C ។ ដោយរក្សាសីតុណ្ហភាពឲ្យថេរ ហើយរីកមាឌពី 5L ទៅ 10L ។ គេឲ្យ: $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$, $\ln 2 = 0.7$, $\ln 5 = 1.6$, $\ln 10 = 2.3$
- តើឧស្ម័ននេះមានបម្រែបម្រួលមាឌតាមលំនាំអ្វី?
  - គណនាកម្មន្តដែលឧស្ម័នដែលបានបំពេញក្នុងរយៈពេលបម្រែបម្រួលមាឌនេះ ។
  - តើបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធច្បាប់ឧស្ម័នមានតម្លៃប៉ុន្មាន?
- ១៧.** ឧស្ម័នបរិសុទ្ធ ស្ថិតក្រោមសីតុណ្ហភាព 27°C ។ គេធ្វើឲ្យឧស្ម័ននោះរីកមាឌពី 30dm^3 រហូតដល់ 60dm^3 ដោយរក្សាសីតុណ្ហភាពឲ្យនៅដដែល ។
- គណនាចំនួនម៉ូលនៃឧស្ម័ន ។ បើគេដឹងថាកម្មន្តដែលកើតមានក្នុងពេលមានបម្រែបម្រួលមាឌឧស្ម័ន គឺ 432J ។ គេឲ្យ: $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$
  - គណនាចំនួនម៉ូលេគុលសរុបនៃឧស្ម័ន ។ គេឲ្យ: $N_A = 6.022 \times 10^{23}$ ម៉ូលេគុល/mol
  - ចូរធ្វើគំនូសតាងដ្យាក្រាម $P - V$ ដោយឆ្លុះតាងលើក្រឡាផ្ទៃតាងឲ្យកម្មន្តដែលបានបំពេញដោយឧស្ម័ន ។
- ១៨.** នៅសីតុណ្ហភាពថេរ 273K ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយប្រែប្រួលមាឌពី 0.31m^3 ដល់ 0.45m^3 ។ គេដឹងថាឧស្ម័ននេះមាន 0.50mol ។ គណនាកម្មន្តដែលបានបំពេញក្នុងពេលមានបម្រែបម្រួលមាឌ ។
- ១៩.** ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយប្រភេទមានមាឌដើម 1.00m^3 ត្រូវបានរីកមាឌពីរដងនៃមាឌដើមតាមសមីការ $P = \alpha V^2$ ក្នុងលំនាំកាស៊ីស្តាទិចដែល $\alpha = 5.00\text{atm/m}^6$ ដូចរូប ។ គណនាកម្មន្តដែលត្រូវការដើម្បីពង្រីកមាឌឧស្ម័ន ។

- ២០.** មួយម៉ូលនៃឧស្ម័ន O_2 សន្មតថាវាជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធ ។
- ឧស្ម័នរីកនៅសីតុណ្ហភាពថេរ $T = 310\text{K}$ ពីមាឌដើម $V_i = 12\text{L}$ ទៅ $V_f = 19\text{L}$ ។ គណនាកម្មន្តក្នុងដំណើរការរីកមាឌរបស់ឧស្ម័ន ។
  - ឧស្ម័នរួមមាឌនៅសីតុណ្ហភាពថេរ $T = 310\text{K}$ ពីមាឌ $V_i = 19\text{L}$ ទៅ $V_f = 12\text{L}$ ។ គណនាកម្មន្តក្នុងដំណើរការរួមមាឌរបស់ឧស្ម័ន ។
គេឲ្យ: $\ln\left(\frac{19}{12}\right) = 0.46$, $\ln\left(\frac{12}{19}\right) = -0.46$ និង $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$

សង្ខេបរូបមន្ត

១. កម្មន្តក្នុងករណីមាឌថេរ(លំនាំអ៊ីសូករ)

ករណី : $V =$ ថេរ គេបាន $W = 0$

២. ថាមពលក្នុង និងបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន:

ក. ថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន:

គឺជាថាមពលស៊ីនេទិចសរុបនៃឧស្ម័ន ។

គេបាន : $U = \frac{3}{2}nRT$

ឬ : $U = \frac{3}{2}Nk_B T$

ខ. បម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន

យើងបាន : $\Delta U = U_2 - U_1$

នោះ : $\Delta U = \frac{3}{2}nRT_2 - \frac{3}{2}nRT_1$

ដូចនេះ : $\Delta U = \frac{3}{2}nR\Delta T$

៣. ច្បាប់ទី១ នៃម៉ូឌីណាមិច: កម្ដៅស្រូបដោយប្រព័ន្ធស្មើនឹងផលបូកកម្មន្តបង្កើតឡើងដោយប្រព័ន្ធ និងបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធ ។

គេកំណត់សរសេរ : $Q = W + \Delta U$

៤. កម្មន្តក្នុងករណីកម្ដៅមិនម្លះជាមួយមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ(លំនាំអាដ្យាបាតិច) ជាលំនាំមួយដែលគ្មានបណ្ដុរថាមពលកម្ដៅ (មិនស្រូប និងមិនបញ្ចេញកម្ដៅ) ជាមួយមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ មានន័យថា $Q = 0J$ ។

តាមច្បាប់ទីមួយនៃម៉ូឌីណាមិច : $Q = W + \Delta U$ តែ $Q = 0$

ដូចនេះ : $W = -\Delta U$

២១. នៅលក្ខខណ្ឌ (STP) ឧស្ម័ន $2.2mol$ ត្រូវបានបង្រួមមាឌពី $50L$ ទៅ $10L$ តាមលំនាំអ៊ីសូទែម ។

ក. គណនាកម្មន្តដែលធ្វើលើឧស្ម័ន ។ គេឲ្យ: $\ln(0.2) = -1.61$ ។

ខ. គណនាកម្ដៅដែលភាយចេញពីឧស្ម័ន ។

២២. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយបានបំពេញកម្មន្ត $250J$ ក្នុងរយៈពេលដែលថាមពលក្នុងរបស់ម៉ាស៊ីនថយចុះ $500J$ ។

តើក្នុងលំនាំនេះកម្ដៅនៃប្រព័ន្ធមានតម្លៃប៉ុន្មាន ?

២៣. ចូរគណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងរបស់ប្រព័ន្ធផ្ទៃម៉ូឌីណាមិចពេល:

ក. ប្រព័ន្ធស្រូបបរិមាណកម្ដៅ $2000J$ និងធ្វើកម្មន្ត $500J$ ។

ខ. ប្រព័ន្ធស្រូបបរិមាណកម្ដៅ $1200J$ និងទទួលកម្មន្ត $400J$ ។

គ. បរិមាណកម្ដៅ $300J$ ត្រូវបានបំភាយចេញពីប្រព័ន្ធនៅពេលមាឌថេរ ។

២៤. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធក្នុងករណីនីមួយៗខាងក្រោម:

ក. ប្រព័ន្ធស្រូបកម្ដៅ $5kcal$ និងបំពេញកម្មន្ត $7200J$ ។

ខ. ប្រព័ន្ធស្រូបកម្ដៅ $5kcal$ និងរងនូវកម្មន្ត $7200J$ ។

គ. ប្រព័ន្ធផ្ទៃម៉ូឌីណាមិចមានមាឌថេរ និងបំភាយកម្ដៅអស់ $4kcal$ ។

២៥. គេធ្វើកម្មន្ត $25kJ$ លើប្រព័ន្ធផ្ទៃម៉ូឌីណាមិច ។ ក្រោយមកកម្ដៅ $1.5kcal$ បានភាយចេញពីប្រព័ន្ធ ។

គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុង ។ ($1cal = 4.186J$)

២៦. ក្នុងប្រព័ន្ធទែម៉ូឌីណាមិចប្រព័ន្ធទទួលកម្មន្ត $200J$ និងទទួលកម្ដៅ $500J$ ។ រកបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុង ។

២៧. ចូរគណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងរបស់ប្រព័ន្ធ៖

- ក. ប្រព័ន្ធស្រូបបរិមាណកម្ដៅ $500cal$ និងធ្វើកម្មន្ត $400J$ ។
- ខ. ប្រព័ន្ធស្រូបកម្ដៅ $300cal$ និងទទួលកម្មន្ត $420J$ ។
- គ. បរិមាណកម្ដៅ $1200cal$ ត្រូវបានភាយចេញពីប្រព័ន្ធនៅពេលមានថេរ ។ គេឲ្យ $1cal = 4.19J$

២៨. ចូរគណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងរបស់ប្រព័ន្ធ៖

- ក. ប្រព័ន្ធធ្វើកម្មន្ត $5.0J$ ខណៈវារីកអាដ្យាបាទិច ។
- ខ. ខណៈប្រព័ន្ធរួមអាដ្យាបាទិច កម្មន្ត $80J$ ត្រូវបានធ្វើលើឧស្ម័ន ។

២៩. ឧស្ម័នមួយស្រូបយកកម្ដៅ $6.4kJ$ និងបំពេញកម្មន្ត $1200J$ ក្នុងពេលលំនាំនេះវាបានបញ្ចេញកម្ដៅទៅវិញ $2400J$ ។ គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងរបស់ឧស្ម័ន ។

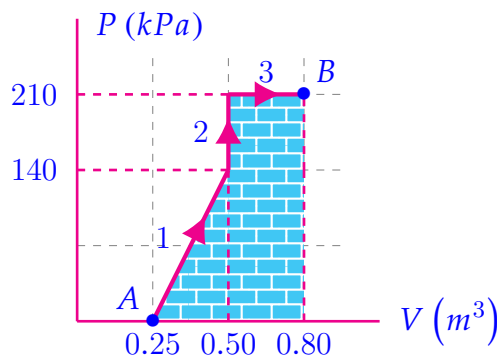
៣០. ឧស្ម័នមួយមានមាឌ $10L$ ស្ថិតនៅក្រោមសម្ពាធ $2 \times 10^5 Pa$ និងសីតុណ្ហភាព $20^{\circ}C$ ។ ក្នុងលំនាំអ៊ីសូបារ ឧស្ម័ននោះបានស្រូបបរិមាណកម្ដៅ $5000J$ ហើយថាមពលក្នុងរបស់វាកើន $2000J$ ។ គណនា៖

- ក. កម្មន្តដែលបានបំពេញដោយឧស្ម័ននោះ ។
- ខ. មាឌនៃឧស្ម័ននៅភាពស្រេច ។
- គ. សីតុណ្ហភាពស្រេចនៃឧស្ម័ននោះ ។

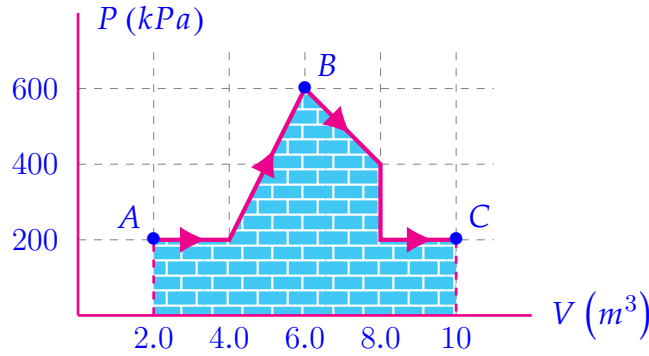
៣១. ក្នុងស៊ីឡាំងមួយមានឧស្ម័នបរិសុទ្ធម៉ូណូអាតូម $0.5mol$ ។ គេធ្វើឲ្យឧស្ម័ននេះរីកមាឌពី $5dm^3$ ទៅ $12.5dm^3$ តាមលំនាំអ៊ីសូទែម ។ គេដឹងថាកម្មន្តដែលបានធ្វើដោយឧស្ម័ន ក្នុងរយៈពេលនៃដំណើរការគឺ $1142J$ ។ គេឲ្យ៖ $R = 8.31J/mol \cdot K$

- ក. គណនាសីតុណ្ហភាពនៃឧស្ម័នក្នុងពេលដំណើរការ ។
- ខ. គណនាថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ននៅត្រង់ទីតាំងស្រេច ។
- គ. គណនាថាមពលកម្ដៅដែលស្រូបដោយប្រព័ន្ធក្នុងរយៈពេលនៃដំណើរការ ។

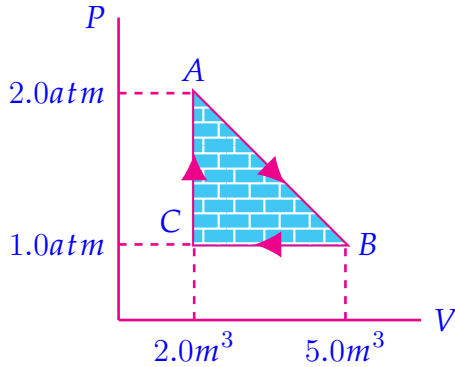
៣២. ចូរគណនាកម្មន្តតាមលំនាំនីមួយៗ និងកម្មន្តសរុបក្នុងដ្យាក្រាម $P - V$ ខាងក្រោម៖

- ៣៣. ក. គណនាកម្មន្តដែលបានធ្វើដោយឧស្ម័នបរិសុទ្ធម៉ូណូអាតូម ដែលចេញពីចំណុច A ទៅចំណុច B ដូចដែលបានបង្ហាញក្នុងរូប ។
- ខ. បើសិនជានៅត្រង់ចំណុច A សីតុណ្ហភាពនៃឧស្ម័នមានតម្លៃ $267K$ ។ តើវាមានសីតុណ្ហភាពប៉ុន្មានពេលនៅត្រង់ចំណុច C ។
- គ. តើបរិមាណកម្ដៅប៉ុន្មានដែលត្រូវបានស្រូប ឬបញ្ចេញពីឧស្ម័នក្នុងកំឡុងពេលដំណើរការនេះ ?

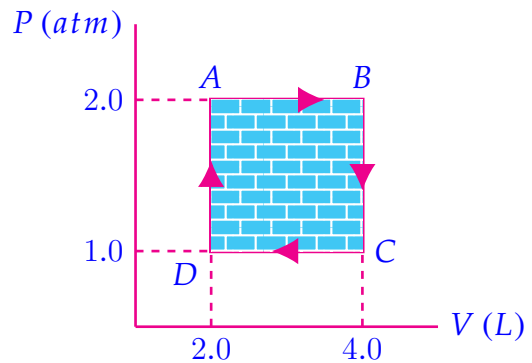

៣៤. គណនាកម្មន្តសរុបក្នុងបម្លែងបិទ ABCA?

៣៥. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយធ្វើបម្លែងបិទពីភាព A រួចទៅភាព B រួចទៅភាព C ហើយទៅភាព D ទៀត។ ក្រោយត្រឡប់មកភាពដើមវិញដូចបង្ហាញក្នុងរូប។ ចូរគណនា:

- ក. គណនាកម្មន្ត AB , BC , CD និង DA ។
- ខ. កម្មន្តសរុបក្នុងបម្លែងបិទ ។
- គ. កម្ដៅដែលទទួលបានក្នុងបម្លែងបិទ ។

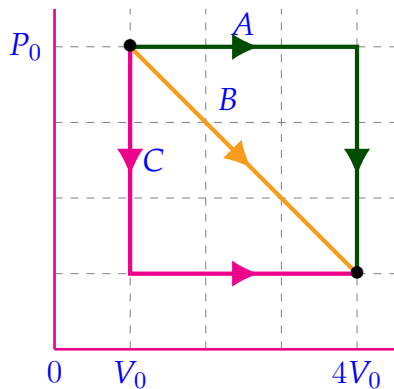
៣៦. ឧស្ម័នមួយស្ថិតក្នុងស៊ីឡាំងបិទជិតដោយពីស្ដុងដែលអាចផ្លាស់ទីដោយគ្មានកកិត និងស្ថិតក្រោមសម្ពាធបរិយាកាស។ នៅពេលដែលកម្ដៅ $254kcal$ ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យឧស្ម័ន មានរបស់វាកើនឡើងពី $12.0m^3$ ទៅដល់ $16.2m^3$ ។

- ក. គណនាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័ន ។
- ខ. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន ។

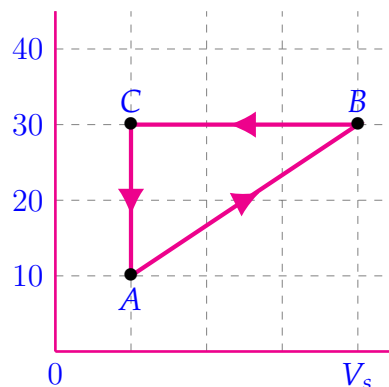
៣៧. គេបញ្ចុះស៊ីតូណូភាពអេល្យូមដែលមានមាឌដើម $1.0m^3$ នៅស៊ីតូណូភាព $0^{\circ}C$ និងសម្ពាធថេរ $1.0atm$ រហូតដល់ត្រឹមមាឌ $0.75m^3$ ។ គណនាបរិមាណកម្ដៅ ។

៣៨. ដូចបង្ហាញក្នុងរូប ឧស្ម័នរីកមាឌពី V_0 ទៅ $4V_0$ ហើយសម្ពាធចុះពី P_0 ទៅ $P_0 = \frac{P_0}{4}$ ។ គេដឹងថា $V_0 = 1.0m^3$ ហើយ $P_0 = 40Pa$ ។ ចូរគណនាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័នប្រសិនបើសម្ពាធនិងមាឌឧស្ម័នប្រែប្រួល ។

- ក. តាមគន្លង (A) ។
- ខ. តាមគន្លង (B) ។
- គ. តាមគន្លង (C) ។

៣៩. ឧស្ម័នមួយនៅក្នុងធុង បិទជិត ដំណើរការក្នុងវដ្តដូចបង្ហាញក្នុងលើក្រាប $P - V$ ។ មាត្រដ្ឋានដេកកំណត់ឲ្យតម្លៃ $V_s = 4.0m^3$ និងមាត្រដ្ឋានឈរកំណត់ឲ្យសម្ពាធគិតជា (N/m^2) ។
គណនាថាមពលកម្ដៅក្នុងមួយដំណើរការពេញនៃវដ្ត ។

៤០. គេធ្វើកម្មន្តលើប្រព័ន្ធមួយ $200J$ ហើយកម្ដៅ $70.0cal$ ត្រូវបានវាយចេញពីប្រព័ន្ធ ។
ដោយប្រើច្បាប់ទីមួយនៃម៉ូឌីណាមិច:

- ក. ទាញរកកម្មន្ត (W) ដោយបញ្ជាក់សញ្ញា និងពន្យល់ហេតុផល ។
- ខ. កំណត់សញ្ញា (Q) ព្រមទាំងពន្យល់ហេតុផល ។
- គ. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុង (ΔU) ។ តើថាមពលក្នុងថយចុះ ឬកើនឡើង ?

៤១. ក. ពិស៊ីរត់ហាត់ប្រាណតាមបណ្តោយឆ្នេរសមុទ្រដោយបំពេញកម្មន្ត $4.3 \times 10^5 J$ និងបញ្ចេញកម្ដៅ $3.8 \times 10^5 J$ ។
គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុង ក្នុងខ្លួនពិស៊ីរ ។

- ខ. បើនាងប្តូរពីរតមកដើរវិញ នោះនាងបញ្ចេញកម្ដៅអស់ $1.2 \times 10^5 J$ និងថាមពលក្នុងថយចុះអស់ $2.6 \times 10^5 J$ ។
តើកំឡុងពេលដើរ ពិស៊ីរបំពេញកម្មន្តបានប៉ុន្មាន ?

៤២. ក្នុងស៊ីឡាំងមួយមានឧស្ម័នបរិសុទ្ធម៉ូណូអាតូម $0.5mol$ នៅសីតុណ្ហភាព $310K$ ។
ដោយរក្សាសីតុណ្ហភាពថេរ ឧស្ម័នរីកមាឌពី $310dm^3$ រហូតដល់ $450dm^3$ ។ គេឲ្យ: $\ln(1.45) = 0.37$

- ក. គណនាកម្មន្តដែលប្រព័ន្ធបញ្ចេញ ។
- ខ. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងរបស់ឧស្ម័ន ។
- គ. គណនា កម្ដៅ ស្រូប ដោយ ឧស្ម័ន ក្នុង ពេលបម្រែបម្រួលមាឌ ។

៤៣. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធក្នុងករណីនីមួយៗ ដូចខាងក្រោម:

- ក. ប្រព័ន្ធស្រូបកម្ដៅ $500cal$ និងបញ្ចេញកម្មន្ត $400J$ ។
- ខ. ប្រព័ន្ធស្រូមកម្ដៅ $300cal$ និងរងកម្មន្ត $420J$ ។
- គ. ប្រព័ន្ធផ្គុំមានមាឌថេរ និងបំភាយកម្ដៅអស់ $1200cal$ ។

៤៤. ឧស្ម័នក្នុងធុងមួយមានសម្ពាធនៃ $1.50atm$ និងមានមាឌ $4.00m^3$ ។ គណនាកម្មន្ត:

- ក. បើឧស្ម័នរីកមាឌពីរដងនៃមាឌដើម និងរក្សាសម្ពាធថេរ ។

ខ. បើគេបំព្រួញឧស្ម័នមក $\frac{1}{4}$ នៃមាឌដើម និងសម្ពាធថេរ។

៤៥. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយត្រូវបានបង្រួមដោយសម្ពាធថេរ 0.8 atm ពីមាឌ 9.0 L ទៅ 2.0 L ។ ក្នុងលំនាំនេះឧស្ម័នបញ្ចេញកម្ដៅ 400 J ។ គណនា:

ក. កម្មន្តនៃដំណើរការរបស់ឧស្ម័ន។

ខ. បម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងរបស់ឧស្ម័ន។

៤៦. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមានសីតុណ្ហភាពដើម 300 K រងបម្លែងទែម៉ូឌីណាមិចតាមលំនាំអ៊ីសូបារពីមាឌ 1.00 m^3 ទៅ 3.00 m^3 នៅសម្ពាធ 2.50 kPa ។ កម្ដៅ 12.5 kJ ត្រូវបានស្រូបដោយឧស្ម័ន។

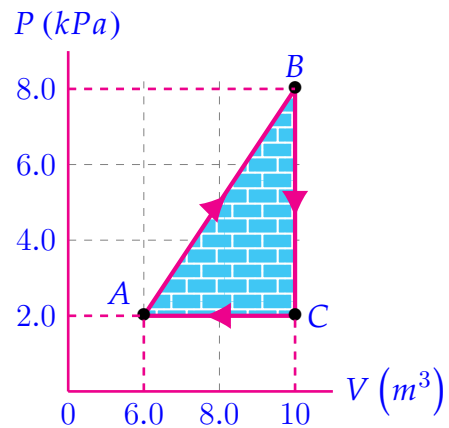
ក. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងរបស់ឧស្ម័ន។

ខ. សីតុណ្ហភាពចុងក្រោយរបស់ឧស្ម័ន។

៤៧. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយត្រូវបានឆ្លងកាត់នៃវដ្តដំណើរការដូចរូប។

ក. គណនាថាមពលកម្ដៅសរុបក្នុងបម្លែងបិទ។

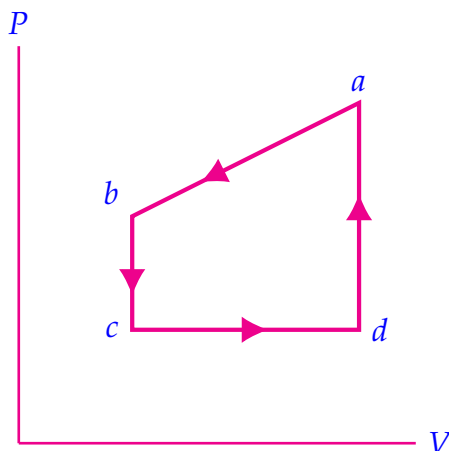
ខ. បើឧស្ម័នប្រព្រឹត្តក្នុងវដ្តបញ្ជ្រាស $ACBA$ វិញ។ គណនាថាមពលកម្ដៅសរុបក្នុងវដ្តបញ្ជ្រាស។

៤៨. ក្នុងរូបបង្ហាញពីវដ្តនៃឧស្ម័ន។ បម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័នក្នុងលំនាំពី $a \rightarrow c$ តាមគន្លង abc គឺ -200 J ។ ថាមពល 180 J ត្រូវបានផ្តល់ជាកម្ដៅក្នុងលំនាំពី $c \rightarrow d$ ។

ម្យ៉ាងទៀតថាមពល 80 J ត្រូវបានផ្តល់ជាកម្ដៅក្នុងលំនាំពី $d \rightarrow a$ ។

ចូរគណនាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័នក្នុងលំនាំពី $c \rightarrow d$ ។

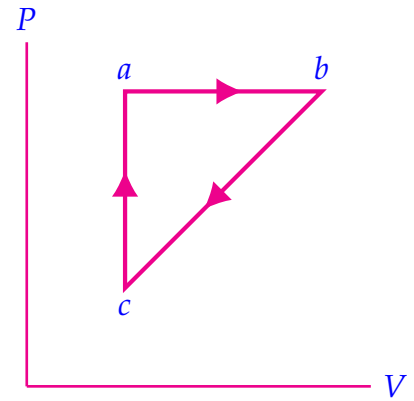

៤៩. ឧស្ម័នមួយត្រូវបានដាក់ឲ្យដំណើរការក្នុងវដ្ត $abca$ ដូចបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាម $(P - V)$ ។ កម្មន្តសរុបក្នុងបម្លែងបិទ គឺ 1.2 J ។ ក្នុងលំនាំ ab បម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងមានតម្លៃ 3.0 J និងកម្មន្តបំពេញដោយឧស្ម័នគឺ 5.0 J ។ ក្នុងលំនាំ ca ថាមពល 2.5 J ត្រូវបានផ្តល់ជាកម្ដៅ។ ចូរគណនាថាមពលកម្ដៅ:

ក. ក្នុងលំនាំ ab ។

ខ. ក្នុងលំនាំ bc ។

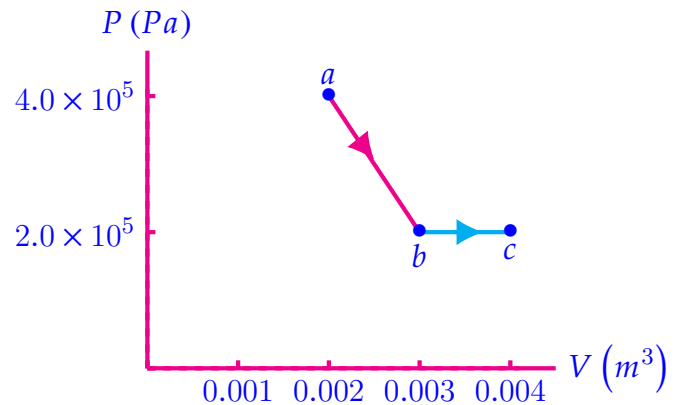

៥០. កន្លះម៉ូលនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយត្រូវបានដំណើរការពីភាព a ទៅភាព c ដូចបង្ហាញក្នុងរូប ។

ក. គណនាសីតុណ្ហភាពស្រេចនៃឧស្ម័ន ។

ខ. គណនាកម្មន្តដែលបានធ្វើលើ ឬធ្វើដោយ ឧស្ម័ន ដែលចេញពីភាព a ទៅ c ។

គ. តើកម្ដៅត្រូវបានភាយចេញពីប្រព័ន្ធ ឬស្រូបចូល ប្រព័ន្ធក្នុងដំណើរការនេះ? តើបរិមាណកម្ដៅមានតម្លៃប៉ុន្មាន? ចូរពន្យល់ ។

៥១. ពីរម៉ូលនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយត្រូវបានកំដៅក្រោមសម្ពាធថេរ ពី 27°C ទៅ 107°C ។

ក. គូសដ្យាក្រាម $P - V$ សម្រាប់ដំណើរការនេះ ។

ខ. គណនាកម្មន្តដែលបានធ្វើដោយឧស្ម័ន ។

៥២. ប្រាំមួយម៉ូលនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយស្ថិតនៅក្នុងស៊ីឡាំងបិទជិតដោយពីស្តុងដែលអាចចល័តបាន ។ នៅភាពដើម សីតុណ្ហភាពរបស់ឧស្ម័នគឺ 27.0°C និងស្ថិតក្រោមសម្ពាធថេរ ។ គណនាសីតុណ្ហភាពស្រេចនៃឧស្ម័នបន្ទាប់ពីវាបានធ្វើកម្មន្ត $1.75 \times 10^3 \text{ J}$ ។

៥៣. ពីរម៉ូលនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយត្រូវបានបង្រួមមាឌដោយដាក់ក្នុងស៊ីឡាំងមួយ ដោយរក្សាសីតុណ្ហភាពថេរ 85°C រហូតដល់សម្ពាធដើមរបស់វាកើនឡើងបីដង ។

ក. គូសដ្យាក្រាម $P - V$ សម្រាប់ដំណើរការនេះ ។

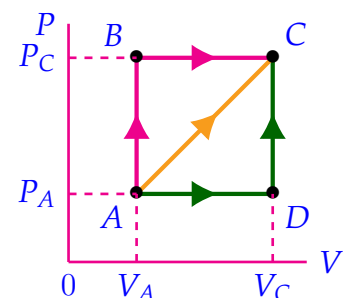
ខ. គណនាកម្មន្តដែលបានបំពេញដោយឧស្ម័ន ។

៥៤. ចូរសរសេរទំនាក់ទំនងកម្មន្តបំពេញដោយឧស្ម័នចេញពីភាព $(A) \rightarrow (C)$ (ក្នុងរូប) ក្នុងករណី:

ក. ឧស្ម័នដំណើរការតាមគន្លង ADC ។

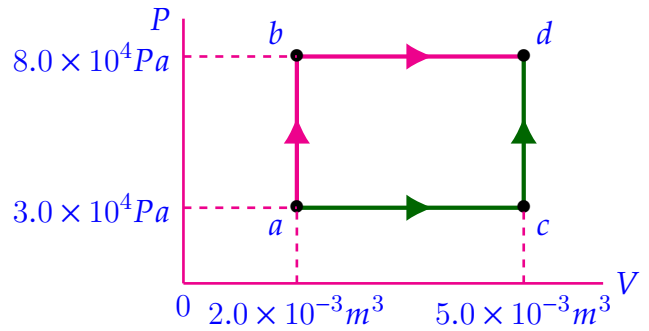
ខ. ឧស្ម័នដំណើរការតាមគន្លង ABC ។

គ. ឧស្ម័នដំណើរការតាមគន្លងត្រង់ AC ។

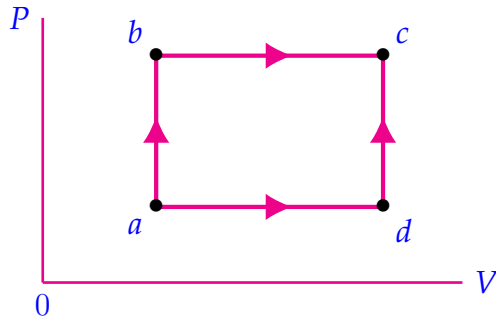

៥៥. តាមដ្យាក្រាមដូចរូប បង្ហាញពីដំណើរការនៃបម្លែងទែម៉ូឌីណាមិច ដែលគន្លង ab មានកម្ដៅ $150J$ ត្រូវបានស្រូបដោយប្រព័ន្ធ និងគន្លង bd មានកម្ដៅ $600J$ ត្រូវបានស្រូបដោយប្រព័ន្ធ។ គណនា:

- ក. បម្រែបម្រួលថាមពលក្នុង តាមគន្លង ab ។
- ខ. បម្រែបម្រួលថាមពលក្នុង តាមគន្លង abd ។
- គ. បរិមាណកម្ដៅសរុប តាមគន្លង acd ។

៥៦. ប្រព័ន្ធទែម៉ូឌីណាមិចមួយត្រូវបានដំណើរការពីភាព a ទៅភាព c ដូចបង្ហាញក្នុងរូប ដែលគន្លង abc ប្រព័ន្ធធ្វើកម្មន្ត $450J$ និង adc ប្រព័ន្ធធ្វើកម្មន្ត $120J$ ។ ថាមពលក្នុងតាមភាពនីមួយៗគឺ $U_a = 150J$, $U_b = 240J$, $U_c = 680J$ និង $U_d = 330J$ ។ គណនាបរិមាណកម្ដៅស្រូបតាមគន្លងទាំងបួនគឺ ab , bc , ad និង dc ។

៥៧. ពីរម៉ូលនៃឧស្ម័នម៉ូណូអាតូមមួយដំណើរការក្នុងស៊ីត (វដ្ត) abc ។ ដើម្បីបំពេញមួយស៊ីតនៃដំណើរការនេះ មាន $800J$ នៃថាមពលកម្ដៅត្រូវបានភាយចេញពីឧស្ម័ន ដែលដំណើរការ ab ស្ថិតក្រោមសម្ពាធចេរ និងដំណើរការ bc ស្ថិតក្រោមមាឌថេរ។ ត្រង់ភាព a និង b មានសីតុណ្ហភាព $T_a = 200K$ និង $T_b = 300K$ ។

- ក. គូសដ្យាក្រាម PV តាងដំណើរការនៃស៊ីតនេះ។
- ខ. គណនាកម្មន្តរបស់ដំណើរការ ca ។

៥៨. ក្នុងម៉ាស៊ីនម៉ាស៊ីតមួយ ខ្យល់ក្នុងស៊ីឡាំងប្រហែលស្ទង់ដាសម្ពាធនិងសីតុណ្ហភាព ត្រូវបានបង្កើនដោយពីស្តង់ទៅដល់ $1/6$ នៃមាឌដើម និងសម្ពាធប្រហែល $50atm$ ។ តើសីតុណ្ហភាពខ្យល់ដែលបានបង្កើនស្មើនឹងប៉ុន្មាន?

៥៩. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុង និងបម្រែបម្រួលសីតុណ្ហភាពសម្រាប់ពីរលំដាំនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធម៉ូណូអាតូម $1.0mol$ ៖

- ក. $1500J$ នៃកម្ដៅត្រូវបានផ្តល់ទៅឲ្យឧស្ម័ន និងឧស្ម័នមិនបានធ្វើកម្មន្ត ហើយក៏គ្មានកម្មន្តធ្វើមកលើប្រព័ន្ធដែរ។
- ខ. $1500J$ នៃកម្មន្តបានធ្វើមកលើឧស្ម័ន និងគ្មានកម្ដៅត្រូវបានផ្តល់ឲ្យ ឬយកចេញពីឧស្ម័នទេ។

៦០. $500J$ នៃកម្ដៅត្រូវបានផ្តល់ទៅឲ្យ $2mol$ នៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធម៉ូណូអាតូម មានសីតុណ្ហភាពដើម $500K$ ខណៈដែលឧស្ម័នធ្វើកម្មន្ត $7500J$ ។ តើសីតុណ្ហភាពស្រេចនៃឧស្ម័នស្មើនឹងប៉ុន្មាន?

៦១. សីតុណ្ហភាព $5.0mol$ នៃឧស្ម័នអាក្រុងត្រូវបានថយពី $300K$ មក $250K$ ។

- ក. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន។
- ខ. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុល (អាតូម) អាក្រុង។

៦២. ក្នុងស្ថានភាពនីមួយៗដូចខាងក្រោម ចូររកបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធ៖

- ក. ប្រព័ន្ធនោះទទួលកម្ដៅ 500cal ហើយនៅពេលជាមួយគ្នានោះវាធ្វើកម្មន្ត 400J ។
- ខ. ប្រព័ន្ធនោះទទួលកម្ដៅ 300cal ហើយនៅពេលជាមួយគ្នានោះវាកម្មន្ត 420J បានធ្វើមកលើប្រព័ន្ធ ។
- គ. កម្ដៅ 1200cal ត្រូវបានដកចេញពីឧស្ម័ន គេឃើញមានខ្ទេច ។ គេឲ្យ: $1\text{cal} = 4.2\text{J}$

៦៣. ក. ក្នុងលំនាំមួយ 600J នៃកម្ដៅត្រូវបានផ្តល់ទៅឲ្យប្រព័ន្ធខណៈដែលប្រព័ន្ធថ្វើកម្មន្តស្មើនឹង 9000J ។ គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធ ។

- ខ. ក្នុងលំនាំមួយ 675J នៃកម្ដៅត្រូវបានស្រូបដោយប្រព័ន្ធមួយ ខណៈ 290J នៃកម្មន្តត្រូវបានធ្វើមកលើប្រព័ន្ធ ។ គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធ ។

៦៤. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមានសីតុណ្ហភាពថេរ $T = 300\text{K}$ ក្នុងរយៈពេលបម្រែបម្រួលមាឌពី $V_1 = 0.31\text{m}^3$ ទៅ $V_2 = 0.45\text{m}^3$ គេដឹងថា ឧស្ម័នមាន $n = 0.5\text{mol}$ ។ គណនាកម្មន្តដែលបំពេញក្នុងពេលបម្រែបម្រួលមាឌនេះ ។ យក $\ln(0.31) = -0.17$; $\ln(0.45) = -0.79$; $\ln(1.45) = 0.37$

៦៥. គណនាមាឌស្រេចនៃមួយម៉ូលនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធនៅភាពងើមវាមានសីតុណ្ហភាព 0°C និងសម្ពាធ 1.0atm ។ ប្រសិនបើវាស្រូប 2000cal នៃថាមពលកម្ដៅអំឡុងពេលវេស៊ីបរីកអ៊ីសូទែម ។ យក $1\text{cal} = 4.19\text{J}$; $e^{3.69} = 40$; $1.0\text{atm} = 1.013 \times 10^5\text{Pa}$

៦៦. អំឡុងពេលបណ្តុះមាឌ ក្រោមសីតុណ្ហភាពថេរ 250Pa មាឌនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធនោះថយចុះពី 0.80m^3 មក 0.20m^3 ។ សីតុណ្ហភាពដើមរបស់វាគឺ 360K និងឧស្ម័នបាត់បង់កម្ដៅ 210J ។

- ក. តើបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័នស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?
- ខ. គណនាសីតុណ្ហភាពស្រេចនៃឧស្ម័ន ។

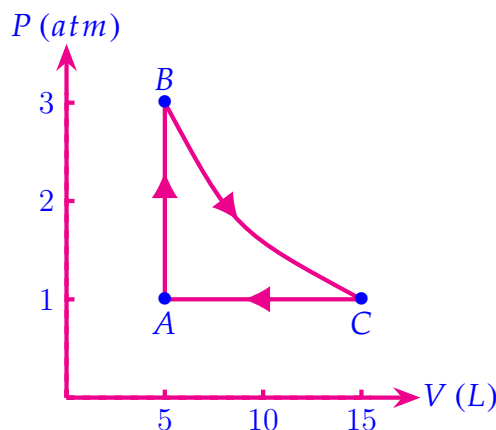
៦៧. បីម៉ូលនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធម៉ូណូអាតូមមួយស្ថិតក្រោមសីតុណ្ហភាព 345K ដោយ 2438J នៃកម្ដៅត្រូវបានផ្តល់ទៅឲ្យឧស្ម័ន និង 962J នៃកម្មន្តត្រូវបានធ្វើលើវា ។ តើសីតុណ្ហភាពស្រេចរបស់ឧស្ម័នមានតម្លៃប៉ុន្មាន ?

៦៨. ប្រព័ន្ធមួយឡើងកម្ដៅ 2780J នៅក្រោមសម្ពាធថេរ $1.26 \times 10^5\text{Pa}$ និងថាមពលក្នុងរបស់វាកើនបាន 3990J ។ តើបម្រែបម្រួលមាឌនៃប្រព័ន្ធស្មើនឹងប៉ុន្មាន ហើយវាកើនឡើង ឬថយចុះ ?

៦៩. ប្រព័ន្ធមួយឡើងកម្ដៅ 1500J ខណៈដែលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធកើនបាន 4500J និងមាឌថយចុះបាន 0.010m^3 ។ សន្មតថា សម្ពាធនៃប្រព័ន្ធថេរ ។ គណនាតម្លៃនៃសម្ពាធនោះ

៧០. ឧស្ម័នគំរូម៉ូណូអាតូមមួយ ដូចបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាម PV ខាងក្រោម គឺនៅត្រង់ A មានសីតុណ្ហភាព 300K ។ គេឲ្យ: $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$

- ក. រកចំនួនម៉ូលរបស់ឧស្ម័នគំរូនេះ ។
- ខ. រកសីតុណ្ហភាពត្រង់ B , C និងមាឌត្រង់ C ។
- គ. ឥឡូវចាត់ទុកថាយើងមានលំនាំពី $A \rightarrow B$, $B \rightarrow C$ និង $C \rightarrow A$ ។ ចូរដាក់ឈ្មោះឲ្យលំនាំនីមួយៗ ។
- ឃ. គណនាកម្មន្តសរុបនៃលំនាំ ។
គេឲ្យ: $\ln(0.005) = -5.29$
 $\ln(0.015) = -4.19$; $\ln(3) = 1.09$

៧១. ឧស្ម័នមួយស្ថិតក្រោមលំនាំពីរគឺ លំនាំទី១ មាឌថេរនៅ 0.200m^3 និងសម្ពាធកើនពី $2.00 \times 10^5\text{Pa}$ ទៅ

$5.00 \times 10^5 Pa$ ។ លំនាំទី២ គឺបំពង់មានមាឌដល់ $0.120m^3$ នៅសម្ពាធច្រើន $5.00 \times 10^5 Pa$ ។

ក. គូសដ្យាក្រាម PV បង្ហាញលំនាំទាំងពីរ។

ខ. គណនាកម្មន្តសរុបដែលធ្វើដោយឧស្ម័នក្នុងលំនាំទាំងពីរ។

៧២. សីតុណ្ហភាពនៃ $3mol$ របស់ឧស្ម័នបរិសុទ្ធម៉ូណូអាតូមមួយត្រូវបានកាត់បន្ថយពីសីតុណ្ហភាពពី $T_i = 540K$ មក $350K$ តាមរយៈវិធីពីរផ្សេងគ្នា។ វិធីទី១ កម្ដៅ $5500J$ ផ្តល់ទៅឲ្យឧស្ម័ន។ វិធីទី២ កម្ដៅ $1500J$ ផ្តល់ទៅឲ្យឧស្ម័ន។ ក្នុងករណីនីមួយៗ ចូរគណនា៖

ក. បម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន។

ខ. កម្មន្តធ្វើដោយឧស្ម័ន។

៧៣. $2mol$ នៃឧស្ម័នម៉ូណូអាតូមអាកុង (Ar) រីកតាមលំនាំអ៊ីសូទែមនៅសីតុណ្ហភាព $298K$ ពីមាឌដើម $V_i = 0.025m^3$ ទៅមាឌស្រេច $V_f = 0.050m^3$ ។ សន្មតថា អាកុងជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធ ចូរគណនា៖

ក. កម្មន្តធ្វើដោយឧស្ម័ន។

ខ. បម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន។

គ. កម្ដៅដែលបានផ្តល់ឲ្យឧស្ម័ន។

៧៤. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយស្ថិតក្រោមលំនាំដែលបំពង់តាមអ៊ីសូទែមពីមាឌដើម $4.00m^3$ ទៅមាឌស្រេច $3.00m^3$ ។ គេដឹងថា ឧស្ម័នមាន $3.50mol$ និងសីតុណ្ហភាពរបស់វាគឺ $10.0^\circ C$ ។

ក. គណនាកម្មន្តធ្វើដោយឧស្ម័ន។

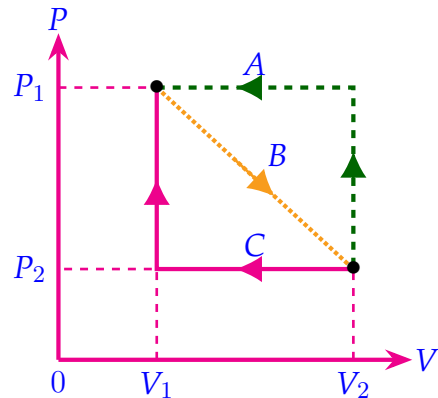
ខ. គណនាកម្ដៅដែលផ្តល់រវាងឧស្ម័ន និងមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ។

៧៥. ឧស្ម័នគំរូ (Sample) មួយរីកមាឌពី $V_1 = 1.0m^3$ និង $P_1 = 40Pa$ ទៅ $V_2 = 4.0m^3$ និង $P_2 = 10Pa$ តាមគន្លង B ដ្យាក្រាម $P - V$ ដូចក្នុងរូប។ វាបានបំពង់ត្រឡប់មក V_1 វិញតាមគន្លង A ឬគន្លង C វិញ។

គណនាកម្មន្តសរុបដែលឧស្ម័នបានបំពេញ៖

ក. តាមគន្លង BA ។

ខ. តាមគន្លង BC ។

៧៦. ស៊ីឡាំងនៃម៉ាស៊ីនមួយមានមុខកាត់ $A = 1.0dm^3$ ។ នៅភាពដើមឧស្ម័នមួយមានមាឌ $V_1 = 0.2dm^3$ ។ ក្រោមសម្ពាធច្រើន $P = 7.5 \times 10^5 Pa$ ឧស្ម័នធ្វើកម្មន្តទៅលើពីស្តុងឲ្យផ្លាស់ទីបានចម្ងាយ $\Delta x = 0.4dm$ ។

ក. គណនាបម្រែបម្រួលមាឌក្នុងពេលដែលឧស្ម័នបំពេញកម្មន្ត។

ខ. គណនាមាឌស្រេច។

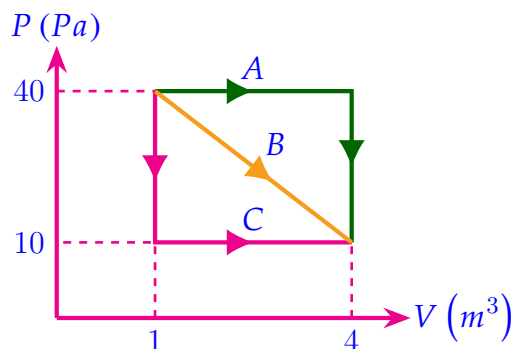
គ. គណនាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័ន។

៧៧. ឧស្ម័នមួយរីកមាឌពី $300dm^3$ ទៅ $1000dm^3$ និងសម្ពាធកើនពី $20MPa$ ទៅដល់ $40MPa$ ។ គណនាកម្មន្តដែលបានបំពេញដោយឧស្ម័ន រួចគូសដ្យាក្រាម $P - V$ បញ្ជាក់បម្លែងនេះ។

៧៨. ឧស្ម័នគំរូមួយរីកមាឌពី $1m^3$ ទៅ $4m^3$ នៅពេលដែលសម្ពាធជាថយចុះពី $40Pa$ ទៅ $10Pa$ ។

គណនាកម្មន្តបំពេញដោយឧស្ម័នតាមគន្លងនីមួយៗដូចបង្ហាញក្នុងរូប៖

- ក. គន្លង A
- ខ. គន្លង B
- គ. គន្លង C

៧៩. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធ 2mol នៅសីតុណ្ហភាព 0°C ត្រូវបានធ្វើបម្លែងអ៊ីសូទែមពីមាឌ $V_A = 5\text{L}$ ទៅ $V_B = 10\text{L}$ រួចកម្ដៅដោយមាឌថេរហូតសម្ពាធច្របចុះអស់ពាក់កណ្តាលបន្ទាប់មកបង្ក្រាបតាមលំនាំអ៊ីសូបាររហូតដល់មាឌ 5L វិញធ្វើឲ្យឧស្ម័នទៅដល់សីតុណ្ហភាពដើមវិញដោយមាឌថេរ។

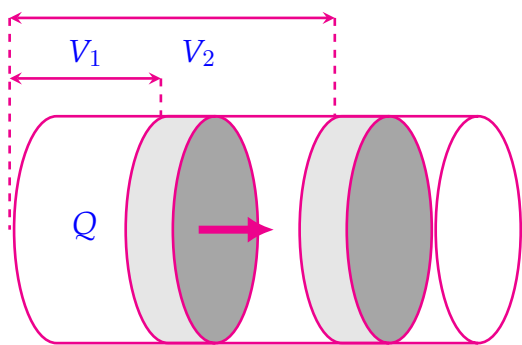
- ក. តាមដ្យាក្រាម PV គូសខ្សែកោងតាងលំនាំបួននៃបម្រែបម្រួលភាពនៃឧស្ម័ននេះ។
- ខ. គណនាសម្ពាធត្រង់ភាព A និង B ។ គេឲ្យ: $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$
- គ. គណនាកម្មន្តដែលឧស្ម័នបានបំពេញក្នុងបម្លែងបិទនេះ។

៨០. ក្នុងស៊ីឡាំងមួយមានឧស្ម័នបរិសុទ្ធ 1.5mol នៅសីតុណ្ហភាព 37°C ។ ដោយរក្សាសីតុណ្ហភាពដដែលឧស្ម័នបានរីកមាឌពី 450dm^3 ទៅ 600dm^3 ។

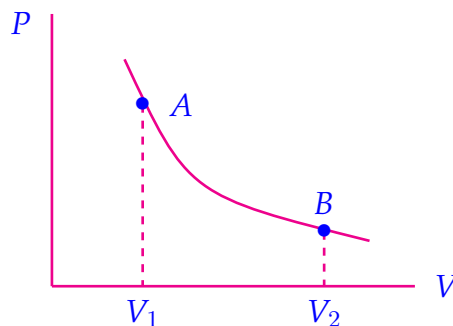
- ក. គណនាកម្មន្តដែលបំពេញក្នុងរយៈពេលបម្រែបម្រួលមាឌ។ គេឲ្យ: $R = 8.31\text{J/mol} \cdot \text{K}$
- ខ. គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ន។
- គ. រកកម្ដៅដែលស្រូបដោយប្រព័ន្ធក្នុងរយៈពេលបម្រែបម្រួលមាឌ។

៨១. នៅក្នុងស៊ីឡាំងដែលមានពីស្ពុងចល័តគេដាក់ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមាន $n\text{mol}$ ។ គេផ្តល់កម្ដៅ Q ឲ្យប្រព័ន្ធ ឧស្ម័នបានរីកមាឌពី V_1 ទៅ V_2 ដោយរក្សាសីតុណ្ហភាព T ដដែលដូចរូប។ កម្មន្តដែលបានបំពេញដោយប្រព័ន្ធក្នុងពេលរីកមាឌនេះគឺ 500J ។

- ក. តើបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធមានតម្លៃប៉ុន្មាន?
- ខ. គណនាកម្ដៅដែលផ្តល់ឲ្យប្រព័ន្ធ។

(ក). ស៊ីឡាំង

(ខ). ដ្យាក្រាម $P - V$

៨២. គេបញ្ចុះសីតុណ្ហភាពអេល្យូមដែលមានមាឌដើម 1.0m^3 នៅសីតុណ្ហភាព 0°C និងសម្ពាធថេរ 1.0atm រហូតដល់ត្រឹម 0.75m^3 ។ គណនាបរិមាណកម្ដៅភាយចេញ។

៨៣. ទឹកដែលមានម៉ាស់ 1kg នៅសីតុណ្ហភាព 100°C មានមាឌប្រហែល $1 \times 10^{-3}\text{m}^3$ ។ ក្នុងដំណើរការមួយគេដឹងថា

ចំហាយទឹកនៅ ពេលកម្ដៅនៅសីតុណ្ហភាពនេះ និងសម្ពាធបរិយាកាសគំរូមានមាឌ $1.671m^3$ ។

- ក. គណនាកម្មន្តដែលបានធ្វើដើម្បីបញ្ជូនកម្ដៅទៅបរិយាកាសវិញ ។
- ខ. គណនាកំណើនថាមពលក្នុងពេលអង្គធាតុរាវផ្លាស់ប្តូរភាពទៅជាចំហាយទឹក បើចំហាយទឹកមានកម្ដៅឡាតង់ $L = 540kcal/kg$ ។

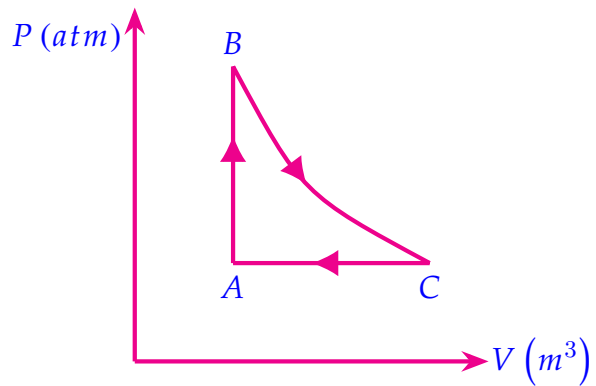
៨៤. មួយក្រាមនៃទឹក ($1cm^3$) ក្លាយជាចំហាយទឹក $1671cm^3$ ពេលវាពុះក្រោមសីតុណ្ហភាពថេរ $1atm$ ($1.013 \times 10^5 Pa$) ។ កម្ដៅឡាតង់នៃចំហាយទឹកគឺ $L_V = 2.256 \times 10^6 J/kg$ ។ ចូរគណនា:

- ក. កម្មន្តដែលបានធ្វើដោយចំហាយទឹក ។
- ខ. កំណើនថាមពលក្នុងរបស់វា ។

៨៥. គេមានឧស្ម័នអេលរូម $1.00kmol$ ឆ្លងកាត់រដ្ឋនៃដំណើរការម៉ាស៊ីនមួយដែលបង្ហាញតាមដ្យាក្រាមដូចរូប ។ BC គឺជាលំនាំអ៊ីសូទែម និង $P_A = 1.00atm$, $V_A = 22.4m^3$, $P_B = 2.00atm$ ។

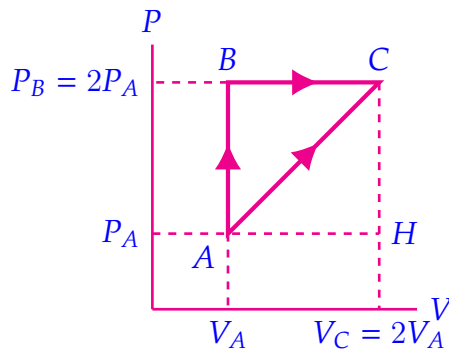
គេចាត់ទុកឧស្ម័ននេះជាឧស្ម័នបរិសុទ្ធ ។

- ក. គណនាសីតុណ្ហភាព T_A , T_B និងមាឌ V_C ។
- ខ. គណនាកម្មន្តដែលផ្តល់ឲ្យមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ ។

៨៦. ឧស្ម័នម៉ូណូអាតូម $nkmol$ មានដំណើរការស៊ីស្តាទិចពីភាព A ទៅភាព C តាមផ្លូវត្រង់ដូចបង្ហាញក្នុងរូប ។

- ក. គណនាកម្មន្តដែលបានបំពេញដោយឧស្ម័ន កំណើនថាមពលក្នុង និងកម្ដៅដែលត្រូវផ្តល់ឲ្យឧស្ម័នជាអនុគមន៍នៃ P_A និង V_A ក្នុងដំណើរការនេះ ។
- ខ. គណនាកម្មន្តដែលបានបំពេញដោយឧស្ម័ន កំណើនថាមពលក្នុង និងកម្ដៅដែលត្រូវផ្តល់ឲ្យឧស្ម័នជាអនុគមន៍នៃ P_A និង V_A បើសិនឧស្ម័នដំណើរការតាមលំនាំកាស៊ីស្តាទិចពីភាព A ទៅភាព C តាមផ្លូវ ABC ។
- គ. ចូរបង្ហាញពីលក្ខណៈដូចគ្នា និងលក្ខណៈខុសគ្នារវាងចម្លើយក្នុងសំណួរ “ក” និង សំណួរ “ខ” ។

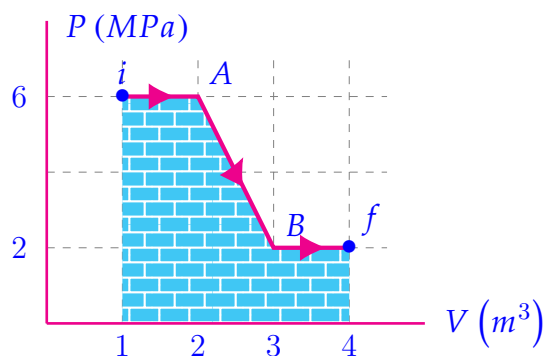

៨៧. ប្រព័ន្ធទែម៉ូឌីណាមិចមួយ ប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងលំនាំមួយដែលធ្វើឲ្យថាមពលក្នុងថយចុះ $500J$ ពេលគេផ្តល់កម្មន្ត $220J$ ដល់ប្រព័ន្ធ ។ គណនាថាមពលកម្ដៅដែលបញ្ជូន ។

៨៨. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយត្រូវបានដាក់ក្នុងស៊ីឡាំងបិទជិតដោយពិស្តង់ដែលអាចចល័តបាន ។ ពិស្តង់មានម៉ាស់ m និង

មុខកាត់ A អាចចល័ត ចុះឡើងដោយសេរី និងរក្សាមាឌថេរជានិច្ច។
គណនាកម្មន្តដែលត្រូវការដើម្បីឆ្លើងឧស្ម័នចំនួន n ម៉ូលពីសីតុណ្ហភាព $T_1 \rightarrow T_2$ ។

៩៩. គណនាកម្មន្តដែលធ្វើលើឧស្ម័នដើម្បីពង្រីកមាឌពីភាព i ដល់ភាព f ដូចរូប។ គណនាកម្មន្តដែលត្រូវការដើម្បីបង្រួមមាឌឧស្ម័នពីភាព f ដល់ភាព i ។

៩០. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយត្រូវបានដាក់ក្នុងស៊ីឡាំងបិទជិតដោយពិស្តុងដែលអាចចល័តបានដាក់គ្របផ្នែកលើ។ ពិស្តុងអាចចល័តឡើងចុះដោយសេរីដោយរក្សាសម្ពាធថេរជានិច្ច។ គណនាកម្មន្តដែលត្រូវធ្វើដើម្បីឆ្លើងសីតុណ្ហភាពឧស្ម័នដែលមានចំនួន 0.20 mol ពី $20.0^\circ\text{C} \rightarrow 300^\circ\text{C}$ ។

៩១. ប្រព័ន្ធច្បាប់បរិសុទ្ធមួយម៉ូលបញ្ចេញថាមពល 3000 J ទៅមជ្ឈដ្ឋានជុំវិញតាមលំនាំអ៊ីសូទែមដល់សម្ពាធចុងក្រោយ 1.00 atm និងមាឌ 25.0 L ។ គណនាមាឌដើមនៃឧស្ម័ន និងសីតុណ្ហភាពនៃឧស្ម័ន។

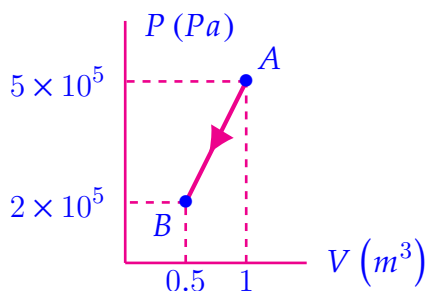
៩២. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយមានសីតុណ្ហភាពដើម 300 K មានបម្លែងទែម៉ូឌីណាមិចតាមលំនាំអ៊ីសូបារនៅសម្ពាធដើម 2.5 kPa ។ បើមាឌកើនឡើងពី 1.00 m^3 ដល់ 3.00 m^3 និងមានថាមពល 12.5 kJ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅឲ្យឧស្ម័នដោយកម្ដៅ។ ចូរគណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុង និងសីតុណ្ហភាពចុងក្រោយ។

៩៣. គេបណ្តែនឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយម៉ូលដូចបង្ហាញក្នុងដ្យាក្រាម $P - V$ (មើលរូប) ។

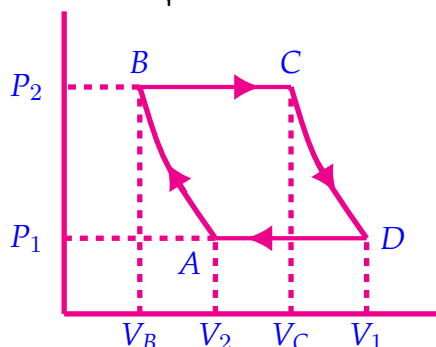
ក. តើកម្មន្តដែលធ្វើឡើងដោយឧស្ម័ន វិជ្ជមាន អវិជ្ជមាន ឬសូន្យ?

ខ. តើកម្មន្តដែលធ្វើឡើងដោយឧស្ម័ន មានតម្លៃប៉ុន្មាន?

គ. តើបម្រែបម្រួលសីតុណ្ហភាពរបស់ឧស្ម័នស្មើប៉ុន្មាន?

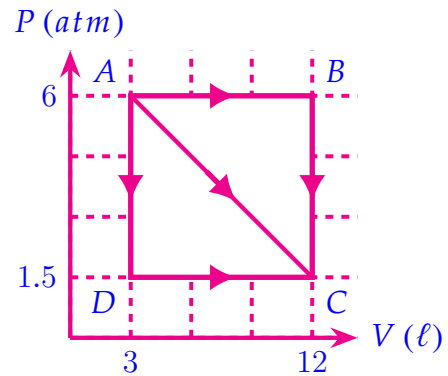
៩៤. ឧស្ម័នបរិសុទ្ធមួយត្រូវបានជញ្ជូនឆ្លងតាមវដ្តទែម៉ូឌីណាមិចតាមលំនាំអ៊ីសូបារពីរ និងលំនាំអ៊ីសូទែមពីរដូចបង្ហាញក្នុងរូប។ គណនាកម្មន្តដែលបំពេញដោយឧស្ម័នក្នុងមួយវដ្តពេញ។

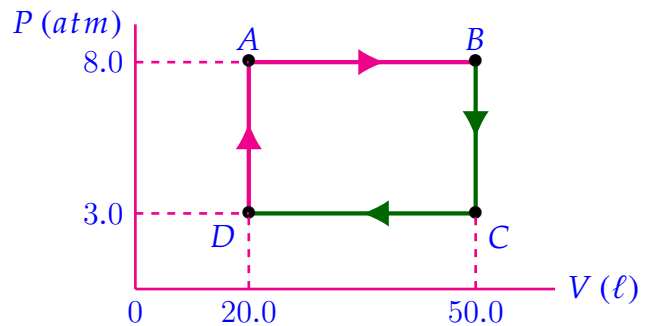
៩៥. ឧស្ម័នគំរូមួយបានរីកមាឌពី 3ℓ ទៅ 12ℓ នៅពេលដែលសម្ពាធជាថយចុះពី 6atm ទៅ 1.5atm ។ គណនាកម្មន្តបំពេញដោយឧស្ម័នតាមគន្លងនីមួយៗដូចបង្ហាញក្នុងរូប៖

- ក. តាមគន្លង ABC
- ខ. តាមគន្លងពី A ទៅ C
- គ. តាមគន្លង ADC ។

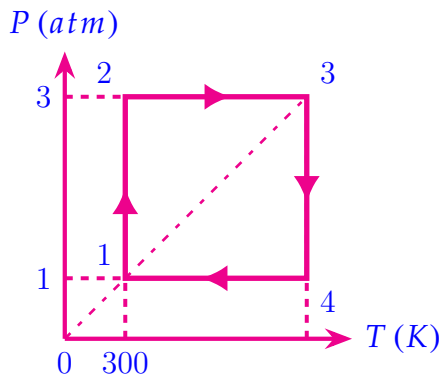
៩៦. ដ្យាក្រាម ($P - V$) ដែលបង្ហាញដូចរូប តាងបម្រែបម្រួលមាឌ និងសម្ពាធរបស់ឧស្ម័នក្នុងស៊ីឡាំងនៃពិស្តង់ម៉ាស៊ីនមួយ។ ចូរគណនា៖

- ក. គណនាកម្មន្តសរុបក្នុងបម្លែងបិទនេះ។
- ខ. គណនាថាមពលកម្ដៅសរុបក្នុងបម្លែងបិទនេះ
- គ. ចូរបម្លែងពីដ្យាក្រាម ($P - V$) ទៅជា ($P - T$) និងដ្យាក្រាម ($V - T$) ។

៩៧. ដ្យាក្រាម ($P - T$) ក្នុងរូបតាងឲ្យវដ្តនៃម៉ាស៊ីនប្រើឧស្ម័នមួយ។ នៅទីតាំងទី១ ឧស្ម័នមានសម្ពាធ P_1 មានមាឌ $V_1 = V_3 = 15\ell$ និងសីតុណ្ហភាព T_1 ។

- ក. ចូរបញ្ជាក់ឈ្មោះតាមលំដាប់នីមួយៗក្នុងវគ្គទាំងបួននៃដំណើរការម៉ាស៊ីន។
- ខ. តាមដ្យាក្រាម និងការគណនា។ ចូរកំណត់សម្ពាធ មាឌ និងសីតុណ្ហភាពត្រង់ទីតាំង 2, 3, 4 ។
- គ. គណនាកម្មន្ត និងថាមពលកម្ដៅក្នុងមួយវដ្តដំណើរការម៉ាស៊ីន។
- ឃ. ចូរគូសដ្យាក្រាម ($P - V$) និងដ្យាក្រាម ($V - T$) ។

៩៨. ពិស្តង់ក្នុងស៊ីឡាំងមួយមានមុខកាត់ 0.01m^2 ។ ក្រោមសម្ពាធថេរ $7.5 \times 10^5\text{Pa}$ ពិស្តង់ផ្លាស់ទីបានប្រវែង 0.04m ។ គណនាកម្មន្តដែលបានបំពេញដោយពិស្តង់។

៩៩. ពិស្តង់បានផ្លាស់ទីចូលក្នុងស៊ីឡាំងមួយដោយរក្សាសម្ពាធថេរ និងបានធ្វើកម្មន្តឲ្យពិស្តង់ 0.84J ។ ពិស្តង់មានអង្កត់ផ្ចិត 1.6cm និងផ្លាស់ទីបាន 2.1cm ។ គណនាសម្ពាធថេរនោះ។

មេរៀនទី ៣ ម៉ាស៊ីន

១ លំនាំអាដ្យាបាទិច

និយមន័យ

លំនាំអាដ្យាបាទិច ជាលំនាំដែលថាមពលកម្ដៅមិនប្តូរជាមួយមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ (មិនស្រូប និងមិនបញ្ចេញកម្ដៅ) ឬមានតម្លៃថេរជានិច្ច ($\Delta Q = 0$) ។ តាមច្បាប់ទីមួយនៃម៉ូឌីណាមិចយើងបាន: $W = -\Delta U$ ។

ឧទាហរណ៍

- កាលណាខស្ម័នត្រូវបានបណ្តុះតាមបែបអាដ្យាបាទិច កម្មន្តបានធ្វើទៅលើខស្ម័ននោះគឺ $640J$ ។ គណនាបម្រែបម្រួលថាមពលក្នុងរបស់ខស្ម័ន ។
- ក្នុងប្រព័ន្ធត្រមោចមួយ បើថាមពលក្នុងថយចុះ $500J$ តើកម្មន្តដែលបំពេញដោយប្រព័ន្ធនោះស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?

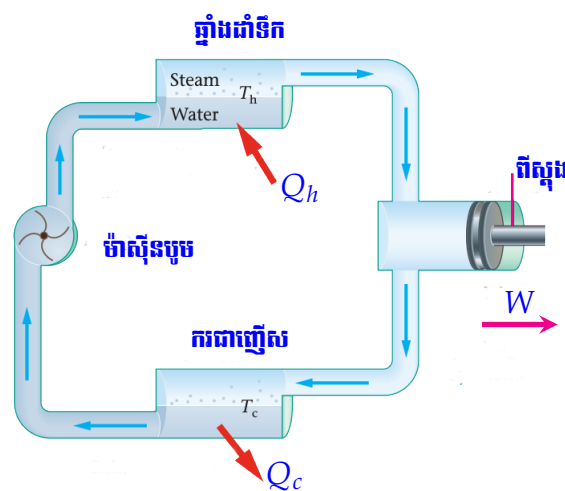
២ ម៉ាស៊ីនទ្រីស្ត៍(ម៉ាស៊ីនកាណូ, ម៉ាស៊ីនអ៊ីដេអាស៍)

ក ម៉ាស៊ីនកម្ដៅ

និយមន័យ

ម៉ាស៊ីនកម្ដៅ(Heat Engine) ជាឧបករណ៍ ឬម៉ូទ័រទាំងឡាយណាដែលបម្លែងថាមពលកម្ដៅទៅជាកម្មន្ត ។ ដែលគេអាចហៅយ៉ាងខ្លីថា “ម៉ាស៊ីន” មានម៉ាស៊ីនម៉ូតូ ម៉ាស៊ីនឡាន ម៉ាស៊ីនភ្លើង ។ល។

ឧទាហរណ៍គំរូ នៃ ប្រភេទ ឧបករណ៍ នេះ គឺ ម៉ា ស៊ីន ចំហាយទឹក ដែល អាច សង្ខេប យ៉ាង ងាយ បាន ដូច រូប ខាងក្រោម។ ដំណើរការរបស់វាគឺដំបូងគេប្រើប្រាស់ឥតន្ត្រៈដើម្បីបង្កើនទឹកក្នុងឆ្នាំងដាំទឹក(ប្រភពធុងក្ដៅ) ដែលបង្កើតឲ្យមានចំហាយ រួចហើយឲ្យចំហាយនោះចូលក្នុងម៉ា ស៊ីនឡើងវិញដែលនៅពេលនោះវារីកម ឧ ដោយ អាច ធ្លាក់ពីស្តុងដើម្បីធ្វើកម្មន្ត(មើលរូប) ។

រូបភាព ១. ម៉ាស៊ីនចំហាយទឹក

នៅពេលដែលពីស្តុងផ្លាស់ទីវាអាចធ្វើឲ្យកង់ស្ត្រីនៃយានអាចរិលបាន (គឺបំពេញកម្មន្តទៅមជ្ឈដ្ឋានក្រៅបាន) ។ បន្ទាប់ពីចាកចេញពីម៉ាស៊ីន ចំហាយមួយចំនួន ក៏បន្តទៅតំបន់ដែលចំហាយឲ្យក្រហាយទៅជាទឹក (ប្រភពធុងត្រជាក់) ។ គ្រប់ម៉ាស៊ីនកម្ដៅទាំងអស់ស្រូបកម្ដៅពីប្រភពដែលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ ដើម្បីបម្លែងជាកម្មន្តមេកានិច ហើយបញ្ចេញ ឬបំភាយកម្ដៅខ្លះត្រង់ប្រភពត្រជាក់ ដែលដំណើរការនេះត្រូវបានធ្វើដដែលៗ ជាវដ្តនៃដំណើរការ(Cycle) ដែលបង្កើតបានជាបម្លែងបិទ ។ តាមច្បាប់ទីមួយនៃម៉ូឌីណាមិច:

$$\Delta U = U_2 - U_1 = 0 \quad \text{ដូចនេះ} \quad W = Q$$

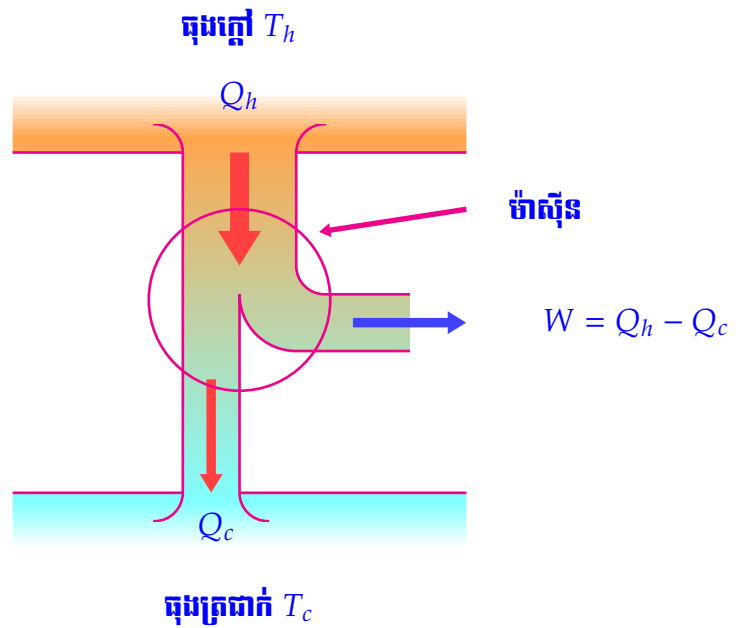
ដែល Q ជាបរិមាណកម្ដៅសរុបនៃដំណើរការរបស់ម៉ាស៊ីន W ជាកម្មន្តសរុបដែលធ្វើដោយម៉ាស៊ីន

• ដ្យាក្រាម លំហូរនៃថាមពល

អ្វីដែលម៉ាស៊ីនប្រើកម្ដៅទាំងអស់មានចំណុចដូចគ្នាមានដូចជា:

- ១. ប្រភពដែលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ផ្តល់កម្ដៅមួយផ្នែកសម្រាប់ធ្វើកម្មន្ត (កម្មន្តមេកានិច) ។
- ២. ប្រភពដែលមានសីតុណ្ហភាពទាបគឺមានតួនាទីសម្រាប់យកចំហាយទឹកដែលសល់ក្រោយពីកម្ដៅធ្វើជាកម្មន្ត (កម្មន្តមេកានិច) ទៅជាទឹកឡើងវិញ ។
- ៣. ដំណើរការរបស់ម៉ាស៊ីនគឺធ្វើឡើងក្នុងបម្លែងបិទ ។

គេមាន : $W = Q$
ដែល : $Q = Q_h - Q_c$
នោះ : $W = Q_h - Q_c$
ដូចនេះ : $W = Q_h - Q_c$

រូបភាព ២. ដ្យាក្រាមតាងការបម្លែងថាមពលកម្ដៅ

• ប្រសិទ្ធភាពនៃម៉ាស៊ីនកម្ដៅ (Efficiency)

គេមាន : $W = Q_h - Q_c$
គេបាន : $e = \frac{W}{Q_h} = \frac{Q_h - Q_c}{Q_h}$
ដូចនេះ : $e = 1 - \frac{Q_c}{Q_h}$

ឧទាហរណ៍

- ១. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយស្រូបកម្ដៅ $200J$ ពីធុងក្ដៅដើម្បីធ្វើកម្មន្ត និងបំភាយកម្ដៅអស់ $160J$ ទៅធុងត្រជាក់។ គណនាទិន្នផលកម្ដៅនៃម៉ាស៊ីន។
- ២. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយធ្វើកម្មន្ត $9200J$ ក្នុងមួយវដ្ត ខណៈដែលវាស្រូបកម្ដៅ $25.0kcal$ ពីធុងដែលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់។ គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីនកម្ដៅនេះ។
- ៣. ម៉ាស៊ីនមួយបញ្ចេញកម្ដៅ $8200J$ ខណៈពេលដែលម៉ាស៊ីនធ្វើកម្មន្តបាន $2600J$ ។ គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីននេះ។
- ៤. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយទទួលថាមពល $360J$ ពីធុងក្ដៅ និងផ្តល់កម្មន្ត $25J$ ក្នុងវដ្តនីមួយៗ។
  - ក. គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីន។
  - ខ. គណនាកម្ដៅស្រូបដោយធុងត្រជាក់ក្នុងវដ្តនីមួយៗ។

១ ស៊ីមកាណូ

ជីវប្រវត្តិ

នៅឆ្នាំ ១៨២៤ លោកសាឌី កាណូបានបោះពុម្ពសៀវភៅមួយក្បាល មានចំណងជើងថា ("Reflections on the Motive Power of Fire") ដែលក្នុងនោះ គាត់បានពិនិត្យពិចារណានូវបញ្ហាថា:

តើមានលក្ខណៈអ្វីដែលម៉ាស៊ីនប្រើកម្ដៅអាចមានប្រសិទ្ធភាព ឬ ទទួលបានផលបានអតិបរមា?

ដើម្បីឆ្លើយតប នឹង សំណួរនេះ យើងពិនិត្យមើលម៉ាស៊ីនប្រើកម្ដៅ ប្រតិបត្តិការ រវាង ប្រភព ពីរ គឺទី មួយ ប្រភព ក្ដៅ ដែល មាន សីតុណ្ហភាពថេរ T_h និងទីពីរ ប្រភពត្រជាក់ដែលមានសីតុណ្ហភាព ថេរ T_c ។

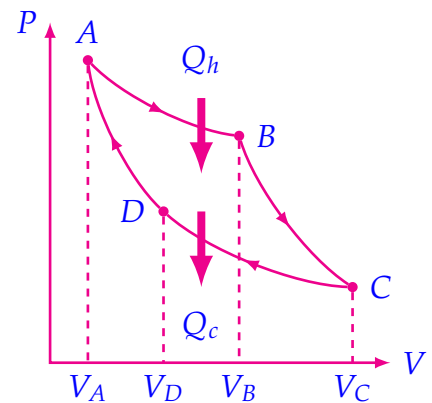

លោក សាឌីកាណូ
ជនជាតិបារាំង (១៧៩៦-១៨៣២)

ស៊ីមកាណូ ដំណើរការជាខួបរេវ៉េស៊ីប៌ (Reversible) មានបួនដំណាក់កាលដែលក្នុងនោះមាន២ជាលំនាំអ៊ីសូទែម និង ២ទៀតជាលំនាំអាដ្យាបាទិច ។

ដំណើរការរបស់ស៊ីមកាណូត្រូវបានតាងលើដ្យាក្រាម (PV) ដូចរូបខាងក្រោម:

- $A \rightarrow B$ ពង្រីកតាមលំនាំអ៊ីសូទែម
- $B \rightarrow C$ ពង្រីកតាមលំនាំអាដ្យាបាទិច
- $C \rightarrow D$ បង្រួនតាមលំនាំអ៊ីសូទែម
- $D \rightarrow A$ បង្រួនតាមលំនាំអាដ្យាបាទិច

រូបភាព ៣. ដ្យាក្រាមស៊ីមកាណូ

១. តាមគន្លងនីមួយៗយើងអាចបកស្រាយដូចខាងក្រោម:

- គន្លង AB : ឧស្ម័នត្រូវបានរីកតាមលំនាំអ៊ីសូទែម។ គេបាន $\Delta T = 0$ នោះ $\Delta U = 0$ ដែរ។ តាមច្បាប់ទី១ ទែម៉ូឌីណាមិច $Q = W + \Delta U \Rightarrow W = Q$ មានន័យថា បរិមាណកម្ដៅ Q_h ដែលបានស្រូបដោយឧស្ម័ន ពីក្នុងក្ដៅដែលមានសីតុណ្ហភាព T_h ស្មើនឹងកម្មន្ត W_{AB} ដែលធ្វើដោយឧស្ម័នក្នុងដំណើរការនេះ។
- គន្លង BC : ឧស្ម័នត្រូវបានរីកតាមលំនាំអាដ្យាបាទិច។ គេបាន $Q_h = Q_c$ នោះ $Q = 0$ ។ តាមច្បាប់ទី១ ទែម៉ូឌីណាមិច $Q = W + \Delta U \Rightarrow W = \Delta U$ មានន័យថា ថាមពលចាំបាច់សម្រាប់ធ្វើកម្មន្ត W_{BC} ដែលធ្វើឡើងដោយឧស្ម័នក្នុងដំណើរការ BC បានមកពីតំហាយថាមពលក្នុងនៃឧស្ម័ននោះ នៅពេលដែលឧស្ម័នថយចុះពីសីតុណ្ហភាព T_h ទៅ T_c ។
- គន្លង CD : ឧស្ម័នបង្រួនតាមលំនាំអ៊ីសូទែម។ គេបាន $\Delta T = 0$ ហើយ $\Delta U = 0$ ។ តាមច្បាប់ទី១ ទែម៉ូឌីណាមិច $Q = W + \Delta U \Rightarrow Q = W$ មានន័យថាកម្មន្ត W_{CD} ដែលធ្វើលើឧស្ម័នក្នុងគន្លង AB នេះស្មើនឹងកម្ដៅដែលដកចេញពីឧស្ម័ន (Q_c) នៅសីតុណ្ហភាព T_c ។
- គន្លង DA : ឧស្ម័នបង្រួនតាមលំនាំអាដ្យាបាទិច។ គេបាន $Q_h = Q_c$ នោះ $Q = 0$ ។ តាមច្បាប់ទី១ ទែម៉ូឌីណាមិច $Q = W + \Delta U \Rightarrow W = \Delta U$ មានន័យថា ថាមពលចាំបាច់សម្រាប់ធ្វើកម្មន្ត W_{DA} ដែលធ្វើឡើងដោយឧស្ម័នក្នុងដំណើរការ DA ស្មើនឹងការកើនឡើងនៃថាមពលក្នុងរបស់ឧស្ម័ន នៅពេលឧស្ម័នមានសីតុណ្ហភាពកើនឡើងពី T_c ទៅ T_h ។

២. ទ្រឹស្តីបទកាណូត បានពោលដូចតទៅ:

- ម៉ាស៊ីន ឬម៉ូទ័រប្រើកម្ដៅដែលមានប្រភពកម្ដៅពីរ មានទិន្នផលកម្ដៅអតិបរមាកាលណាការបញ្ជូនកម្ដៅមានលំនាំវេស៊ីប(Reversible Process) ។
- ទិន្នផលកម្ដៅមិនអាស្រ័យនឹងប្រភេទប្រភពកម្ដៅ ឬលំនាំនៃស៊ីចវេស៊ីប(Process of Reversible Cycle) ទេ ។
- ទិន្នផលកម្ដៅអតិបរមាអាស្រ័យតែនឹងសីតុណ្ហភាពជាប់ខាតនៃប្រភពកម្ដៅ T_h និងប្រភពត្រជាក់ T_c ។

យើងបានទិន្នផលកម្ដៅអតិបរមា :
$$e_C = \frac{\Delta T}{T_h} = \frac{T_h - T_c}{T_h} = 1 - \frac{T_c}{T_h} \quad \text{Carnot(ideal) Efficiency}$$

គ ម៉ាស៊ីនអ៊ីដេរ៉ាល់

ចំពោះម៉ាស៊ីនអ៊ីដេរ៉ាល់ យើងបានកម្ដៅសមាមាត្រនឹងសីតុណ្ហភាព: $\frac{T_h}{T_c} = \frac{Q_h}{Q_c}$

គេអាចសរសេរ :
$$e_C = 1 - \frac{Q_c}{Q_h} = \frac{Q_h - Q_c}{Q_h} = \frac{W}{Q_h}$$

ដូចនេះ :
$$e_C = \frac{W}{Q_h} \quad (\text{ជាទិន្នផលកម្ដៅអតិបរមា})$$

៣ ម៉ាស៊ីនពិត(ម៉ាស៊ីនសំងំ,ម៉ាស៊ីនម៉ាស៊ីត)

ក ម៉ាស៊ីនសំងំបន្ទុះបួនវគ្គ

ម៉ូទ័រទាំងឡាយណាដែលធ្វើឲ្យកម្ដៅក្លាយជាកម្មន្ត ហៅថា ម៉ូទ័រកម្ដៅ ឬម៉ាស៊ីនកម្ដៅ ។ គេបានបែងចែកម៉ូទ័រចំហេះជាពីរគឺម៉ូទ័រចំហេះក្នុង និងម៉ូទ័រចំហេះក្រៅ ។

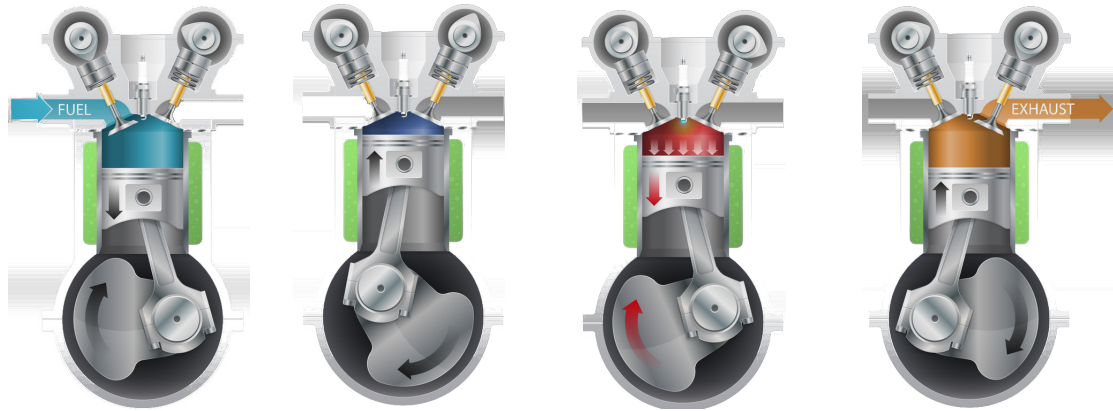
- **ម៉ូទ័រចំហេះក្រៅ:** ជាប្រភេទម៉ូទ័រដែលបន្ទប់ចំហេះស្ថិតនៅក្រៅកន្លែង ដែលកម្ដៅត្រូវបានធ្វើទៅជា កម្មន្ត ។
ឧទាហរណ៍: ម៉ាស៊ីនប្រើចំហាយទឹក ទួប៊ីនប្រើចំហាយទឹក ។ ល។ (ខ្ញុំបានបង្ហាញនៅចំណុចខាងលើរួចហើយនៃគំរូម៉ាស៊ីនចំហាយទឹក)

- **ម៉ូទ័រចំហេះក្នុង:** ជាប្រភេទម៉ូទ័រដែលបន្ទប់ចំហេះស្ថិតនៅក្នុងកន្លែង ដែលកម្ដៅត្រូវបានធ្វើទៅជា កម្មន្ត ។
ឧទាហរណ៍: ម៉ាស៊ីនសំងំ ម៉ាស៊ីនម៉ាស៊ីត ។
ម៉ូទ័រចំហេះក្នុងចែកចេញជាពីរប្រភេទទៅតាមបច្ចេកទេសនៃការឆេះរបស់ល្បាយ ប្រេងឥន្ធនៈ ខ្យល់ គឺ ៖

- ម៉ូទ័រដែលបញ្ចុះដោយបញ្ជា(ម៉ូទ័រសំងំ)
- ម៉ូទ័រដែលបញ្ចុះដោយបណ្តែន(ម៉ូទ័រម៉ាស៊ីត)

១. ម៉ូទ័របន្ទុះបួនវគ្គ ដំណើរការមានដូចតទៅ:

- វគ្គទី១(ស្រូប ឬសម្រូប): ពិស្តងធ្លាក់ចុះក្រោម ស៊ូបាប់ស្រូបបើកលាយល្បាយចំហាយសំងំ-ខ្យល់ ។
- វគ្គទី២(បណ្តែន): ស៊ូបាប់ស្រូបបិទ ពិស្តងផ្លាស់ទីឡើងលើបណ្តែនល្បាយចំហាយសំងំ-ខ្យល់ ។
- វគ្គទី៣(បន្ទុះ និងបន្ទុះ): ប៊ូស៊ីបញ្ចេញផ្កាភ្លើង ធ្វើឲ្យឆេះល្បាយសំងំ-ខ្យល់ ។
ឧស្ម័នរីករាឧធាក់ពិស្តងចុះក្រោមវិញ(វគ្គនេះជាវគ្គដែលបង្កើតកម្មន្ត)
- វគ្គទី៤(បញ្ចេញ): ពិស្តងផ្លាស់ទីឡើងលើ ស៊ូបាប់បញ្ចេញបើកបញ្ចេញចំហេះឧស្ម័នទៅក្រៅ ។

(ក). រុក្ខសម្រប

(ខ). រុក្ខបណ្តុន

(គ). រុក្ខបង្ក និងបង្ក

(ឃ). រុក្ខបញ្ចេញ

រូបភាព ៤. ដំណើរការម៉ូទ័របង្កបង្កបង្ក

២. ម៉ូទ័រសំប៉ាម៉ាស៊ីនពិត ដំណើរការមានដូចតទៅ៖

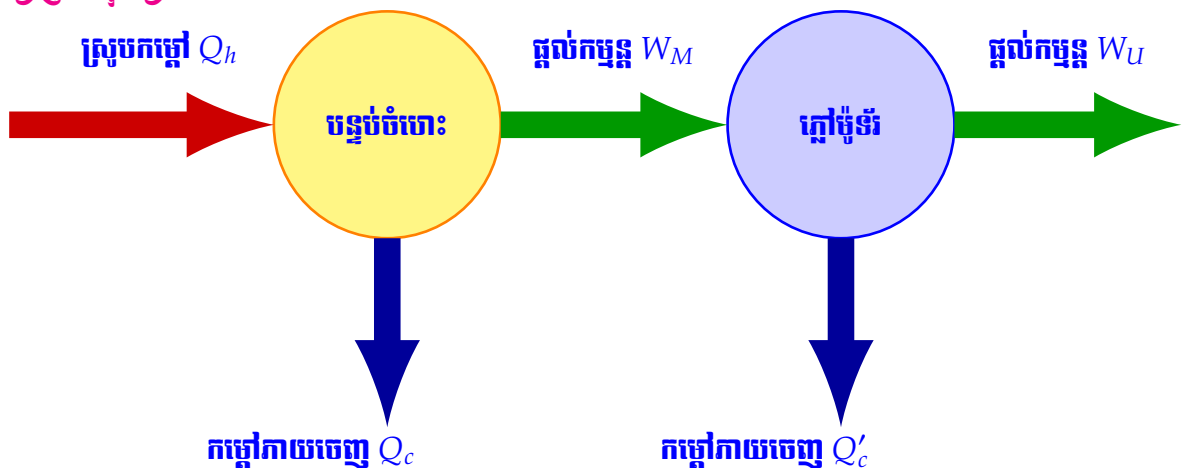
- វគ្គទី១(បណ្តុន និងបង្ក): ពិស្តង្គផ្លាស់ទីឡើងលើបិទបញ្ចេញ ល្បាយចំហាយសំប៉ា-ខ្យល់មួយភាគត្រូវបានបណ្តុន។ មុនពេលពិស្តង្គឡើងដល់ ចំណុចខ្ពស់បំផុត ប៊ូស៊ីបាញ់ភ្លើងធ្វើឧស្ម័នរីកមាឌឡើង។
- វគ្គទី២(ស្រូប និងបញ្ចេញ): ពិស្តង្គធ្លាក់យ៉ាងរហ័សបន្ទាប់ពីផ្ទះ។ តួពិស្តង្គក៏បិទបញ្ចេញស្រូបវិញ និងបើកបញ្ចេញពេលធ្លាក់ដល់ក្រោមបំផុតដែលធ្វើឲ្យឧស្ម័នអាចចេញក្រៅបាន។

៣. ម៉ូទ័រម៉ាស៊ីនពិត ដំណើរការមានដូចតទៅ៖

- វគ្គទី១(សម្រប): ស៊ូប៉ាប័ស្រូបបើក ពិស្តង្គផ្លាស់ទីទទួលខ្យល់ធ្វើឲ្យមានកំណើនមាឌតាមលំនាំអ៊ីសូបារ។
- វគ្គទី២(បណ្តុន): ស៊ូប៉ាប័ទាំងពីរបិទជិត ពិស្តង្គផ្លាស់ទីបណ្តុនខ្យល់ធ្វើឲ្យសម្ពាធខ្យល់កើនឡើងតាមលំនាំអ៊ីសូទែម។
- វគ្គទី៣(បង្ក និងបង្ក): ពិស្តង្គផ្លាស់ទីដល់ចំណុចដើមតាមលំនាំអ៊ីសូបារ សីតុណ្ហភាពកើនឡើងខ្លាំង។ ប្រេងម៉ាស៊ីតក៏ត្រូវបានបាញ់ចូល និងឆេះដោយខ្យល់ក្តៅ។ ឧស្ម័នរីកមាឌតាមលំនាំអ៊ីសូទែម រុញពិស្តង្គចេញវិញ។
- វគ្គទី៤(បញ្ចេញ): ពិស្តង្គផ្លាស់ទីបង្រួមមាឌឧស្ម័ន ស៊ូប៉ាប័បញ្ចេញបើក ឯប៉ាប័ស្រូបបិទធ្វើឲ្យម៉ាស៊ីតដែលឆេះស្ទុះចេញក្រៅរហូតឆេះអស់។

៤. ទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីនកម្ដៅ

- ដ្យាក្រាមតុល្យភាពថាមពល

ម៉ាស៊ីនប្រើកម្ដៅចែកចេញជាពីរផ្នែកគឺ

- **ផ្នែកកម្ដៅ(ផ្នែកបង្កើនកម្ដៅ)៖** ម៉ាស៊ីនទទួលកម្ដៅ Q_h រួចបម្លែងទៅជាកម្មន្តមេកានិច W_M និងបញ្ចេញកម្ដៅ Q_c ទៅក្នុងបរិយាកាស។

ក. តុល្យភាពថាមពល៖ $Q_h = W_M + Q_c$ នោះ $W_M = Q_h - Q_c$

ដែល៖ Q_h កម្ដៅស្រូបដោយម៉ាស៊ីន(ថាមពលសរុប)(J)

W_M កម្មន្តមេកានិច(J)

Q_c កម្ដៅភាយចេញពីម៉ាស៊ីន(ថាមពលខាតបង់)(J)

ខ. ទិន្នន័យកម្ដៅនៃម៉ាស៊ីន៖ $e_C = \frac{W_M}{Q_h} = 1 - \frac{Q_c}{Q_h}$ (ក្នុងបន្ទប់ចំហេះ)

- **ផ្នែកមេកានិច(ផ្នែកបញ្ជូន)៖** កម្មន្តមេកានិច W_M ត្រូវបានបញ្ជូនទៅជាកម្មន្តបានការ W_U និងកម្ដៅចេញពីម៉ាស៊ីនដោយកកិត Q'_c ។

ក. តុល្យភាពថាមពល៖ $W_M = W_U + Q'_c$

W_M កម្មន្តមេកានិច(J)

W_U កម្មន្តបានការ(J)

Q'_c កម្ដៅភាយចេញពីម៉ាស៊ីនដោយកកិត(ថាមពលខាតបង់)(J)

ខ. ទិន្នន័យមេកានិច ឬទិន្នន័យនៃគ្រឿងបញ្ជូននៃម៉ាស៊ីនកម្ដៅ៖ $e_M = \frac{W_U}{W_M}$ (លើភ្លើងម៉ូទ័រ)

គ. ទិន្នន័យបានការ ឬទិន្នន័យសរុប(ទិន្នន័យពិត)

យើងបានទិន្នផលសរុប ឬទិន្នផលបានការនៃម៉ាស៊ីនគឺ៖

$$e_U = \frac{W_U}{Q_h}$$

ដោយ : $e_M = \frac{W_U}{W_M}$ នោះ $W_U = e_M \times W_M$

យើងបាន : $e_U = \frac{e_M \times W_M}{Q_h} = e_M \times e_C$

ដូចនេះ : $e_U = \frac{W_U}{Q_h} = e_M \times e_C$

- **រោងភាពមេកានិចរបស់ម៉ាស៊ីន៖** $P = \frac{W}{t}$ ឬ $P_M = \frac{W_M}{t}$

ដែល : P គិតជា (W)

និង : t គិតជា (s)

សង្ខេប

ម៉ាស៊ីនសំប៉ងមានទិន្នផលប្រហែល 30% រីឯទិន្នផលម៉ាស៊ីនម៉ាស៊ីតប្រហែល 39% ។ ទិន្នផលនៃគ្រឿងបញ្ជូនមានតម្លៃ 90% និងទិន្នផលបានការមានតម្លៃប្រហែល 30% ។ ទិន្នផលនេះមានតម្លៃទាប។ ក្នុងចំណុះសំប៉ង 10 លីត្រ មានតែ 3 លីត្រទេដែលផ្តល់កម្មន្តបានការ។

ឧទាហរណ៍

១. រាល់វិនាទី ម៉ូទ័រថយន្តមួយទទួលកម្ដៅ 172kJ ពីប្រតិកម្មនៃចំហេះល្បាយឧស្ម័ន និងបញ្ចេញមកបរិយាកាសក្រៅ 135kJ ។
- ក. រៀបរាប់វគ្គទាំងបួននៃស៊ីច
    - គណនាកម្មន្តមេកានិច ក្នុងរយៈពេល 10 នាទី
    - គណនាទិន្នផលកម្ដៅនៃម៉ូទ័រ
  - ទិន្នផលគ្រឿងបញ្ចូល 92% ។
    - គណនាកម្មន្តបានការដែលភ្លើម៉ូទ័របានទទួលរយៈពេល 10 នាទី ។
    - គណនាទិន្នផលបានការនៃម៉ាស៊ីន ។
២. ម៉ូទ័រម៉ាស៊ីតមួយទទួលកម្ដៅ 3.83MJ ។ វាមានទិន្នផលកម្ដៅ 0.45 ។
- ក. គណនាកម្មន្តមេកានិចដែលផ្តល់ដោយពីស្តុង
  - តើកម្ដៅដែលបញ្ចេញទៅក្នុងបរិយាកាសមានតម្លៃប៉ុន្មាន?
  - ទិន្នផលគ្រឿងបញ្ចូលគឺ 0.85 ។ គណនាកម្មន្តដែលទទួលដោយភ្លើម៉ូទ័រ ។

ចប់ដោយសង្ខេប!!!

៤ សំណួរ និងលំហាត់អនុវត្ត

- ចូរអនុវត្តច្បាប់ទី១ ទែម៉ូឌីណាមិចក្នុងលំនាំអាដ្យាបាទិច ។
- ចូររៀបរាប់វគ្គទាំងបួននៃដំណើរការម៉ាស៊ីនម៉ាស៊ីត ។
- ចូររៀបរាប់ដំណើរប្រព័ន្ធទៅនៃស៊ីចកាកណ្តា ។
- ដូចម្តេចដែលហៅថា ម៉ូទ័រចំហេះក្រៅ? ម៉ូទ័រចំហេះក្នុង?
- ធ្វើដូចម្តេចដើម្បីតម្លើងទិន្នផលម៉ាស៊ីនកម្ដៅ?
- ម៉ាស៊ីនកាកណ្តា ៣ (a, b, c) ដំណើរការចន្លោះសីតុណ្ហភាព: (a) 400K និង 500K (b) 500K និង 600K (c) 400K និង 600K ។ ម៉ាស៊ីននីមួយៗស្រូបបរិមាណកម្ដៅដូចគ្នាពីធុងក្ដៅរាល់ស៊ីច ។ ចូររៀបរាប់តម្លៃកម្មន្តដែលធ្វើដោយម៉ាស៊ីនទាំងបីតាមលំដាប់ពីធំទៅតូច ។
- តើប្រភពក្ដៅ និងប្រភពត្រជាក់របស់ម៉ាស៊ីនសាំងបន្ទុះបួនវគ្គស្ថិតនៅត្រង់តំបន់ណា? ចូរពន្យល់?
- កម្មន្តដែលធ្វើលើឧស្ម័នក្នុងរយៈពេលនៃលំនាំអាដ្យាបាទិចគឺ 140J ។ គណនាកំណើនថាមពលក្នុងនៃប្រព័ន្ធជាកាឡូរី ។
- ម៉ាស៊ីនអ៊ីដ្រូអាល់មួយបានបំពេញកម្មន្ត 300J ។ យើងដឹងថាម៉ាស៊ីនបានបញ្ចេញកម្ដៅទៅមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ 600J ។ តើម៉ាស៊ីននោះមានទិន្នផលប៉ុន្មាន?
- ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាស្រូបកម្ដៅ 1200cal ក្នុងរយៈពេលមួយស៊ីចនិងដំណើរការនៅចន្លោះសីតុណ្ហភាព 500K និង 300K ។
  - គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីន ។
  - គណនាកម្ដៅដែលម៉ាស៊ីនបានបញ្ចេញចោល ។

គ. គណនាកម្មន្តដែលបានធ្វើក្នុងរយៈពេលមួយស៊ីតជាស៊ីល ។

១១. ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាមានដំណើរការនៅចន្លោះសីតុណ្ហភាព $T_h = 850K$ និង $T_c = 300K$ ។ ក្នុងស៊ីតនីមួយៗម៉ាស៊ីនបានបំពេញកម្មន្ត $1200J$ ក្នុងរយៈពេល $0.25s$ ។

ក. គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីន ។

ខ. គណនាតម្លៃមធ្យមនៃអានុភាពរបស់ម៉ាស៊ីន ។

គ. គណនាបរិមាណកម្ដៅដែលផ្តល់ដោយធុងដែលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ ។

ឃ. គណនាបរិមាណកម្ដៅដែលផ្តល់ដោយធុងដែលមានសីតុណ្ហភាពទាប ។

១២. ម៉ូទ័រសាំងនៃរថយន្តរណូល(Renault) បានទទួលកម្ដៅ $2 \times 10^5 J/s$ ដើម្បីឲ្យមានបន្ទុះក្នុងកាប៉ូយរ៉ង់ ។ វាបានបញ្ចេញកម្ដៅ $1.3 \times 10^5 J/s$ ទៅមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ ។

ក. គណនាកម្មន្តដែលធ្វើដោយពិស្តងក្នុងរយៈពេល 1 វិនាទី ។

ខ. គណនាទិន្នផលកម្ដៅនៃម៉ាស៊ីន ។

គ. គេដឹងថាទិន្នផលមេកានិចគឺ 0.85 ។ គណនាកម្មន្តដែលក្លាយម៉ូទ័របានទទួលក្នុងរយៈពេល 1 វិនាទី ។

១៣. គណនាកម្មន្តអតិបរមាដែលម៉ាស៊ីនកាកណ្តាមួយអាចបង្កើតឡើងពេលវាទទួលកម្ដៅ $1kcal$ បើវាស្រូបកម្ដៅនៅសីតុណ្ហភាព $427^{\circ}C$ និងបញ្ចេញនៅ $177^{\circ}C$ ។

១៤. ម៉ាស៊ីនមួយបញ្ចេញកម្ដៅ $8200J$ ខណៈពេលដែលម៉ាស៊ីនធ្វើកម្មន្តបាន $2600J$ ។ គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីននេះ ។

១៥. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយទទួលថាមពល $360J$ ពីធុងក្តៅ និងផ្តល់កម្មន្ត $25J$ ក្នុងវគ្គនីមួយៗ ។

ក. គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីន ។

ខ. គណនាកម្ដៅស្រូបដោយធុងត្រជាក់ក្នុងវគ្គនីមួយៗ

១៦. ម៉ាស៊ីនមួយមានទិន្នផលកម្ដៅ 30% ។ គណនា ៖

ក. កម្មន្តដែលបានធ្វើ ប្រសិនបើវាស្រូបកម្ដៅ $150J$ ពីធុងក្តៅ ។

ខ. កម្ដៅភាយចេញទៅធុងត្រជាក់ក្នុងវគ្គនីមួយៗ ។

១៧. ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាធ្វើការរវាងធុងក្តៅពីរនៅសីតុណ្ហភាព $500K$ និង $300K$ ។

ក. រកទិន្នផលកម្ដៅនៃម៉ាស៊ីនកាកណ្តា ។

ខ. បើវាស្រូបកម្ដៅ $200kJ$ ពីធុងក្តៅ ។ គណនាកម្មន្តដែលបានធ្វើ ។

១៨. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយមានអានុភាព $580MW$ ។ គណនាកម្ដៅដែលម៉ាស៊ីនបាត់បង់រាល់វិនាទី បើគេដឹងថាម៉ាស៊ីនមានទិន្នផល 32% ។

១៩. ម៉ូទ័រម៉ាស៊ីនម៉ាស៊ីតនៃរថយន្តមួយដែលមានទិន្នផលកម្ដៅ 0.43 ហើយស្រូបកម្ដៅ $4.0MJ$ ពីប្រភពក្តៅ ។ គណនា ៖

ក. កម្មន្តមេកានិចដែលបានពីពិស្តង ។

ខ. បរិមាណកម្ដៅដែលបញ្ចេញទៅក្នុងបរិយាកាស ។

គ. កម្មន្តបានការ បើគេដឹងថាទិន្នផលគ្រឿងបញ្ចូល 0.82 ។

២០. ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាដែលមានអានុភាព $500W$ ដំណើរការចន្លោះសីតុណ្ហភាព $100^{\circ}C$ និង $60^{\circ}C$ ។

ក. គណនាថាមពលកម្ដៅស្រូបដោយម៉ាស៊ីនរាល់វិនាទី ។

- ខ. គណនាកម្ដៅបញ្ចេញដោយម៉ាស៊ីនរាល់វិនាទី ។
២១. ម៉ាស៊ីនកាកណ្ដូដំណើរការនៅចន្លោះធុងកម្ដៅពីរដែលមានសីតុណ្ហភាព 235°C និង 115°C ដោយស្រូបកម្ដៅ $6.30 \times 10^4 \text{ J}$ រាល់វដ្តពីធុងក្តៅ ។
- ក. គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីន ។
- ខ. គណនាកម្មន្តដែលម៉ាស៊ីនបានបំពេញ ។
២២. ម៉ាស៊ីនម៉ាស៊ីតនៃរថយន្តមួយមានទិន្នផលកម្ដៅ 0.40 ហើយវាស្រូបបរិមាណកម្ដៅ $6.0 \times 10^6 \text{ J}$ ។ គណនា:
- ក. កម្មន្តមេកានិចដែលបានពីស្ពឺង ។
- ខ. បរិមាណកម្ដៅដែលបញ្ចេញទៅក្នុងបរិយាកាស ។
- គ. កម្មន្តបានការ បើទិន្នផលគ្រឿងបញ្ចូលស្មើនឹង 0.8 ។
២៣. ម៉ាស៊ីនអ៊ីដ្រូអាល់មួយដំណើរការនៅចន្លោះធុងកម្ដៅពីរដែលមានសីតុណ្ហភាព 500K និង 400K វាស្រូបកម្ដៅ $10.0 \times 10^2 \text{ J}$ ពីធុងដែលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ក្នុងរយៈពេលស៊ីចន្លឹមួយ ។
- ក. គណនាទិន្នផលរបស់ម៉ាស៊ីននោះ ។
- ខ. តើកម្ដៅដែលម៉ាស៊ីនបញ្ចេញទៅមជ្ឈដ្ឋានក្រៅមានតម្លៃប៉ុន្មាន ?
២៤. កម្មន្តដែលបំពេញដោយម៉ាស៊ីនមួយស្មើនឹង $1/4$ នៃកម្ដៅស្រូបពីធុងក្តៅ ។
- ក. គណនាទិន្នផលអតិបរមានៃម៉ាស៊ីន ។
- ខ. តើម៉ាស៊ីនខាតបង់កម្ដៅប៉ុន្មានភាគរយ ។
២៥. ម៉ូទ័រម៉ាស៊ីតមួយទទួលកម្ដៅ 3.83 MJ ។ វាមានទិន្នផលកម្ដៅ 0.45 ។
- ក. គណនាកម្មន្តមេកានិចដែលផ្តល់ដោយស្ពឺង ។
- ខ. តើកម្ដៅដែលបញ្ចេញទៅក្នុងបរិយាកាសមានតម្លៃប៉ុន្មាន ?
- គ. ទិន្នផលគ្រឿងបញ្ចូលគឺ 0.85 ។ គណនាកម្មន្តដែលបញ្ចូលដោយភ្លើងម៉ូទ័រ ។
២៦. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយមានអានុភាពចេញ 5.00 kW និងមានទិន្នផល 25% ។ ម៉ាស៊ីនបានបំភាយកម្ដៅ $8.00 \times 10^3 \text{ J}$ រាល់វដ្តនីមួយៗ ។
- ក. គណនាកម្ដៅស្រូបដោយម៉ាស៊ីនរាល់វដ្តនីមួយៗ ។
- ខ. គណនារយៈពេលក្នុងមួយវដ្តនៃដំណើរការ ។
២៧. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយស្រូបកម្ដៅ 360 J ពីធុងក្តៅ និងបំពេញកម្មន្ត 25.0 J ក្នុងវដ្តនីមួយៗ ។
- ក. គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីន ។
- ខ. គណនាកម្ដៅភាយទៅធុងត្រជាក់ ។
២៨. សីតុណ្ហភាពនៅក្នុងធុងត្រជាក់នៃម៉ាស៊ីនកាកណ្ដូគឺ 230°C ។ គណនាសីតុណ្ហភាពនៅក្នុងធុងក្តៅ បើម៉ាស៊ីនមានទិន្នផល 34% ។
២៩. ម៉ាស៊ីនកាកណ្ដូមួយដំណើរការចន្លោះសីតុណ្ហភាព 210°C និង 45°C ។ អានុភាពចេញរបស់វាគឺ 910 W ។ គណនាកម្ដៅភាយចេញពីម៉ាស៊ីនរាល់វិនាទី ។
៣០. ម៉ាស៊ីនកាកណ្ដូមួយមានទិន្នផល 22% ។ វាដំណើរការចន្លោះធុងកម្ដៅពីរដែលមានបម្រែបម្រួលសីតុណ្ហភាព 75.0°C ។
- ក. គណនាសីតុណ្ហភាពក្នុងធុងក្តៅ ។

ខ. គណនាសីតុណ្ហភាពក្នុងធុងត្រជាក់។

៣១. ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាមួយមានអានុភាព $520kW$ ដោយស្រូបកម្ដៅ $950kcal$ រាល់វិនាទី។ ប្រសិនបើសីតុណ្ហភាពប្រភពក្ដៅ $520^{\circ}C$ ចូរគណនាសីតុណ្ហភាពប្រភពត្រជាក់។

៣២. ម៉ាស៊ីនសាំងមួយដែលមានស៊ីឡាំងចំនួនបួនមានទិន្នផល 0.22 និងបំពេញកម្មន្តបាន $180J$ រាល់ជុំក្នុងស៊ីឡាំងនីមួយៗ។ ប្រសិនបើម៉ាស៊ីនដំណើរការបាន $25rps$ ។

ក. គណនាកម្មន្តបំពេញក្នុងមួយវិនាទី។

ខ. គណនាកម្ដៅសរុបដែលផ្តល់ឲ្យម៉ាស៊ីនក្នុងមួយវិនាទី។

គ. ប្រសិនបើចំហេះសាំង 1ℓ ផ្តល់ថាមពលបាន $32.21MJ$ ។
តើក្នុងសាំងមួយលីត្រអាចប្រើបានក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មាន។

៣៣. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅទី 1 ទទួលកម្ដៅធំជាងម៉ាស៊ីនទី 2 បួនដង បានបំពេញកម្មន្តពីរដង និងបញ្ចេញកម្ដៅប្រាំពីរដងនៃម៉ាស៊ីនទី 2 ទៅក្នុងត្រជាក់វិញ។ គណនាទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីនទាំងពីរ។

៣៤. ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាមួយដំណើរការចន្លោះសីតុណ្ហភាព $293K$ និង $67K$ ។ តើវិធីសាស្ត្រណាមួយដែលធ្វើឲ្យទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីនកើនឡើងខ្ពស់ជាង “បង្កើនសីតុណ្ហភាព $10^{\circ}C$ នៅក្នុងធុងក្ដៅ” ឬក៏ “បន្ថយសីតុណ្ហភាព $10^{\circ}C$ នៅក្នុងធុងត្រជាក់”? ចូរបង្ហាញហេតុផលសាមញ្ញមួយ។

៣៥. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅបញ្ចេញកម្ដៅទៅកាន់ធុងដែលមានសីតុណ្ហភាព $340^{\circ}C$ និងមានទិន្នផលទ្រីស្ត៍ 36% ។ តើធុងត្រជាក់មានសីតុណ្ហភាពប៉ុន្មានអង្សា ប្រសិនបើម៉ាស៊ីនកើនទិន្នផលដល់ 42% និងរក្សាសីតុណ្ហភាពក្នុងប្រភពក្ដៅដដែល។

៣៦. ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាមួយដំណើរការចន្លោះប្រភពកម្ដៅដែលមានសីតុណ្ហភាព $580^{\circ}C$ និងមានទិន្នផលអតិបរមា 22% ។ ដើម្បីបង្កើនទិន្នផលម៉ាស៊ីនដល់ 42% តើគេត្រូវតម្លើងសីតុណ្ហភាពប្រភពក្ដៅដល់ប៉ុន្មានអង្សា បើសីតុណ្ហភាពប្រភពត្រជាក់ត្រូវរក្សា?

៣៧. ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាមួយមានធុងត្រជាក់ដែលមានសីតុណ្ហភាព $17^{\circ}C$ មានទិន្នផល 40% ។ តើគេត្រូវតម្លើងសីតុណ្ហភាពប្រភពក្ដៅប៉ុន្មានដើម្បីបង្កើនទិន្នផលរបស់ម៉ាស៊ីនកើនដល់ 50% ។
ដោយដឹងថាសីតុណ្ហភាពប្រភពត្រជាក់ត្រូវបានរក្សា។

៣៨. ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាមួយប្រើចំហាយទឹកក្ដៅ $100^{\circ}C$ ដែលជាធុងក្ដៅ។ រីឯធុងត្រជាក់គឺជាមជ្ឈដ្ឋានខាងក្រៅ ដែលមានសីតុណ្ហភាព $20^{\circ}C$ ។ អត្រាថាមពលដែលត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់ធុងត្រជាក់មាន $15.4W$ ។

ក. គណនាអានុភាពបានការនៃម៉ាស៊ីនកម្ដៅ។

ខ. គណនាចំហាយកំណាជាទឹកនៅក្នុងធុងក្ដៅក្នុងរយៈពេល $1.00h$ ហើយកម្ដៅឡាតង់ដើម្បីឲ្យចំហាយកំណាជាទឹក $L = 2.26 \times 10^6 J/kg$ ។

៣៩. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយ ត្រូវបានតភ្ជាប់ទៅធុងកម្ដៅពីរដែលមួយជាអាឡុយមីញ៉ូមរលាយនៅសីតុណ្ហភាព $660^{\circ}C$ និងធុងមួយទៀត គឺជុំបារតនៅសីតុណ្ហភាព $-38.9^{\circ}C$ ។ ម៉ាស៊ីនដំណើរការដោយបង្កកអាឡុយមីញ៉ូម $1.0g$ និងរំលាយបារត $15.0g$ ។ គេដឹងថា បន្សាយកម្ដៅម៉ាសអាឡុយមីញ៉ូម $3.97 \times 10^5 J/kg$ និងបន្សាយកម្ដៅម៉ាសបារត $1.18 \times 10^4 J/kg$ ។ គណនាទិន្នផលអតិបរមានៃម៉ាស៊ីន។

៤០. ម៉ាស៊ីនកាកណ្តាប្រើចំហាយទឹកមួយចាប់ផ្តើមដំណើរការរវាងសីតុណ្ហភាពចំហាយ $220^{\circ}C$ និងសីតុណ្ហភាព $35^{\circ}C$ ដោយផ្តល់នូវអានុភាព $8hp$ (សេះ)។ គណនាកម្ដៅស្រូបក្នុងមួយវិនាទីដោយម៉ាស៊ីនចំហាយ និងកម្ដៅបញ្ចេញក្នុងមួយវិនាទីគិតជាកាឡូរី។ បើម៉ាស៊ីនកាកណ្តាដំណើរការរវាងសីតុណ្ហភាពកម្រិតទាំងនេះមានទិន្នផល 30% នៃទិន្នផលកម្ដៅ។

៤១. ម៉ាស៊ីន X បានទទួលថាមពលកម្ដៅពីធុងដែលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ 4ដងធំ ជាងម៉ាស៊ីន Y ។ ម៉ាស៊ីន X បានធ្វើកម្មន្ត 2ដង ហើយបានបញ្ចេញថាមពលកម្ដៅ 7ដងដោយធុងដែលមានសីតុណ្ហភាពទាបធំជាងម៉ាស៊ីន Y ។
- ក. គណនាទិន្នផលម៉ាស៊ីនកម្ដៅ Y ។
  - ខ. គណនាទិន្នផលម៉ាស៊ីនកម្ដៅ X ។
៤២. ស៊ីឡាំងច្រើនរបស់ម៉ាស៊ីនសាំងយន្តហោះមួយដំណើរការដោយល្បឿន 2500tr/mm ដោយទទួលថាមពលកម្ដៅ $7.89 \times 10^3 J$ និងបញ្ចេញថាមពលកម្ដៅ $4.58 \times 10^3 J$ ក្នុងជំនីមួយៗនៃម៉ាស៊ីនយន្តហោះវីឡីប្រីកាំង។
- ក. គណនាប្រេងសាំងគិតជាលីត្រក្នុងរយៈពេល 1ម៉ោងនៃដំណើរការ។
ប្រសិនបើកម្ដៅចំហេះនៃសាំង $4.03 \times 10^7 J/L$ ។
  - ខ. គណនាអានុភាពមេកានិចដែលម៉ាស៊ីនផលិតបាន។
  - គ. គណនាម៉ូម៉ង់ដែលម៉ាស៊ីនយន្តហោះប្រើលើបន្ទុក។
  - ឃ. គណនាអានុភាពមិនបានការដែលបានបញ្ចេញដោយធុងសីតុណ្ហភាពទាប។
៤៣. ម៉ាស៊ីនកាណូមួយផលិតអានុភាពបានការ $150kW$ ។ ម៉ាស៊ីននេះបានដំណើរការរវាងសីតុណ្ហភាពពីរគឺ $20^\circ C$ និង $500^\circ C$ ។
- ក. គណនាថាមពលជាកម្ដៅដែលវាទទួលបានក្នុងរយៈពេល 1ម៉ោង។
  - ខ. គណនាថាមពលជាកម្ដៅដែលវាបាត់បង់ក្នុងរយៈពេល 1ម៉ោង។
៤៤. ម៉ាស៊ីនកាណូមួយមានអានុភាព P ។ ម៉ាស៊ីននេះបានដំណើរការរវាងដំណើរការរវាងសីតុណ្ហភាពពីរគឺ T_h និង T_c ។
- ក. គណនាថាមពលជាកម្ដៅដែលចូលក្នុងម៉ាស៊ីននៅចន្លោះពេល Δt ។
  - ខ. គណនាថាមពលជាកម្ដៅដែលបាត់បង់ក្នុងចន្លោះពេល Δt ។
៤៥. ម៉ាស៊ីនមួយបានបញ្ជូនថាមពលជាកម្ដៅ $2 \times 10^3 J$ ពីប្រភពធុងសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ក្នុងអំឡុងខួបនីមួយៗហើយបានបញ្ជូន $1.5 \times 10^3 J$ ទៅប្រភពសីតុណ្ហភាពទាប។
- ក. គណនាទិន្នផលរបស់ម៉ាស៊ីន។
  - ខ. គណនាកម្មន្តដែលធ្វើដោយម៉ាស៊ីនក្នុង 1ខួប។
  - គ. គេដឹងថា ម៉ាស៊ីននេះដំណើរការដោយល្បឿន 2000tr/mm ។
គណនាអានុភាពមេកានិចដែលម៉ាស៊ីននោះផលិតបានក្នុង 1ជុំ។
៤៦. កម្មន្តដែលធ្វើដោយម៉ាស៊ីនស្មើ $1/4$ នៃថាមពលកម្ដៅដែលស្រូបចេញពីធុងសីតុណ្ហភាពខ្ពស់។
- ក. គណនាទិន្នផលកម្ដៅរបស់ម៉ាស៊ីន។
  - ខ. គណនាផលធៀបថាមពលដែលស្រូបនិងថាមពលដែលបញ្ចេញទៅធុងសីតុណ្ហភាពទាប។
៤៧. កាំភ្លើងមួយត្រូវបានចាត់ទុកជាម៉ាស៊ីនកម្ដៅ។ គេដឹងថាកាំភ្លើងធ្វើពីដែកដែលមានម៉ាស់ស្មើ $1.8kg$ ។ គ្រាប់កាំភ្លើងនេះមានម៉ាស់ $2.40g$ ហើយពេលបាញ់ចេញមានល្បឿន $320m/s$ និងមានទិន្នផលថាមពលស្មើ 1.10% ។ សន្មតថាគូ (ដង) កាំភ្លើងស្រូបថាមពលទាំងអស់ដែលបញ្ចេញនិងកើនឡើងសីតុណ្ហភាពស្មើសាច់ក្នុងរយៈពេលខ្លីមុនពេលបាត់បង់ថាមពលកម្ដៅខ្លះទៅក្នុងមជ្ឈដ្ឋានបរិយាកាស។
គណនាកំណើនសីតុណ្ហភាពនៅក្នុងគ្រាប់កាំភ្លើង។ គេឲ្យកម្ដៅម៉ាស់ដែក $C_{\text{ដែក}}=448J/kg \cdot ^\circ C$ ។

៤៨. ម៉ាស៊ីនមួយកើតឡើងពីចំហេះធូលីថ្នល់តូចៗនៅជ្រលងស្ទឹង (អូហាយអូ) នៅសហរដ្ឋអាមេរិចដែលដំណើរការរវាងសីតុណ្ហភាពពីរ 1870°C និង 430°C ។

ក. តើទិន្នផលម៉ាស៊ីនទ្រីស្តីអតិបរមាស្មើប៉ុន្មាន?

ខ. ទិន្នផលម៉ាស៊ីនពិតស្មើ 42% ។ គណនាអនុភាពមេកានិចដែលម៉ាស៊ីនបានបញ្ជូន ប្រសិនបើស្រូបថាមពលកម្ដៅ $1.40 \times 10^5 \text{ J}$ រៀងរាល់វិនាទីពីធុងសីតុណ្ហភាពខ្ពស់។

៤៩. ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយបង្កើតឡើងមានទិន្នផលស្មើម៉ាស៊ីនកាណូ 65% នៅពេលវាដំណើរការរវាងធុងសីតុណ្ហភាពពីរ។

ក. ប្រសិនបើសីតុណ្ហភាពធុងត្រជាក់ស្មើនឹង 20°C តើសីតុណ្ហភាពដែលនៅធុងដែលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ស្មើប៉ុន្មាន?

ខ. តើទិន្នផលម៉ាស៊ីនពិតអាចស្មើ 65% ដែរឬទេ? ចូរពន្យល់។

៥០. ក្នុងភាពទី១នៃភាពពីររបស់ម៉ាស៊ីនកាណូមួយថាមពលដែលស្រូប Q_1 ក្រោមសីតុណ្ហភាព T_1 ហើយធ្វើកម្មន្ត W_1 និងបញ្ចេញថាមពលកម្ដៅ Q_2 ក្រោមសីតុណ្ហភាពទាប T_2 ។ ភាពទី២ ស្រូបថាមពលកម្ដៅ Q_2 ធ្វើកម្មន្ត W_2 ហើយបញ្ចេញថាមពលកម្ដៅ Q_3 ក្រោមសីតុណ្ហភាព T_3 ។

ចូរបង្ហាញថា ទិន្នផលរបស់ម៉ាស៊ីនកម្ដៅនេះគឺ $e = \frac{T_1 - T_3}{T_1} = 1 - \frac{T_3}{T_1}$ ។

៥១. ទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីនពិត 20% គឺប្រើដើម្បីបង្កើនល្បឿនរបស់រថភ្លើងមួយចេញពីស្ងៀមទៅល្បឿនប្រហែល 5 m/s ។ យើងដឹងថា ម៉ាស៊ីនកាណូមួយបានប្រើប្រភពធុងត្រជាក់ និងធុងក្ដៅដូចគ្នាដើម្បីពន្លឿនរថភ្លើងដូចគ្នាពីនៅស្ងៀមទៅល្បឿន 6.50 m/s ដោយប្រើបរិមាណប្រេងឥន្ធនៈស្មើគ្នា។ ម៉ាស៊ីននេះប្រើខ្យល់ដែលមានសីតុណ្ហភាព 300 K ធ្វើជាប្រភពធុងត្រជាក់។ គណនាសីតុណ្ហភាពនៃចំហាយដែលប្រើនៅប្រភពធុងក្ដៅ។

៥២. ក្នុងមួយខួប ម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយបានស្រូប 500 J ពីធុងដែលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ហើយបញ្ចេញ 300 J ទៅប្រភពធុងសីតុណ្ហភាពទាប។ គេដឹងថាទិន្នផលម៉ាស៊ីនស្មើនឹង 60% នៃម៉ាស៊ីនកាណូ។ គណនាផលធៀបសីតុណ្ហភាពធុងត្រជាក់ និងសីតុណ្ហភាពធុងក្ដៅនៃម៉ាស៊ីនកាណូ។

៥៣. ម៉ាស៊ីនកាណូមួយបានដំណើរការរវាងសីតុណ្ហភាព $T_h = 100^{\circ}\text{C}$ និង $T_c = 20^{\circ}\text{C}$ ។ តើផលធៀបទិន្នផលនៃម៉ាស៊ីនកាណូនេះកើនឡើងស្មើនឹងប៉ុន្មាន? បើសីតុណ្ហភាពធុងក្ដៅកើនឡើងដល់ 550°C ។

៥៤. 1500 kW នៃម៉ាស៊ីនកម្ដៅមួយបានដំណើរការដោយទិន្នផល 20% ។ ថាមពលកម្ដៅបានបញ្ចេញទៅធុងត្រជាក់ដោយការស្រូបចំហាយទឹកចូលក្នុងរូបមាសសីតុណ្ហភាព 20°C ។ ប្រសិនបើទឹក 60លីត្រ បានហូរឆ្លងកាត់រូបមាសក្នុង១វិនាទី។ តើកំណើនសីតុណ្ហភាពទឹកស្មើនឹងប៉ុន្មាន?

គេឲ្យកម្ដៅម៉ាសទឹក $C = 4186\text{ J/kg}^{\circ}\text{C}$ ។ ម៉ាសមាឌទឹក $\rho = 10^3\text{ kg/m}^3$ ។

៥៥. ម៉ាស៊ីនកាណូមួយបានដំណើរការរវាងសីតុណ្ហភាពពីរគឺ 100°C និង 20°C ។ គណនាម៉ាសទឹកកកដែលអាចឲ្យម៉ាស៊ីនរំលាយបន្ទាប់ពីវាធ្វើកម្មន្ត $5 \times 10^4 \text{ J}$ ។ គេឲ្យកម្ដៅឡាតង់របស់ទឹកកក $L_f = 3.33 \times 10^5 \text{ J/kg}$

៥៦. ម៉ាស៊ីនកាណូមួយមានសីតុណ្ហភាពធុងត្រជាក់ 17°C និងមានទិន្នផល 40°C ។ តើសីតុណ្ហភាពធុងក្ដៅកើនប៉ុន្មានដើម្បីឲ្យបានទិន្នផលរបស់ម៉ាស៊ីនកើនបាន 50%?

៥៧. ម៉ាស៊ីនកាណូមួយបានស្រូបថាមពលកម្ដៅ 52 kJ ហើយបានបញ្ចេញថាមពលកម្ដៅ 36 kJ ក្នុងខួបនីមួយៗ។

ក. គណនាទិន្នផលរបស់ម៉ាស៊ីនកាណូ។

ខ. គណនាកម្មន្តដែលបំពេញបានក្នុងខួបនីមួយៗ។

បេរៀនទី ៤ គោលការណ៍រលកតម្រួត និងរលកជញ្ជ័រ

១ ខួប និងប្រេកង់រលក

និយមន័យ

ក. ខួប គឺជារយៈពេលដែលចល័ត ឬភាគល្អិតធ្វើឡើងច្រំដែលៗ។ ខួបរបស់រលកតាងដោយ T ។

ខ. ប្រេកង់ គឺជាចំនួនលំយោលពេញដែលចល័តឬភាគល្អិតធ្វើបានក្នុង១វិនាទី។ ប្រេកង់តាងដោយ f គិតជា អ៊ែក ឬក្នុង១វិនាទី (Hz ; $1/\text{s}$) ។

សម្គាល់

១. ខួប $T = \frac{1}{f}$

២. ប្រេកង់ $f = \frac{1}{T}$

៣. ពុលសាស្ត្រ ឬលេដ្ឋីនម៉ូ $\omega = 2\pi f = \frac{2\pi}{T}$

ចប់ដោយសន្លេង!!!